

"Alkoholinkäyttö ei ole yksityisasia"

**Alkoholiohjelmaan ja
alkoholipolitiikkaan liittyvä
lehdistökirjoittelu 2004–2006**

ISSN 1236-2115

ISBN 978-952-00-2296-9 (nid.)

ISBN 978-952-00-2297-6 (PDF)

Taitto: AT-Julkaisutoimisto Oy

Paino: Yliopistopaino, 2007

Tiivistelmä

Elina Renko. "Alkoholinkäyttö ei ole yksityisasia". Alkoholiohjelman ja alkoholipolitiikkaan liittyvä lehdistökirjoittelu 2004–2006 Helsinki 2007. 80 s. (Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä, ISSN 1236-2115; 2007:20) ISBN 978-952-00-2296-9 (nid.), ISBN 978-952-00-2297-6 (PDF)

Tässä lehdistökatsauksessa tarkastellaan alkoholipolitiikkaan sekä Alkoholiohjelman 2004–2007 ja ohjelman kumppaneiden toimiin ja kannanotoihin liittyvää lehdistökirjoittelua kevättalvesta 2004 kesään 2006. Aiheisiin liittyvä lehdistökirjoittelu oli tarkastelujaksolla vilkasta. Eniten kirjoittelua herättivät alkoholipolitiikan keinot, erityisesti verotus. Myös alkoholiohjelma ohjelmana ja sen julkaisemat materiaalit saivat osakseen huomiota. Lääninhallitusten toiminnasta kirjoitettiin tasaisesti, eri kuntakumppanien toimista puolestaan vaihtelevasti kunnasta ja aktiivisesti tiedottavista tahoista riippuen. Järjestöistä esillä olivat eniten ne, jotka olivat vakiinnuttaneet asiantuntija-aseman suhteessa johonkin lehdistöä kiinnostavaan kohderyhmään.

Eri kohderyhmät nousivat kirjoittelussa esiin vaihtelevasti. Nuorten alkoholinkäyttö herätti lehdistössä eniten huomiota, mutta myös naisiin, vanhuksiin ja lapsiin liittyen kirjoitettiin runsaasti. Kuitenkin alkoholinkäytön suhteen valtaväestön eli työikäisten miesten ja naisten alkoholinkäyttöä käsiteltiin huomattavasti vähemmän alleviivaten työelämän ja mini-interventio toimintamallin yhteydessä. Myös tyyli, jolla kohderyhmistä kirjoitettiin, vaihteli. Nuoria, tyttöjä ja vanhuksia koskevissa kirjoituksissa painotettiin suojelun merkitystä ja ulkoisen kontrollin tarvetta. Naisista ja nuorten vanhemmista kirjoitettiin unohtettua vastuuta painottaen ja osin myös tästä syyllistäen. Valtaväestön alkoholinkäytöstä puhuttaessa korostettiin – syyllistävästä retoriikasta poiketen – moralisoinnin välttämistä ja itsekontrollin merkitystä.

Tehdyn katsauksen valossa lehdistökirjoittelu näyttöytyy merkittävässä alkoholipolitiikan toimijana ja sen keinoja koskevan keskustelun virittäjänä. Alkoholipolitiikan keinoja koskevissa kirjoituksissa toistuivat eri ajan-kohtina samankaltaiset keinojen tarpeellisuutta tai tarpeettomuutta painottavat argumentaatiotavat. Huomionarvoista on, että samanrakenteista argumentointia saatettiin käyttää yhtä hyvin keinon puolesta kuin sitä vastaan. Esimerkiksi tästä käy verotusta koskevan kirjoittelun yhteydessä hyö-

dynnetty paluuretoriikka. Alkoholiveron korotus esitettiin paluuretoriikan valossa sekä myönteisenä taka-askeleena että kielteisenä jo tehdyn päätöksen vesittämisenä.

Asiasanat:

alkoholi, alkoholinkäyttö, alkoholipolitiikka, lehdistökirjoittelu, ohjelmat

Sammandrag

Elina Renko. "Alkoholbruket är inte en privatsak". Tidningsartiklar med anknytning till alkoholprogrammet och alkoholpolitiken 2004–2006. Helsingfors 2007. 80 s. (Social- och hälsovårdsministeriets rapporter, ISSN 1236-2115; 2007:20) ISBN 978-952-00-2296-9 (inh.), ISBN 978-952-00-2297-6 (PDF)

Denna pressöversikt granskar tidningsartiklar med anknytning till alkoholpolitik, Alkoholprogrammet 2004–2007, samarbetspartnernas åtgärder samt alkoholpolitiska ställningstaganden från vårvintern 2004 till sommaren 2006. Tidningsdebatten om ämnena under den undersökta perioden var livlig. Mest debatt väckte de alkoholpolitiska medlen, särskilt beskattningen. Även alkoholprogrammet som program och det material som publicerats inom det var föremål för uppmärksamhet. Länsstyrelsernas verksamhet diskuterades regelbundet, åtgärder av olika kommunpartners däremot mindre regelbundet, beroende på kommun och informationsaktiviteter. Av medborgarorganisationerna framträdde i synnerhet sådana som hade etablerat en sakkunnigställning i förhållande till någon målgrupp som intresserade pressen.

Olika målgrupper lyftes fram i artiklarna i varierande grad. Mest uppmärksamhet i pressen rönste de ungas alkoholbruk men man skrev också mycket med anknytning till kvinnor, äldre och barn. Alkoholbruket hos majoritetsbefolkningen, dvs. män och kvinnor i arbetsför ålder, behandlades avsevärt mindre accentuerat i samband med arbetslivet och miniinterventionsverksamheten. Även stilen med vilken målgrupperna behandlades varierade. I artiklarna om unga, flickor och äldre betonades skyddsbehovet och behovet av yttre kontroll. När man skrev om kvinnor och de ungas föräldrar betonade man det glömda ansvaret och skuldbelade även delvis målgrupperna. När majoritetens alkoholbruk kom på tal betonade man – avvikande från skuldbeläggande retorik – att det var viktigt att undvika moralisering och framhäva betydelsen av självkontroll.

I ljuset av översikten visar sig tidningsartiklarna utgöra en viktig faktor inom alkoholpolitiken och en inspirationskälla för diskussionen om dess med-

"Alkoholbruket är inte en privatsak" ("Alkoholinkäyttö ei ole yksityisasia") Kangasalan Sanomat, nyhetsrubrik 18.11.2005.

el. I artiklarna om alkoholpolitikens medel upprepades gång på gång samma argumenteringssätt i vilka man betonade medlens nödvändighet eller icke-nödvändighet. Det är värt att notera att man kunde använda samma form av argumentering lika väl för som emot ett medel. Ett exempel på detta är den returretorik som utnyttjades i artiklarna om beskattning. Höjningen av alkoholbeskattningen presenterades i returretoriken både som ett positivt steg bakåt och som ett negativt sätt att urholka ett redan fattat beslut.

Nyckelord

alkohol, alkoholbruk, alkoholpolitik, tidningsartiklar, program

Summary

Elina Renko. "Alcohol use is not a private affair." Press coverage on the Alcohol Programme and alcohol policy in 2004–2006. Helsinki 2007. 80pp. (Reports of the Ministry of Social Affairs and Health, ISSN 1236-2115; 2007:20) ISBN 978-952-00-2296-9 (pb), ISBN 978-952-00-2297-6 (PDF)

This press review examines the press coverage of alcohol policy, the Alcohol Programme 2004–2007, actions of programme partners as well as public statements relating to alcohol policy from late winter 2004 till summer 2006. The press coverage of the issues was extensive during the period of study. The most widely discussed topics were the tools of alcohol policy, especially taxation. Also the Alcohol Programme as a programme as well as the material published within the Programme gained attention. Actions of the State Provincial Offices were discussed regularly while actions of the various municipalities involved in the partnership were discussed in a varying degree, depending on the municipality and the actors actively providing information. Of the NGOs, those that had established themselves as experts in relation to target groups that were of interest for the press were given the most coverage.

Different target groups were highlighted in a varying degree. Alcohol use of young people gained the most attention in the press. However, also women, the elderly and children received a lot of attention. However, alcohol use of the population group representing the majority of alcohol users, i.e. men and women of working age, was discussed considerably less pronouncedly in connection with working life and the brief intervention model. Also the style in which the press wrote about the different target groups varied. Articles on the young, on girls and on the elderly emphasised the significance of protection and external control, while articles on women and young people's parents focused on neglect of responsibilities, in part also in a blaming tone. When the majority population's alcohol use was discussed the emphasis was – as a distinction to the rhetoric of blame – on avoiding moralising and on emphasising the significance of self-control.

"Alcohol use is not a private affair" ("Alkoholinkäyttö ei ole yksityisasia") was a headline in the newspaper Kangasalan Sanomat on 18 Nov 2005.

In light of the review, the press appears to be a significant alcohol policy actor as well as a debate initiator regarding the means of alcohol policy. In articles about the tools of alcohol policy, similar argumentations emphasising the necessity or redundancy of the tools recurred at different times. It is noteworthy that similar argumentation could be used both for and against a given tool. An example is the rhetoric of return employed in articles on alcohol taxation. Within a rhetoric of return, reraising the excise duty on alcohol was presented both as a positive step backwards and a negative watering down of the decision to cut taxes.

Key words

alcohol, alcohol use, alcohol policy, press coverage, programmes

Sisällys

Tiivistelmä.....	3
Sammandrag	4
Summary.....	5
Johdanto.....	11
1 Lehdistikatsauksen toteutus	13
1.1 Aineisto	13
1.2 Koontiperiaatteet.....	13
2 Vilkasta kirjoittelua ja huomiopiikkejä	16
2.1 Ajallinen painottuminen.....	16
2.2 STM:n tiedotteet kirjoittelun innoittajina	18
2.3 Johtavissa lehdissä jatkuvaa seuranta, paikallislehdissä satunnaista kiinnostusta	21
3 Hyvää ja huonoa alkoholipolitiikka	22
3.1 Verotus: korotusehdotus paluuna entiseen	22
3.2 Mainonnan sääntely: suojelua vai näpertelyä?	25
3.3 Saatavuuden sääntely: mitä kansa tahtoo?	26
3.4 Varoitusmerkinnät ja keskioluen laimennus	28
3.5 Kansainvälistä tutkimustietoa alkoholipolitiikan vaikuttavuudesta	29
4 Alkoholiohjelma: kumppanuutta, riskitiedotusta ja alueellista toimintaa.....	30
4.1 Hyvä/huono alkoholiohjelma.....	30
4.2 Uudet esitteet kiinnittävät huomiota alkoholinkäytön riskeihin	32
4.3 Lääninhallitukset alueellisina toimijoina.....	34
5 Aktiivinen toiminta kunnissa ylittää uutiskynnyksen	36

6	Kenen alkoholinkäyttö onkaan ongelma?.....	38
6.1	Kohderyhmät näkyviin järjestöjen toiminnan kautta.....	38
6.1.1	"Huoli nuorista on todellinen".....	40
6.1.2	"Nainen ei voi juoda kuin mies".....	42
6.1.3	"Vanhusten juomisesta vaietaan".....	44
6.1.4	"Kaikki juominen pelottaa lasta".....	45
6.1.5	Työelämä: "Moralisointi ja vetäytyminen eivät auta alkoholista".....	47
6.2	Mini-interventio: huomio valtaväestöön.....	48
6.3	Kohderyhmäkohtaista kontrollia.....	52
7	Yhteenveto.....	54
	Lähdeluettelo.....	56
	Liitteet.....	57
	Liite 1. Observer Oy:n Alkon lehdistökatsauksen laatimista varten seuraamat lehdet.....	57
	Liite 2. Uutisotsikot aikajärjestyksessä.....	60
	Liite 3. Alkoholiohjelman kumppanit.....	78

Tässä lehdistökatsauksessa keskitytään alkoholipolitiikkaan, Alkoholiohjelmaan 2004-2007¹ sekä ohjelman kumppanien toimiin liittyvään lehdistökirjoitteluun. Katsauksessa halutaan selvittää mitä ja miten lehdistössä on kirjoitettu alkoholiohjelmasta yleisesti ja toisaalta miten alkoholiohjelmayhteistyöhön liittyneiden toimia on huomioitu.

Tarkastelujaksolle keväältä 2004 kesään 2006 ajoittuu monia merkittäviä alkoholipoliittisia tapahtumia. 1.3.2004 alkoholijuomien valmisteveroja alennettiin Suomessa, ja Viron liityttyä 1.5.2004 EU:hun suomalaisen mahdollisuudet tuoda maahan halpoja alkoholijuomia kasvoivat huomattavasti. Syksyllä 2005 peruspalveluministeri Liisa Hyssälä ehdotti toimenpidepakettia alkoholihaittojen vähentämiseksi. Saman vuoden marraskuussa hallituksen iltakouluun vietiin ehdotus, johon sisältyi alkoholin saatavuuden ja mainonnan rajoittaminen sekä alkoholiveron korotus. Ministeri piti tarkastelujaksolla myös tiedotustilaisuuksia vuoden 2004 kulutusluku- ja vahvistumisen ja vuoden 2005 budjettiriihen yhteydessä.

Alkoholiohjelman käynnistymisen osalta keväälle 2004 ajoittui kaksi suurta kumppanuussopimusten allekirjoitustilaisuutta (26.2. ja 21.4.) sekä ohjelman sisällön julkistaminen (27.4.). Myöhemmin kumppanuussopimuksia solmittiin lisää pienimuotoisissa allekirjoitustilaisuuksissa.

Sanomalehdillä on aktiivinen rooli agendojen eli julkisen keskustelun asialistojen asettamisessa sekä sosiaalisten ongelmien konstruoinnissa. Siksi yhteiskunnallisen keskustelun viriämisen kannalta onkin merkittävää, millaiset aihealueet kulloinkin nousevat otsikoihin. Toisaalta aihevalinnat ja argumentaatiotavat heijastavat osaltaan yhteiskunnallisten ja poliittisten olo-

¹ Valtioneuvosto teki vuonna 2003 periaatepäätöksen, jossa se määritteli alkoholipolitiikan keskeiset tavoitteet ja päätti koota valtionhallinnon, kuntien, kirkkojen, järjestöjen ja elinkeinon toimijat yhteistyöhön haittojen vähentämiseksi. Alkoholiohjelma on valtioneuvoston periaatepäätökseen perustuva sosiaali- ja terveysministeriön ohjaama prosessi vuosina 2004-2007. Tavoitteena on koota eri toimijoiden vaikuttaviksi todetut toimet jäsentyneeksi kokonaisuudeksi, jossa yhteistyö edistää yhteisten tavoitteiden saavuttamista. Tavoitteena on myös vakiinnuttaa kehittävä ote, joka perustuu selkeisiin tavoitteisiin ja tulosten arviointiin, vahvistaa toiminnan rakenteita ja ohjata painottamaan toimintalinjoja, joiden tuloksista on vahvin näyttö. Yhteistyöhön halukkaat toimijat liittyvät alkoholiohjelmaan kumppaneina. Kumppanuus vahvistetaan kirjallisella sopimuksella.

jen muutoksia. (Simpura 1997, 65.) Sen, mistä ja miten kirjoitetaan, voi siksi nähdä paitsi muokkaavan yhteiskunnallista todellisuutta myös kertovan todellisuudesta jotain.

Tässä lehdistökatsauksessa selvitetään, mitä alkoholiohjelmaan liittyen on kirjoitettu ja mitkä tahot ovat päässeet ääneen lehdistökirjoittelussa tarkasteluajankohtana. On tärkeää myös tarkastella, miten eri teemoja on käsitelty ja millainen kuva niistä luodaan lehdistökirjoittelussa.

Retorisia keinoja hyödyntäen samat asiat voidaan esittää vaihtelevasti miltei missä valossa tahansa. Tässä katsauksessa tarkastellaankin paitsi sitä, mitkä teemat ovat nousseet esiin kirjoittelussa, myös sitä, miten niistä on kirjoitettu ja millaisia argumentaatiotapoja niiden yhteydessä on hyödynnetty.

1

Lehdistökatsauksen toteutus

1.1 Aineisto

Tarkastelussa on käytetty Alko Oy:n lehdistökoosteita 1.2.2004 – 30.7.2006. Suurimpien sanomalehtien lisäksi kooste kattaa ison määrän maakuntalehtiä sekä paikallis- ja aluelehtiä (liite 1). Kooste perustuu Alkon toimintaympäristöä kartoittavaan mediaseurantaan, jossa on alkoholiohjelman toimintakaudella pyritty ottamaan huomioon myös ohjelmaan ja sen toteutukseen liittyvä kirjoittelu. Alkon viestintäosasto seuraa itse suurimpia sanomalehtiä. Tämän lisäksi Oy Observer Finland Ab seuraa Alkon toimeksiantosta muita Suomessa ilmestyviä valtakunnallisia lehtiä ja maakuntalehtiä sekä paikallis- ja aluelehtiä. Uutisointia seurataan lisäksi verkkomedioita hyödyntäen. Aikakauslehtien seuraaminen on satunnaisempaa ja niistä katsaukseen poimitaan lähinnä ajankohtaista Alkoa koskevaa kirjoittelua. (Porko & Stenbäck, 2006.)

Alkon lehdistökoosteessa pyritään välttämään toistoja ja siksi kaikkia STT:n uutisten pohjalta laadittuja kirjoituksia ei poimita mukaan. Tässä lehdistökatsauksessa mainitaankin siksi uutisointien perustuvan STT:n uutiseen silloin, kun on olennaista huomioida kyseisen uutisen ilmestyneen todennäköisesti samoihin aikoihin useissa lehdissä. On myös huomioitava, että esimerkiksi paikallisia projekteja koskeva kirjoittelu on tarkasteluajankohtana jäänyt ajoittain merkittäviin alkoholipoliittisiin tapahtumiin liittyvän vilkkaan uutisoinnin varjoon. Edellä mainituista seikoista huolimatta Alkon koostetta voi pitää varsin kattavana ja soveltuvana tämän alkoholiohjelmasta koskevaa kirjoittelua yhteen kokoavan ja analysoivan lehdistökatsauksen aineistoksi. (Porko & Stenbäck, 2006.)

1.2 Koontiperiaatteet

Lehdistökatsaukseen on poimittu kaikkiaan 516 lehdistökirjoitusta (liite 2) ajalta 1.2.2004 – 30.7.2006. Katsaus ei pyri kattamaan kaikkea tarkasteluajankohtana julkaistua alkoholiin liittyvää lehdistökirjoittelua, vaan rajaus on suoritettu alkoholiohjelman luonteen mukaisesti. Katsaukseen on sisäl-

lytetty alkoholipolitiikkaan ja alkoholiohjelmaan sekä ohjelmaan liittyneiden yhteistyökumppaneiden (liite 3) toimiin ja kannanottoihin liittyvä kirjoittelu².

Alkoholipolitiikkaan liittyvä kirjoittelu kattaa alkoholipolitiikan keinot. **Alkoholiohjelmaa** koskevalla kirjoittelulla tarkoitetaan puolestaan ohjelmaa ohjelmana arvioivaa kirjoittelua. Ohjelmaan liittyneitä **yhteistyökumppaneita** ovat kunnat, kansalais- ja liikuntajärjestöt sekä kirkot. Yhteistyökumppaneihin lukeutuvat myös ohjelmaan liittyneet sosiaali- ja terveysalan ammatilliset järjestöt, elinkeinojärjestöt sekä työmarkkinoiden keskusjärjestöt ja ammattiliitot. Kun tässä lehdistökatsauksessa puhutaan yleisesti kirjoittelusta tai alkoholiaiheisestä kirjoittelusta, tarkoitetaan edellä esitetyn rajauksen mukaista kirjoittelua.

Tarkasteluun on poimittu uutiset ja mielipidekirjoitukset. **Uutisten** luokkaan on tässä lehdistökatsauksessa sisällytetty varsinaisten uutisten lisäksi reportaasit sekä uutisoidut kannanotot. **Mielipidekirjoituksiin** lukeutuvat puolestaan pääkirjoitukset, vieraskynä-tyyppiset kirjoitukset sekä kolumnit. Selvästi suurin osa, 75 %, tarkastelun kohteena olevasta lehdistökirjoittelusta koostuu uutisista. Mielipidekirjoituksiin lukeutuvat jutut koskevat pääasiassa alkoholipolitiikan keinoja. Onkin huomionarvoista, että jos alkoholipolitiikan keinoja koskeva kirjoittelu jätettäisiin tarkastelun ulkopuolelle, uutiset muodostaisivat peräti 94 % aineistosta. Alkoholipolitiikan keinoja koskeva kirjoittelu erottuikin muusta kirjoittelusta uutisiin ja mielipidekirjoituksiin jakautumisen osalta. Vain alle puolet (48 %) aiheeseen liittyvästä kirjoittelusta oli uutisia. Verotus innoitti mielipidetyyppistä kirjoittelua vielä muita alkoholipolitiikan keinoja enemmän: aihetta koskevasta kirjoittelusta uutisiin lukeutui enää 39 %. Alkoholipolitiikan keinoja koskevat mielipidekirjoitukset kasaantuivat ajankohtiin, jolloin aiheeseen liittyvät teemat olivat syystä tai toisesta muutenkin pinnalla. Myös uutisoidut kannanotot koskivat pääosin alkoholipolitiikan keinoja. Selkeästi useimmin lehdistökirjoittelussa huomiointiin päihde- ja raittiusasiain neuvottelukunnan³ kannanotot, mutta myös kumppanijärjestöjen kannanottoja uutisoitiin ajoittain.

² Valtioneuvoston alkoholipoliittisia linjauksia koskevan periaatepäätöksen ja alkoholiohjelman tavoitteet koskevat kaikkia ministeriöitä ja niiden hallinnonalan laitoksia. Näiden osalta lehdistökatsauksessa on huomioitu vain lääninhallituksia koskeva uutisointi, koska lääninhallitukset ovat useita hallinnonaloja yhdistävänä viranomaisena avainasemassa alkoholihaittojen ehkäisyyn ja vähentämiseen tähtäävän toiminnan koordinoinnissa, ohjauksessa ja kehittämisessä alueitasolla. Keskeisiä tehtäviä ovat alkoholivalvonnan lisäksi kuntatoimijoiden tukeminen alkoholisioissa sekä kuntien, järjestöjen ja elinkeinon yhteistyön edistäminen.

³ Päihde- ja raittiusasiain neuvottelukunta toimii raittiustyölain 3 §:n (893/2000) mukaan mainitun lain mukaisissa asioissa sosiaali- ja terveysministeriön yhteydessä. Neuvottelukunnan tehtävänä on seurata päihde- ja raittiusoloja, käsitellä päihde- ja raittiuspolitiikan yleiseen suunnitteluun ja kehittämiseen kuuluvia asioita, antaa lausuntoja päihde- ja raittiusasioita käsittelevistä suunnitelmista sekä kehittämishankkeista sekä suorittaa sosiaali- ja terveysministeriön määräämät muut tehtävät.

Myös toukokuussa 2004 julkaistussa selvityksessä **”Vuoden 2004 alun alkoholiolojen muutokset Suomessa myyntitilastojen ja lehdistökirjoittelun valossa”** on käytetty aineistona Alkon lehdistökoosteita tammi-kuun alusta toukokuun puoliväliin 2004. Selvitys koskee ajanjaksoa, jolloin alkoholijuomien veroalennus maaliskuussa ja Viron EU-jäsenyys toukokuussa muuttivat Suomen alkoholioloja. Selvityksessä todettiin näiden muutosten herättäneen runsaasti lehdistökirjoittelua, joka noudatteli pääosin kolmea näkökulmaa. Alkoholipoliittisten muutosten taitekohdissa sovellettiin muutosten seurauksia seikkailuna kuvaavaa viihteellistä lähestymistapaa. Myynnin kasvu ja alkoholin kulutuksen lisääntymisestä aiheutuneet haitat herättivät vähitellen hämmentynyttä kirjoittelua ja toukokuussa 2004 veropäätös kyseenalaistettiin lehdistökirjoittelussa jo varsin yleisesti. (Karlsson, Ruotsalainen, Tigerstedt & Österberg 2004, 12-17.)

Tässä lehdistökatsauksessa Karlssonin ym. (2004) analysoima kevään 2004 alkoholipoliittisia muutoksia koskenut lehdistökirjoittelu on jätetty tarkastelun ulkopuolelle. Näin meneteltiin paitsi päällekkäisyyksien myös tarkastelun kohteena olevan aineiston paisumisen välttämiseksi. Kevään muutoksia ja alkoholipoliitiikan keinoja koskeva kirjoittelu on kuitenkin huomioitu toukokuun 2004 puolivälistä lähtien, sillä toukokuun loppupuolen kirjoittelua ei enää sisälly Karlssonin ym. lehdistötarkasteluun. Tähän katsaukseen on siis alkukevään 2004 ajalta poimittu ainoastaan alkoholiohjelmaa yleisesti arvioiva sekä ohjelmaan liittyneiden yhteistyökumppaneiden toimia koskeva kirjoittelu.⁴

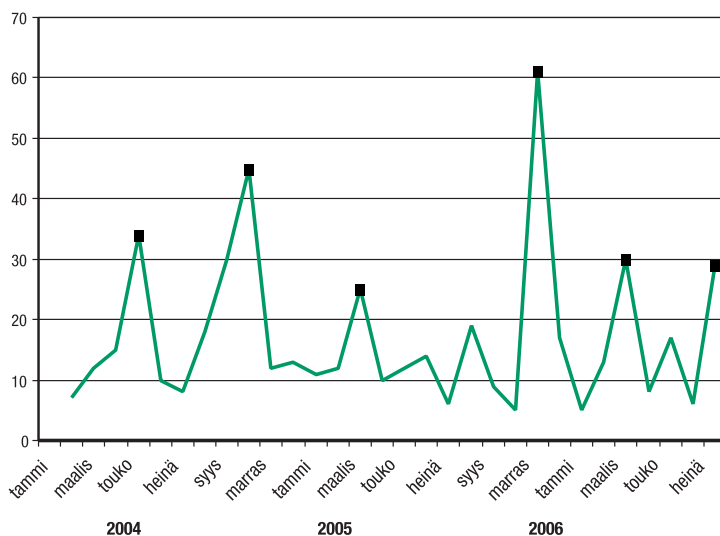
⁴ A-klinikkasäätiötä koskevasta laajasta lehdistökirjoittelusta on poimittu mukaan ainoastaan säätiön organisoimat projektit sekä sen toimintaa koskien ne jutut, joissa toimijana on jonkin alkoholiohjelman kumppanikunnan A-klinikka.

2 Viikasta kirjoittelua ja huomiopiikkejä

2.1 Ajallinen painottuminen

Alkoholiaiheista kirjoittelua voi luonnehtia suhteellisen vilkkaaksi paitsi keväällä 2004 tapahtuneiden suurten alkoholipoliittisten muutosten yhteydessä myös koko tarkastelujakson aikana. Lehdistökirjoittelu jakautui suhteellisen tasaisesti tarkasteluajanjaksolle kuukausittaisen juttumäärien vaihdella kymmenen molemmin puolin. Selvät piikit juttumäärissä selittyvät pääosin alkoholipoliittisilla tapahtumalla tai viestimiä kiinnostaneilla projekteilla. 20 kuukausittaisen kirjoituksen raja ylittyi touko-, syys- ja lokakuussa 2004, maaliskuussa ja marraskuussa 2005 sekä maaliskuussa ja heinäkuussa 2006.

*Alkoholiaiheisen lehdistökirjoittelun vilkkaus 1.2.2004–30.7.2006 (N=516)*⁵

⁵ Luvussa (N=516) ei ole mukana Karlssonin ym. (2004) analyysoima alkoholipoliittisiin muutoksiin liittyvä lehdistökirjoittelu tammikuusta toukokuun puoliväliin 2004.

Alkoholipolitiikkaa koskeva kirjoittelu oli huomattavasti tarkasteluajankohdan keskimääräistä kuukausittaista kirjoittelua vilkkaampaa koko kevään 2004 ajan. Huhtikuussa 2004 kirjoittelua herätti STT:n uutisenkin pohjalta uutisoitu alkoholiohjelman sisällön julkistaminen. Toukokuussa 2004 kirjoittelu pysyi samalla vilkkaalla tasolla, jolla se oli ollut Karlssonin ym. tarkastelemalla ajanjaksolla. Toukokuussa lehdistö keskittyi siihen, ettei hallituksella ollut tällöin aikomusta lähteä nostamaan verotusta veroalen havaituista haitoista huolimatta. Myös mini-interventiotoimintamallista kirjoitettiin. Aiheista uutisoitiin osin STT:n uutisten pohjalta.

Elokuussa 2004 vilkastunut kirjoittelu johtui pääosin alkoholiverokysymyksen esilletulosta budjettiriihessä. Vastuuministeriöt kokosivat hallitukselle ensimmäisen kerran selvityksiä veroalen vaikutuksista. Syys- ja loka-kuun 2004 runsaan kirjoittelun virikkeitä löytyy sen sijaan monesta suunnasta. Syyskuussa lehdistökirjoittelua herättivät erityisesti nuorten alkoholinkäyttö ja nuorille suunnatut projektit. Aihe nousi esiin lähinnä syyskuussa järjestettyihin Päihdepäiviin liittyvän uutisoinnin yhteydessä⁶. Myös lokakuussa huoli nuorten ja toisaalta vanhusten alkoholinkäytöstä nousi kirjoittelussa voimakkaasti esiin. Nuoriin kiinnitettiin huomiota etenkin lokakuussa järjestetyn ehkäisevän päihdetyön viikon uutisoinneissa⁷. Sininauhaliiton alustus tulevalle Liika on liikaa -projektille herätti samoihin aikoihin ikään-tyneiden alkoholinkäytöstä huolestunutta kirjoittelua (ks. luku 6.1.3). Lokakuun lehdistökirjoittelussa näkyivät myös useiden lehtien huomioimat Stakesin tutkimustulokset, joiden mukaan alkoholinkulutus oli kasvanut koko maassa suhteellisen tasaisesti veroalen jälkeen. Tutkimustuloksista ja Sininauhaliiton toimista kirjoitettiin STT:n uutisen pohjalta.

Maaliskuun 2005 vilkas kirjoittelu pohjautui pitkälti päihde- ja raittiusasiain neuvottelukunnan alkoholiverotusta koskevaan kannanottoon sekä peruspäiväministerin alkoholipoliittisista ehdotuksista annettuihin tiedotteisiin. Kirjoittelusta suurin osa käsitteli peruspäiväministerin alkoholimainonnan rajoittamista sekä alkoholiveron korottamista koskevia ehdotuksia. Myös elokuun 2005 lehdistökirjoittelusta suurin osa liittyi verotuksen kiristämisen tarpeellisuudesta käytyyn juupas-eipäs -keskusteluun.

Marraskuussa 2005 lehdistökirjoittelu vilkastui Tilastokeskuksen julkistettua tietoja, joiden mukaan alkoholikuolemat olivat lisääntyneet rajusti veron alentamisen jälkeen. Alkoholipolitiikkaa käsiteltiin marraskuussa halli-

⁶ Päihdepäivät on laajin vuosittainen päihdetyön ammattilaisten koulutustapahtuma. Tavoitteena on kehittää ehkäisevää päihdetyötä ja päihdehuoltoa sekä edistää päihdepoliittista keskustelua. Päihdepäivillä tehdään ajankohtaiskatsaus päihdetilanteeseen, tutkimukseen ja käytäntöön. www.health.fi/index.php?page=toi_pai_paihpaiivat

⁷ Ehkäisevän päihdetyön viikkoa vietetään vuosittain lokakuussa. Viikon tarkoituksena on virittää keskustelua päihdeasioista sekä tehdä ehkäisevän päihdetyön toimijoita tunnetuksi ja lisätä verkottumista eri toimijoiden välillä. Tapahtumien ja toiminnan painopiste on paikallisella tasolla. www.health.fi/index.php?page=toi_pai_kampanjat_ept

tuksen iltakoulussa, ja monissa lehdistössä kerrottiin, että peruspalveluministeri haluaisi puuttua alkoholijuomien verotukseen, saatavuuteen ja mainontaan. Hälyttävien lukujen julkistaminen näytti vilkastuttavan alkoholiongelmia koskevaa kirjoittelua, ja huomiota herätti muun muassa alkoholiohjelman julkaisema Tiedätkö, paljonko juot -kortti (ks. luku 4.2). Joulukuussa uutisoitiin vielä marraskuun piikin jälkeen alkoholinkäytöstä ja siitä aiheutuvista ongelmista vilkkaasti ja monipuolisesti.

Helmi- ja maaliskuussa 2006 julkisuuteen nousivat vielä saman vuoden heinäkuussakin vilkkaasti uutisoidut hallituksen toimenpidepakettiin sisältyvät aikeet rajoittaa alkoholin paljousalennuksia, aamumyyntiä ja mainontaa sekä edellyttää alkoholipakkauksiin varoitusmerkintöjä terveyshaitoista. Heinäkuussa kirjoittelua virittivät myös Suomen aikeet vaatia EU-maiden alkoholiverotuksen harmonisointia.

2.2 STM:n tiedotteet kirjoittelun innoittajina

Kun lehdistökirjoittelua tarkastellaan suhteessa sosiaali- ja terveysministeriön antamiin tiedotteisiin, näyttää siltä, että tiedotteet ovat ylittäneet hyvin lehdistön huomiokynnyksen. Alkoholiohjelmakaudella annetuista alkoholiaiheisista tiedotteista seitsemän kymmenestä johti jutuntekoon. Tämä ei kuitenkaan ole ainoastaan alkoholiohjelmiaan liittyvä ilmiö: sosiaali- ja terveysministeriön aihepiiristä kirjoitetaan paljon. Tiedotteiden läpimeno vaihtelee kuitenkin aiheittain, esimerkiksi juuri alkoholiaiheisilla tiedotteilla se on yleensä hyvä. Niidenkin osalta aihe vaikuttaa: alkoholipolitiikan keinoja, esimerkiksi uusia rajoituksia käsittelevät tiedotteet menevät läpi alkoholihaittojen muunlaista ehkäisyä koskevia tiedotteita todennäköisemmin. (Tamminen, 2006.)

Selvästi useimmin ja laajimmin huomioitiin alkoholipolitiikkaa koskevat tiedotteet sekä tiedotteet päihde- ja raittiusasiain neuvottelukunnan kannanotoista. Alkoholipolitiikkaa koskevista tiedotteista huomioitiin kaikki ja neuvottelukunnan kannanottoja koskevat tiedotteista lähes kaikki. Myös ministeriön antamat alkoholiohjelmia ohjelmana koskevat tiedotteet huomioitiin laajalti ohjelman käynnistymisen ja sen sisällön julkistamisen yhteydessä – näistä tiedotteista meni läpi noin puolet. Kumppanuussopimusten allekirjoittamista koskevat tiedotteet huomioitiin ohjelman alkuun liittyen mutta myöhemmin uusien sopimusten solmimisesta ei enää juuri kirjoitettu. Muut STM:n antamat alkoholiohjelmiaan liittyvät tiedotteet koskivat lähinnä järjestettyjä tapahtumia ja julkaistuja materiaaleja. Näistä huomioitiin runsas puolet. Mini-interventioimintamalliin liittyvä tiedote huomioitiin laajalti. Monet tiedotteet ja tapahtumat näyttäisivät myös vaikuttaneen lehdistökirjoittelun senhetkisiin aihevalintoihin niitä koskevan uutisoinnin ulkopuolellakin.

STM:n alkoholiaiheiset tiedotteet helmikuusta 2004 heinäkuuhun 2006

Alkoholipolitiikka

- ! 27.4.2004 *Ministeri Hyssälä: Yhteisvastuuta alkoholikulttuuriin (Alkoholiohjelman julkistamistilaisuus)*
- ! 13.8.2004 *Ministeri Hyssälä: Nyt on aika puuttua aktiivisesti alkoholihaittoihin*
- ! 17.8.2004 *Ministeri Hyssälä: Yhteisvastuuta alkoholihaittojen torjuntaan (Tiedotustilaisuus)*
- ! 1.3.2005 *Ministeri Hyssälä: Alkoholiveroa syytä nostaa vähitellen, lapsiin ja nuoriin kohdistuvaa alkoholimainontaa rajoitettava (Tiedotustilaisuus)*
- ! 23.5.2005 *Päihdehoitoa ei ole lisätty kasvavan tarpeen mukaisesti (Päätelmä peruspalvelujen arviointituloksista)*
- ! 2.3.2006 *Hallitus tehostaa alkoholihaittojen vähentämistä toimenpidepaketilla (Valtioneuvoston tiedote)*

Päihde- ja raittiusasiain neuvottelukunnan kannanotot

- ! 26.4.2004 *Päihde- ja raittiusasiain neuvottelukunta ohjaisi uuden alkoholiohjelman käyttöön riittävästi voimavaroja*
- ! 11.2.2005 *Päihde- ja raittiusasiain neuvottelukunta: Väkevien alkoholijuomien verotusta nostettava jo tänä vuonna*
- ! 3.6.2005 *Neuvottelukunta: Alkoholien mainontaa rajoitettava*
- ! 28.9.2005 *Neuvottelukunta: Ei viinejä ruokakaappoihin*
- 7.12.2005 *Päihde- ja raittiusasiain neuvottelukunta kiirehtii alkoholihaittoja vähentävien toimien valmistelua*
- ! 27.2.2006 *Neuvottelukunta haluaa laajan lakipaketin alkoholi-haittojen vähentämiseksi*
- ! 8.6.2006 *Neuvottelukunta haluaa muutoksia hallituksen laki-pakettiin alkoholihaittojen vähentämiseksi*

- ! Huomioitu lehdissä

Alkoholiohjelma 2004–2007

- ! 26.2.2004 *Alkoholiohjelma ja kansalaisjärjestöt allekirjoittivat kumppanuussopimukset*
(Kumppanuussopimusten allekirjoitustilaisuus)
- ! 21.4.2004 *Kirkot, kunnat ja järjestöt Alkoholiohjelman kumppaneiksi*
(Kumppanuussopimusten allekirjoitustilaisuus)
- ! 27.4.2004 *Uusi Alkoholiohjelma käynnistyi*
(Alkoholiohjelman julkistamistilaisuus)
- 26.5.2004 *Työmarkkinoiden keskusjärjestöt tukemaan alkoholiohjelmaa*
- 14.10.2004 *Alkoholijuomien vähittäismyyjät muistuttavat vastuullisuudestaan* (Kumppanuussopimuksia)
- 28.2.2005 *HPK-Juniorijääkiekkoilijat päihteettömän elämän esimerkiksi* (Kumppanuussopimus)
- 2.3.2005 *Liikuntajärjestöt aktivoituneet Alkoholiohjelman kumppaneiksi* (Kumppanuussopimuksia)
- ! 21.6.2005 *Alkoholiohjelman uudet kumppanit luottavat alueelliseen yhteistyöhön* (Kumppanuussopimuksia)

Muut alkoholiaiheiset tiedotteet

- ! 15.3.2004 *Mini-interventio on jokaisen ulottuvilla*
(Tiedotustilaisuus)
- ! 8.3.2005 *Alkoholin paikka työelämässä kaipaa uudelleenarviointia*
(Alkoholiohjelman ja Veto-ohjelman yhteisseminaari)
- 31.5.2005 *Alkoholiohjelma palkitsi parhaat opinnäytetyöt*
- ! 31.10.2005 *Alkoholi työelämässä -seminaari*
(Alkoholiohjelman, Työterveyslaitoksen ja Työturvallisuuskeskuksen yhteisseminaari) (Työterveyslaitoksen tiedote)
- 9.2.2006 *Miksi alkoholihaittojen ehkäisyyn tarvitaan sukupuolinäkökulmaa?* (Tiedotustilaisuus Tasa-arvoa alkoholityöhön -selvityksen julkaisun yhteydessä)
- ! 20.4.2006 *Uusi elämänhallinta-aineisto nuorille miehille*
- ! 2.5.2006 *Uusi esite ikäihmisten alkoholinkäytön riskien arviointiin*
- 30.6.2006 *Rohkeuden ja tiedon puute estävät alkoholiongelmien tunnistamista* (Alkoholiohjelman opinnäytepalkinto)

- ! Huomioitu lehdissä

2.3 Johtavissa lehdissä jatkuvaa seuranta, paikallislehdissä satunnaista kiinnostusta

Tarkasteluajanjaksona alkoholiasioita koskeva kirjoittelu oli vilkasta. Suurimmat sanomalehdet, Helsingin Sanomat, Aamulehti ja Turun Sanomat, erottuvat juttujen määrän suhteen muista lehdistä. Kaikkien kolmen lehden kirjoittelua voi luonnehtia teemoiltaan suhteellisen monipuoliseksi. Suosittuja aiheita olivat alkoholipolitiikan keinot sekä ilmestymispaikkakunnalla organisoidut projektit. Alkoholiohjelman järjestökumppaneiden hankkeista esillä olivat muissakin lehdissä paljon lehdistikirjoittelua innostaneet tietyt lapsille, naisille ja nuorille suunnatut projektit (ks. luku 6.1).

Muista valtakunnallisista ja maakunnallisista lehdistä juttujen runsauden suhteen erottuvat Hämeen Sanomat, Keskisuomalainen, Etelä-Saimaa, Kansan Uutiset ja Ilta-Sanomat. Kaikkien näiden lehtien alkoholiaiheinen kirjoittelu jakautui tasaisesti tarkastelujaksolle ja oli aihealueiltaan monipuolista. Hämeen Sanomien, Keskisuomalaisen ja Etelä-Saimaan vilkas kirjoittelu liittyi osin Hämeenlinnan, Jyväskylän ja Lappeenrannan seutujen alkoholiohjelmaan liittyvän toiminnan uutisointiin.

Salon Seudun Sanomat julkaisi tarkastelujaksona selkeästi muita aluelehtiä enemmän alkoholiaiheisiä kirjoituksia. Taustalla näyttää olevan paikallisen A-klinikan aktiivisuus: Salon A-klinikka oli tavalla tai toisella osallisena lähes puolessa lehdessä julkaistuista kirjoituksista. Kirjoittelu oli aiheiltaan monipuolista: alkoholihaittojen ehkäisyhankkeet, eri kohderyhmät, alueen tilanne ja alkoholipolitiikka huomioitiin tasaisesti. Myös Kalajokilaakso, Länsi-Suomi, Forssan Lehti, Iisalmen Sanomat ja Itä-Savo erottuivat muista aluelehdistä juttumäärien suhteen. Kalajokilaaksossa julkaistuissa jutuista lähes kaikki käsittelivät nuorten alkoholinkäyttöä ja ongelmia. Forssan Lehden ja Länsi-Suomen kirjoittelu oli tätä monipuolisempaa kohderyhmien ja aihealueiden suhteen. Iisalmen Sanomien ja Itä-Savon kirjoittelu painottui selkeästi alkoholipolitiikkaan.

Paikallislehtien alkoholiohjelmaa koskeva kirjoittelu liittyi pääasiassa vuoden 2004 ehkäisevän päihdetyön viikkoon. Paikallislehtien kiinnostus ehkäisevän päihdetyön viikkoa kohtaan jäi kuitenkin kertaluontoiseksi. Vuonna 2005 viikosta ei juuri kirjoiteltu. Paikallislehdissä julkaistut jutut käsitelivät lehtien profiilin mukaisesti pääasiassa paikallisia alkoholihaittojen ehkäisyyn tähtääviä tapahtumia.

3 Hyvää ja huonoa alkoholipolitiikkaa

Alkoholipolitiikan keinot herättivät tarkastelujaksolla runsaasti lehdistökirjoittelua erityisesti muutosehdotusten yhteydessä. Keinoja arvioitiin eri ajankohtina vaihtelevasti kielteiseen, myönteiseen tai neutraaliin sävyyn. Keinojen hyödyllisyyttä puolesta tai vastaan arvioivat argumentointitavat toistuivat eri ajankohtina. Alkoholipolitiikan keinot herättivät selkeästi muita teemoja enemmän mielipidekirjoittelua, erityisesti alkoholiverotuksen osalta.

3.1 Verotus: korotusehdotus paluuna entiseen

Verotus innoitti alkoholipolitiikan keinoista selkeästi eniten kirjoittelua. Aihe pysyi jossain määrin esillä koko tarkastelujakson ajan ja keräsi runsaasti huomiota aina tehtyjen muutosehdotusten yhteydessä. Verotus vei kirjoittelussa pääasiallisen huomion myös silloin, kun aiheena oli hallituksen koko toimenpidepaketti. Alkoholiveron korotusvaateet henkilöitiin lehdistökirjoittelussa lähes poikkeuksetta "viinaministeriksikin" (IS, 22.8.2005) kutsuttuun peruspalveluministeri Liisa Hyssälään.

Kirjoittelu oli vuonna 2004 erityisen vilkasta toukokuussa, jolloin kirjoittelua hallitsi **valitusta linjasta on pidettävä kiinni** -argumentointi, sekä elokuussa, jolloin veroalen vaikutukset olivat esillä budjettiriihen ja peruspalveluministerin tiedotustilaisuuden yhteydessä. Vuonna 2005 kirjoittelun piikit ajoittuvat maaliskuussa pidetyn peruspalveluministerin tiedotustilaisuuden, elokuussa uudistetun ministerin veronkorotusehdotuksen ja marraskuussa ehdotuksen iltakouluun viemisen yhteyteen. Alkoholiverotusta koskeva kirjoittelu oli erityisen vilkasta myös 1.3.2004 voimaan astuneen veronalennuksen yhteydessä. Tämän ajankohdan kirjoittelu jää alkoholipoliittisten toimien osalta kuitenkin tämän lehdistökatsauksen ulkopuolelle (ks. Karlsson ym., 2004, 12–17).

Samankaltaiset alkoholiveronkorotusta puoltavat ja sitä vastustavat argumentointitavat nousivat sekä muutosehdotusten yhteydessä että aihetta koskevassa tasaisessa kirjoittelussa. Käytetyt retoriset keinot nousivat selkeimmin esiin kantaottavissa kirjoituksissa, mutta niitä hyödynnettiin myös

uutisoineissa hieman neutraalimpia sanavalintoja käyttäen. Samassa kirjoituksessa saatettiin hyödyntää useita argumentointitapoja.

Veronkorotusta puoltavat argumentointitavat painoutuivat verotuksen esittämiseen hyväksi havaittuna tai jopa tehokkaimpina alkoholipolitiikan keinona tutkimustiedon, asiantuntijalausunnon tai kokemuksen valossa. Toinen hyvin yleinen puoltava argumentti esitti veronalennuksen virheenä, joka olisi myönnettävä ja uskallettava korjata. Korotusta puoltaviin argumentointitapoihin lukeutui myös pääasiassa marraskuun 2005 muutosehdotusten yhteydessä esiintynyt ja ehdotusten ajankohtaisuutta painotta-
va nyt on aika luopua vitsailusta ja ottaa asia vakavasti -tyyppinen kirjoittelu. Tämänkaltaisella argumentoinnilla pyrittiin korostamaan sitä, että alkoholihaittojen kasvu on vakava asia, jolla ei tulisi leikitellä.

Kun perusteltiin verotuksen ennallaan pitämistä, hyödynnettiin yleisesti **rauhoittelevaa retoriikkaa** ja todettiin, että kulutuksen kasvu on hallinnassa tai ennustetulla tasolla tai että se kääntyy todennäköisesti ajan kuluessa itsestään laskuun. Rauhoittelevaa retoriikkaa käytettiin erityisesti elokuussa 2004, jolloin veronalennuksesta oli kulunut vasta puolisen vuotta. Maltillisuutta korostava argumentointi sopiikin hyvin tilanteisiin, joissa pyritään kohentamaan luottamusta hätäilyä välttämään kehottavaa tahoja kohtaan. Korotusehdotuksien syyksi esitettiin rauhoittelevan retoriikan valossa turha ja jossain määrin naurettava veroalennuksen ennusteiden mukaisista seurauksista pelästyminen.

Alkoholiveron korotusta vastustavassa retoriikassa painottui rauhoittelevan argumentoinnin ohella pelko siitä, ettei paluu tiukempaan verotukseen antaisi alkoholipolitiikasta luotettavaa kuvaa. Siinä missä korotusta puoltavassa argumentaatiossa painotettiin, että taka-askel on uskallettava ottaa, esitettiin korotusta vastustavassa retoriikassa, että askel tulisi jättää ottamatta luottamuksen säilyttämiseksi. Toisaalta korotusta vastustettiin esittämällä alkoholinkulutuksen kasvu monisyisenä ongelmana ja esimerkiksi valistus verotusta tehokkaampana kulutuksen vähentämiskeinona. Alkoholiverotuksen nostamista vastustettiin edellisten keinojen ohella myös viittaamalla siihen, että ehdotuksen esitettiin saaneen nihkeän kannanoton milloin kenenkin asiantuntijan taholta.

Sekä veronkorotusta puoltavassa että sitä vastustavassa lehdistökirjoittelussa käytettiin paljon **paluuretoriikkaa**, jonka valossa ehdotukset näyttyivät pikemminkin paluuna entiseen kuin uusina toimina. Paluuretoriikan hyödyntämistä niin kielteisessä kuin myönteisessä kirjoittelussa kuvaa se, että monet sen piiriin lukeutuvat argumentointitavat soveltuivat osaksi niin "virheet uskallettava korjata" kuin "taka-askel ei antaisi luotettavaa kuvaa" -luokkia.

Esimerkiksi paluuretoriikan hyödyntämisestä käy maaliskuun 2005 alkoholiverotusta koskeva lehdistökirjoittelu. Taloussanomat kertoi tällöin pe-

Hyvää alkoholipolitiikkaa (36)	Huonoa alkoholipolitiikkaa (61)
	<p>Nihkeä vastaanotto (6)</p> <p><i>"Viinaveron korotusyritys näyttää kariutuvan"</i> (Aamulehti 23.8.2005, uutinen)</p> <p><i>"Hallitus ei puutu viinan verotukseen"</i> (Helsingin Sanomat 14.5.2004, uutinen)</p>
<p>Virheet uskallettava korjata (16)</p> <p><i>"Alkoholipolitiikkaa on oikaistava"</i> (Keski-Pohjanmaa 22.10.2004, mielipidekirjoitus)</p> <p><i>"Alkoholiverotuksen virheet on korjattava"</i> (Satakunnan Kansan 11.11.2005, mielipidekirjoitus)</p> <p><i>"Hallituksen korjattava viinaveron jäljet"</i> (Hämeen Sanomat 20.9.2004, uutinen)</p>	<p>Taka-askel ei antaisi luotettavaa kuvaa (18)</p> <p><i>"Hyssälän verokäännökset"</i> (Turun Sanomat 23.8.2005, pääkirjoitus)</p> <p><i>"Tempoilu ei sovi edes viinan verotukseen"</i> (Kainuun Sanomat 2.8.2005, mielipidekirjoitus)</p> <p><i>"Naurettavaa veropelleilyä"</i> (Iltalehti 19.8.2004, mielipidekirjoitus)</p>
<p>Korotusvaatimukset aika ottaa vakavasti (5)</p> <p><i>"Hyssälä pitää ottaa jo vakavasti"</i> (Pohjolan Sanomat 3.11.2005, mielipidekirjoitus)</p>	<p>Vielä ei aika hätäillä (21)</p> <p><i>"Hyssälänkin on maltettava odottaa"</i> (Savon Sanomat 23.8.2005, mielipidekirjoitus)</p> <p><i>"Ei sittenkään niin rajua"</i> (Pietarsaaren Sanomat 16.1.2005, mielipidekirjoitus)</p> <p><i>"Alkoholipolitiikassa seurannan aika"</i> (Loimaan Lehti 14.9.2004, mielipidekirjoitus)</p> <p><i>"Halpa viina ei anna aihetta paniikkiin"</i> (Helsingin Sanomat 11.8.2004, mielipidekirjoitus)</p>
Paluuretoriikka (30)	
<p><i>"Alkoholiverotus palautettava entiselle tasolle"</i> (Kristillisdemokraattinen viikkolehti, 4.5.2006, uutinen)</p> <p><i>"Alkoholipolitiikan tekijät soutavat ja huopaavat"</i> (Turun Tienoo, 3.3.2005, mielipidekirjoitus)</p> <p><i>"Alkoholiverotuksen virhe odottaa oikaisua"</i> (Keski-Uusimaa, 20.9.2004, mielipidekirjoitus)</p>	
<p><i>Kaikki lainaukset ovat otsikoita. (Uutinen: varsinainen uutinen, reportaasi, uutisoitu kannanotto. Mielipidekirjoitus: pääkirjoitus, vieraskynä-tyyppinen kirjoitus, kolumni.)</i></p>	

ruspalveluministerin haluavan perua ainakin osan alkoholiveron alennuksesta siitä seuranneen kulutuksen voimakkaan kasvun vuoksi. Myös Kalevan kolumnissa ennustettiin viinan verotuksen suunnan palaavan tutummaksi (3.3.). Samana päivänä Savon Sanomien pääkirjoituksessa vastustettiin paluuta ja esitettiin, ettei ”alkoholiverosta saa tehdä ikiliikkujaa”, jota nostetaan ja lasketaan vuosittain. Paluuretoriikkaa edusti myös Alueuutisten pääkirjoituksen ”Askel taakse alkoholiverossa” -otsikointi (16.3.).

Paluuretoriikkaa esiintyi maaliskuun kirjoittelun ohella tasaisesti koko tarkastelujaksolla. Muutoksesta puhuttiin yleisesti korjausliikkeenä, oikaisuina tai päätöksen vesittämisenä kirjoituksen sävystä riippuen. Esitettiin, ettei päätöksiä tulisi perua tai että kansanterveyden kustannuksella tehdyt virheliikkeet olisi korjattava. Kaivattua tai vastustettua liikettä luonnehdittiin kirjoituksissa esimerkiksi soutamisena ja huopaamisena, tempoiluna, käännöksenä tai paluuna lähtöruutuun. Olennaista näissä kaikissa kielikuvissa on liike taaksepäin, joka sai kyseessä olevat ehdotukset kuulostamaan pikemminkin paluu- kuin muutosehdotuksilta.

3.2 Mainonnan sääntely: suojelua vai näpertelyä?

Alkoholimainonnan sääntely herätti alkoholipolitiikan keinoista toiseksi eniten lehdistökirjoittelua tarkastelujaksolla. Alkoholimainonnan rajoittaminen sisältyi alkoholiveron kiristämisen ohella peruspalveluministeri Hyssälän ehdottamiin muutosehdotuksiin maaliskuu-, elo- ja marraskuussa 2005. Näinä ajankohtina mainonnan rajoittamista koskevat ehdotukset jäivät lehdistökirjoittelussa kuitenkin veronmuutosehdotusten varjoon ja ne ohitettiin lähinnä maininnalla. Mainonnan sääntely ei herättänyt mielipidekirjoittelua läheskään yhtä paljon kuin verotus. Kumppanijärjestöjen aihetta koskevat kannanotot nousivat sen sijaan ajoittain otsikoihin. Kuten alkoholiveroa koskevassa kirjoittelussa myös mainonnan rajoittamista puoltavat ja vastustavat argumentaatiotavat toistuivat samankaltaisina eri ajankohtina ja usein myös rinnan saman kirjoituksen sisällä.

Alkoholimainonnan rajoituksia koskeva puolesta-vastaan -argumentaatio oli tarkastelujaksolla rakenteeltaan varsin yksinkertaista. Rajoituksia puoltava kirjoittelu viittasi lasten ja nuorten suojeluun. Vastustava argumentaatio puolestaan harvoin suoranaisesti vastusti rajoituksia vaan pikemminkin epäili niiden tehokkuutta ja esitti mainonnan kanssa näpertelyn näennäistoiminnaksi samalla, kun alkoholinkulutukseen ei tosissaan edes pyritä vaikuttamaan.

Rajoitusten puolesta	Rajoituksia vastaan
<p>Lasten ja nuorten suojele (16)</p> <p><i>"Terveys ry:n mukaan nuoriin vedotaan mainonnassa usein liitämällä alkoholi nuoruuteen, iloiseen fiilikseen ja liikuntaan"</i> (Kouvolan Sanomat 7.10.2004, uutinen)</p> <p><i>"Neuvottelukunnan mukaan etenkin olut- ja siiderimainokset ovat nykyisellään ristiriidassa koulun alkoholikasvatuksen kanssa"</i> (Turun Sanomat 5.6.2005, uutinen)</p>	<p>Tehoton keino (10)</p> <p><i>"Mainontakielto olisi puuhastelua"</i> Taloussanomat 15.6.2005, kolumniotsikko)</p> <p><i>"Alkoholia käytettiin jo ennen mainontaa ja mainokset tavoittavat kohderyhmät muiden medioiden välityksellä."</i> (Etelä-Suomen Sanomat 19.6.2005, mielipidekirjoitus)</p> <p><i>"Haitat johtuvat lähinnä väkevien juomien myynnin kasvusta, joita ei ole sallittua mainostaa"</i> (Helsingin Sanomat 14.2.2006, uutinen)</p>

Kaikki lainaukset on poimittu leipätekstistä, ellei toisin mainita. (Uutinen: varsinaisen uutinen, reportaasi, uutisoitu kannanotto. Mielipidekirjoitus: pääkirjoitus, vieraskynä-tyyppinen kirjoitus, kolumni.)

3.3 Saatavuuden sääntely: mitä kansa tahtoo?

Alkoholin myyntiä ja sen mahdollista rajoittamista tai vapauttamista koskeva kirjoittelu keskittyi uutisoimaan kyselyitä, joilla selvitettiin suomalaisten innokkuutta vähittäismyynnin vapauttamiseen. Alkon monopolin säilyttämistä tai purkua koskevat vaatimukset nousivat esiin aika ajoin myös poliittisessa keskustelussa. Alkoholipakkausten paljousalennusten kieltäminen nousi esiin lehdistökirjoittelussa ensin syyskuussa 2005 ja myöhemmin keväällä 2006 hallituksen asettaessa toimenpidepaketissaan alennusten kieltämisen kannalle. Keväällä 2006 kirjoitettiin hallituksen toimenpidepakettiin liittyen myös alkoholijuomien aamumyynnin rajoittamisesta.

Alkon monopolin säilyttämisen puolesta ja vastaan argumentoitiin lähinnä viitaten kansan tai poliitikon tahtoon. Monopolin säilyttämistahdon esitettiin perustuvan käsitykseen monopolista tehokkaana alkoholihaittojen ehkäisykeinona ja haluun suojella lapsia ja nuoria, joiden on helpompi hankkia alkoholia ruokakaupoista kuin Alkoista. Monopolin purkamistahdosta puhuttaessa viitattiin lähinnä koettuun oikeuteen ostaa alkoholijuomat mistä ja milloin vain sekä monopolijärjestelmän koettuun vanhanaikaisuuteen. Asiasta tehdyt mielipidekyselyt jakoivat kannattajat ja vastustajat lä-

hes tasan niin, että uutisointi kumpaankin suuntaan oli mahdollista samaan-kin kyselyyn viitaten. Muutoin saatavuuden sääntelyä koskevassa kirjoittelussa paljousalennusten kieltö esitettiin tehokkaana kertakulutuksen vähentämisen keinona. Kauppojen aamumyynnin rajoittaminen esitettiin sitä vastoin tehottomaksi. Rajoitusten nähtiin purevan lähinnä alkoholisteihin, joiden arveltiin kuitenkin todennäköisesti vihastuvan myynnin viivästyttä- ja vaarantavan näin henkilökunnan turvallisuuden.

Rajoitusten puolesta (11)	Rajoituksia vastaan (11)
<p>Kansa/poliitikko haluaa säilyttää monopolin (7)</p> <p><i>"Yhä harvempi haluaa viiniä ruokakauppaan"</i> leipätekstistä: <i>"Viime vuosikymmenen lopulla yli 70 prosenttia suomalaisista halusi viinit ruokakauppoihin, nyt enää puolet"</i> (Taloussanommat 4.7.2006, uutinen)</p> <p><i>"Liisa Hyssälä ei ottaisi viinoja kaupan tiloihin"</i> (Helsingin Sanomat 13.5.2006, uutinen)</p> <p><i>"Kysely: puolet haluaa viinit kauppoihin"</i> leipätekstistä: <i>"44 prosenttia pitäisi viinit Alkoissa"</i> (Helsingin Sanomat 26.5.2005, uutinen)</p>	<p>Kansa/poliitikko haluaa purkaa monopolin (7)</p> <p><i>"Kysely: Yli puolet suomalaisista ostaisi viinit maitokaupasta"</i> leipätekstistä: <i>"51 prosenttia saalisi viinin myynnin päivittäistavarakaupassa"</i> (Verkkouutiset 3.7.2006, uutinen)</p> <p><i>"Halmesmäki: Marketteihin Alkon valvoma viinaosasto"</i> (Keski-suomalainen 12.5.2006, uutinen)</p> <p><i>"Kysely: puolet haluaa viinit kauppoihin"</i> leipätekstistä: <i>"44 prosenttia pitäisi viinit Alkoissa"</i> (Helsingin Sanomat 26.5.2005, uutinen)</p>
<p>Tehokas paljousalennuskieltö (4)</p> <p><i>"Alkoholitutkija kehuu oluen paljousalennuskieltöä"</i> (Pohjalainen 4.3.2006, uutinen)</p>	<p>Tehoton ja henkilökunnan vaarantava aamumyynnin rajoitus (4)</p> <p><i>"Kuka suojaa myyjä, kun oluen myyntiä myöhäistetään?"</i> (Ilkka 4.3.2006, uutinen)</p>

Kaikki lainaukset ovat otsikoita. (Uutinen: varsinainen uutinen, reportaasi, uutisoitu kannanotto. Mieli-pidekirjoitus: pääkirjoitus, vieraskynä-tyyppinen kirjoitus, kolumni.)

3.4 Varoitusmerkinnät ja keskioluen laimennus

Ministeri Hyssälän keskioluen laimentamista koskeva ehdotus maaliskuussa 2005 ja alkoholipakkausten varoitusmerkintöjen sisällyttäminen hallituksen toimenpidepakettiin keväällä 2006 aiheuttivat lehdistökirjoittelussa samankaltaisia reaktioita. Molemmat keinot herättivät lehdistössä suurta riemua ja niistä kirjoitettiin suhteellisen paljon. Keskioluen laimennus leimattiin yleisesti naurettavaksi näpertelyksi. Kirjoituksissa arveltiin muun muassa, että humalanhakuiset juovat olutta todennäköisesti laimennettuna hieman enemmän. Alkoholipakkausten varoitusmerkintöjä koskevassa kirjoittelussa käytetyt argumentaatiot olivat monipuolisempia, mutta myös varoitusmerkinnöistä raportoitiiin pääosin huvittuneeseen ja irvailevaan sävyyn.

Varoitusmerkintöjen puolesta	Varoitusmerkintöjä vastaan
<p>Muistuttaa vaaroista, pelkkä sikiövauriovaroitus ei kuitenkaan riittävä (4)</p> <p><i>"Suomalaiset lääkärit toivovat varoituksia alkoholipulloihin. Lääkäriseura Duodecim kuitenkin laajentaisi varoitusta"</i> (Salon Seudun Sanomat 20.12.2005, uutinen)</p> <p><i>"Jos pulloissa on merkintä sikiövaurioista, se koskee vain hedelmällisessä iässä olevia naisia. Se ei ole ihan tasa-arvoista, kun alkoholin tiedetään aiheuttavan paljon muitakin haittoja terveydelle."</i> (Helsingin Sanomat 6.7.2006, uutinen)</p>	<p>Naurettavaa näpertelyä (13)</p> <p><i>"Mihin voin liimata Elämä tappaa -varoitustarran"</i> (Helsingin Sanomat 6.7.2006, mielipidekirjoitus)</p> <p><i>"Varoitusmerkinnöistä koskevasta laista aiheutuu vain kustannuksia ja byrokratiaa"</i> (Turun Sanomat 7.7.2006, mielipidekirjoitus)</p> <p><i>"Kuvaavaa on, että sosiaali- ja terveysministeriössä ei oikein tiedetä, mikä teksti varoituksiin pitäisi painaa."</i> (Iltalehti 8.7.2006, mielipidekirjoitus)</p>
<p><i>Kaikki lainaukset on poimittu leipätekstistä. (Uutinen: varsinainen uutinen, reportaasi, uutisoitu kannanotto. Mielipidekirjoitus: pääkirjoitus, vieraskynä-tyyppinen kirjoitus, kolumni.)</i></p>	

3.5 Kansainvälistä tutkimustietoa alkoholipolitiikan vaikuttavuudesta

Alkoholipolitiikan keinojen tehokkuus nousi esiin myös kansainvälisen Alcohol and Public Policy -tutkijaryhmän kirjoittamaan Alcohol – No Ordinary Commodity -tutkimukseen liittyen kesäkuussa 2004⁸. Päihde- ja raittiusasiain neuvottelukunta sekä alkoholiohjelma järjestivät tällöin Alkoholipolitiikan mahdollisuudet –seminaarin. Puhujavieraana oli alkoholitutkija, professori Thomas Babor, joka esitteli katsauksen pohjalta tuoreinta tutkimustietoa alkoholipolitiikan vaikuttavuudesta sekä tutkimustiedon merkitystä poliittisessa päätöksenteossa.

Lehdistö inspiroitui kirjoittamaan alkoholin kulutukseen ja haittoihin vaikuttamisen keinoista. Verotuksen kerrottiin näyttäneen kansainvälisen tutkimuksen pohjalta tehokkaimpana keinona. Myös Suomessa käytössä olevat keinot saivat tukea tutkimuksesta. Näistä mainittiin oston vähimmäiskärrä, valtion vähittäismyyntimonopoli sekä saatavuuden eriyttäminen alkoholipitoisuuden mukaan. Myös alkoholin suurkuluttajien hoito ja varhainen puuttuminen olivat osoittautuneet tehokkaiksi keinoiksi. Valistuksella ja juomapakkausten varoitusmerkinnöillä irrallaan muusta toiminnasta ei sen sijaan tutkimustulosten mukaan näyttänyt olevan juuri vaikutusta alkoholihaittojen vähenemiseen. Asenteiden muuttaminen ja tiedon lisääminen näiden menetelmien avulla todettiin kuitenkin hyödylliseksi.

Tutkimustuloksia koskeissa kirjoituksissa kiinnitettiin huomiota siihen, ettei Suomessa käytössä olleita hyviä menetelmiä saisi korvata tehottomilla keinoilla. Lähes kaikissa aiheita koskeissa kirjoituksissa mainittiin myös sosiaali- ja terveysministeriön julkaisema tutkimuskatsauksen johtopäätökset sisältävä ”Alkoholipolitiikan kuluttajaopas”⁹.

Tiedot alkoholipolitiikan vaikuttavuudesta synnyttivät myös mielipidekirjoittelua (KTR Kristillinen terveys- ja raittiusjärjestö ry:n puheenjohtaja Valto Meriläinen Kristityn vastuussa 23.9. ja Perhonjokilaaksossa 2.9.2004).

⁸ Babor, T. F., Caetano, R., Casswell, S., Edwards, G., Giesbrecht, N., Graham, K., Grube, J., Gruenewald, P., Hill, L., Holder, H., Homel, R., Österberg, E., Rehm, J., Room, R. & Rossow, I. (2003) Alcohol: No Ordinary Commodity—Research and Public Policy. Oxford and London: Oxford University Press.
Englanninkielinen yhteenveto verkossa: http://www.ias.org.uk/resources/publications/theglobe/globe200303/gl200303_p3.html

⁹ Sosiaali- ja terveysministeriön esitteitä 2004:6. www.stm.fi > julkaisut > 2004

4 Alkoholiohjelma: kumppanuutta, riskitiedotusta ja alueellista toimintaa

4.1 Hyvä/huono alkoholiohjelma

Alkoholiohjelman mahdollista hyödyllisyyttä tai hyödyttömyyttä alkoholihaittojen ehkäisyn kannalta ennustamaan pyrkivä lehdistökirjoittelu virisi helmikuussa 2004. Ohjelma koettiin tällöin yleisesti ottaen tarpeelliseksi, mutta sen toimivuudesta alkoholipolitiikan työvälineenä oltiin useaa mieltä. Myöhemmin huhtikuussa ohjelman sisällön julkistamisen yhteydessä painotettiin yhteistoimintaa alkoholihaittojen ehkäisykeinona ja kirjoittelu oli yleissävyltään myönteistä. Ohjelmaa arvioiva lehdistökirjoittelu laantui toukokuussa 2004, jonka jälkeen ohjelmasta ja sen ansioista kirjoitettiin enää satunnaisesti.

Yhteistoiminta, ohjelman takana seisovan rintaman laajuus sekä eri tahojen yhteisiin tavoitteisiin sitoutuminen olivat tekijöitä, joita arvostettiin ohjelmaa myönteisesti arvioivassa lehdistökirjoittelussa. Myös ohjelman ajoitusta keuhuttiin oikeaksi. Vaikka tavoitteet koettiin yleisesti hyvinä, kirjoittelussa esitettiin erilaisia näkemyksiä siitä, ovatko ohjelman keinot vanhentuneita ja tehottomia vai hyväksi havaittuja ja tutkimustiedon tukemia. Eri mielisyyttä herätti myös se, tarjoaako ohjelma hyödyllisiä välineitä oman alkoholinkulutuksen hallintaan vai kohdistuuko kontrolli sen puitteissa ainoastaan tiettyihin ryhmiin. Sävyiltään kielteisessä kirjoittelussa ohjelmaa luonnehdittiin tyhjäksi puuhasteluksi.

Hyvä alkoholiohjelma (23)	Huono alkoholiohjelma (10)
Oikea ajoitus (3) <i>"Alkoholiohjelma ei alkanut yhtään liian aikaisin"</i> (Forssan Lehti 29.2.2004, mielipidekirjoitus) <i>"Alkoholiohjelma valmisteltiin muuttuvan verotuksen oloihin"</i> (Aamulehti 16.5.2004, mielipidekirjoitus)	

Yhteistoiminta, sitoutuminen (13)	Näennäistoiminta (3)
<p><i>"Kumppanuus tarkoittaa käytännössä työnjakoa, kukin tekee, mitä parhaiten osaa"</i> (Helsingin Sanomat 28.4.2004, uutinen)</p> <p><i>"Pienistä arkipäivän valinnoista syntyy voima, jolla alkoholihaitat saadaan vähenemään"</i> (Aamulehti 16.5.2004, mielipidekirjoitus)</p> <p><i>"Alkoholiohjelmassa ilahduttavaa on sen takana seisovan rintaman laajuus"</i> (Suomenmaa 23.4.2004, mielipidekirjoitus)</p>	<p><i>"Alkoholiohjelma vaikuttaa Pontius Pilatuksen käsien pesulta"</i> (Aamulehti 2.2.2004, mielipidekirjoitus)</p> <p><i>"Parin vuoden ajalta on vaikea löytää jälkiä siitä, kuinka ohjelmaa on toteutettu tavallisen ihmisen tasolla. Internetin hakukone paljastaa ohjelman saaneen merkittävimmän julkisuutensa Ministeri Hyssälän puheenvuoroissa."</i> (Etelä-Saimaa 22.8.2005, mielipidekirjoitus)</p>
Keinot hyväksi todettuja/tieteellisen näytön tukemia (5)	Keinot vanhoja/tehottomia (6)
<p><i>"Vanhat hyvät menetelmät laajaan käyttöön"</i> (Satakunnan Kansa 10.2.2004, Aamulehti ja Kansan Uutiset 24.2.2004, uutinen)</p> <p><i>"Alkoholiohjelma perustuu Stakesin kokoamaan katsaukseen, jonka perusteella parhaat tulokset syntyvät pitkäjänteisellä yhteistyöllä"</i> (Helsingin Sanomat 30.4.2004, mielipidekirjoitus)</p>	<p><i>"Vanhoja keinoja yhä kasvavaan ongelmaan"</i> (Satakunnan Kansa 10.2.2004, uutisotsikko)</p> <p><i>"Keinojen puute uhkaa muuttaa hyvään tähtäävän toiminnan puuhasteluksi"</i> (Etelä-Suomen Sanomat 29.4.2004, mielipidekirjoitus)</p> <p><i>"Jos verotus ja saatavuuden rajoittaminen on tunnistettu ainoiksi vaikuttaviksi keinoiksi, miksi koko alkoholiohjelma?"</i> (Etelä-Saimaa 22.8.2005, mielipidekirjoitus)</p>
Ei holhoa (2)	Kontrolloi ryhmiä, jotka eivät ole täysivaltaisessa asemassa (1)
<p><i>"Kansalaisia pyritään myös kannustamaan alkoholinkäytön itsearviointiin"</i> (Pohjolan Sanomat 28.4.2004, uutinen)</p>	<p><i>"Holhouksen tarpeessa oleviksi mielletään muut kuin työssä käyvät, keskiluokkaiset aikuiset. Kumppanuus ajattelussa kontrollipuhe kohdistuu nuoriin, lapsiin ja muihin ryhmiin, jotka eivät ole täysivaltaisessa asemassa"</i> (Uutispäivä Demari 29.12.2005, mielipidekirjoitus)</p>

Kaikki lainaukset on poimittu leipätekstistä, ellei toisin mainita. (Uutinen: varsinainen uutinen, reportaasi, uutisoitu kannanotto. Mielipidekirjoitus: pääkirjoitus, vieraskynätyyppinen kirjoitus, kolumni.)

4.2 Uudet esitteet kiinnittävät huomiota alkoholinkäytön riskeihin

Väestölle suunnatut alkoholinkäytön hallintaa tukevat aineistot herättivät lehdistökirjoittelua tarkastelujaksolla. Alkon julkaisemista materiaaleista huomioitiin syksyn 2005 kirjoittelussa Alkoholit ja terveys -esitteiden sarjaa jatkava Kohtuus kaikessa -opas¹⁰. Oppaan tarkoituksena mainittiin kohtuujomisen rajoista kertominen ja alkoholinkäytön vähentämiseen ja hallintaan liittyvien keinojen tarjoaminen. Sosiaali- ja terveysministeriön osana alkoholiohjelman toimeenpanoa julkaisemat aineistot herättivät kirjoittelua pitkälti niistä annettujen tiedotteiden pohjalta. Kirjoituksissa selvitettiin säännönmukaisesti aineistojen sisältö, jakelupaikat ja esitettiin yleisarvio niiden hyödyllisyydestä.

Oman alkoholinkäytön arviointiin tarkoitettu, lompakkoon mahtuva Tiedätkö, paljonko juot? -kortti herätti lehdistökirjoittelua marraskuussa 2005. Korttia koskevien uutisten sisältö oli pääosin myönteinen, ja niissä raportoitettiin usein havaintoja ihmisten kiinnostuneesta suhtautumisesta. Kortti kuvattiin myös hyvänä alkuna pitkään peräänkuulutetulle valistukselle. Ainoastaan Forssan Lehti (10.11.) arvioi kortissa mainittujen päiväkohtaisten riskirajojen – naisilla viisi ja miehillä seitsemän annosta – tuntuvan vähäisiltä. Samalla todettiin kuitenkin, että rajat voisivat olla alempanakin, koska määrät tuottavat keskikokoiselle ihmiselle noin promillen humalan.

"Viinakortti" tulee taas
(Ilta Sanomat 8.11, uutinen)

"24 pullollista keskiolutta viikossa on liikaa"
(Juvan Lehti 21.11, uutinen)

*"Juominen haltuun tiukalla kirjanpidolla –
"huolikortilla" tissuttelija pysyy ajan tasalla myös pienessä sievässä".*
(Forssan Lehti 10.11, uutinen)

Kaikki lainaukset ovat otsikoita.

Tiedätkö, paljonko juot? -kortti

Kortissa annetaan tietoa siitä, montako alkoholiannosta erikokoiset ja -laatuiset pullot ja tuopit sisältävät, ja kääntöpuolella muistutetaan kulutustasosta, jolla haittojen riski on huomattava. Alkoholiohjelman tuottaman kortin jakelu aloitettiin kampanjana marraskuussa 2005 Alkon myymälöissä ja apteekkeissa yhteistyössä Suomen Apteekkariliiton ja Yliopiston Apteekin kanssa.

¹⁰ <http://vapaatila.net/alko/riskirajat/>

Keväällä 2006 kirjoittelua herättivät STM:n julkaisemat nuorille miehille ja ikäihmisille suunnatut materiaalit. Uutispäivä Demari kirjoitti huhtikuussa (21.4.) STT:n uutisen pohjalta nuorille miehille suunnatun aineiston julkaisemisesta. Artikkelin on lehdistökoosteaineistossa harvinainen poikkeus sikäli, että siinä keskityttiin nuorten miesten alkoholinkäyttöön ja mainittiin myös tähän ryhmään kohdistuneen huomion vähäisyys. Iltalehti uutisoi aiheesta toiseen sävyyn ”Sotilas, näin isket naisen” -otsikon alla. Aineiston kerrottiin sisältävän iskuvinkkien lisäksi päihteisiin ja muihin jo ala-asteelta tuttuihin teemoihin liittyvää faktatietoa. Opas kuvattiin mielenkiintoiseksi muistutukseksi tärkeistä asioista mutta samalla todettiin, että oppaassa unohdetaan alkoholinkäytön positiiviset puolet.

**Otetaan selvää!
Ikääntyminen,
alkoholi ja lääkkeet
(STM:n esitteitä 2006:6)**

Esite syntyi alkoholiohjelman sihteeristölle osoitettujen kyselyiden ja toiveiden pohjalta. Kynnys alkoholinkäytöstä puhumiseen saattaa olla ikäihmisillä korkeampi. Opas sisältääkin kysymyksiä, jotka esimerkiksi lääkäri, terveydenhoitaja tai kotihoidon työntekijä voi käydä läpi yhdessä asiakkaan tai potilaan kanssa.

**Testaa tietosi!
Elämönhallinta-aineisto nuorille
miehille (STM:n esitteitä 2006:7)**

Tietokilpailumuotoon laadittu aineisto sisältää seitsemään terveysteemaan liittyviä kysymyksiä. Teemoina ovat mm. ravitsemus, urheilu, liikenneturvallisuus, seksuaaliterveys, alkoholinkäyttö, tupakointi ja huumeet. Pakettiin sisältyy myös kaksi testiä, joiden avulla voi arvioida oman alkoholinkäytön riskitasoa ja nikotiiniriippuvuuden tasoa. Puolustusvoimien joukko-osastojen sosiaaliterapeutit jakelevat aineistoa varusmiespalvelusta suorittavien ja Siviilipalveluskeskus siviilipalvelusta suorittavien käyttöön.

Toukokuussa 2006 kirjoitettiin puolestaan ikääntyneiden juomiseen liittyviä riskejä käsittelevästä esitteestä. Iltasanomien (2.5.) kirjoituksessa opas arvioitiin hyödylliseksi. Saman jutun yhteydessä haastateltu kirjailija Jörn Donner luonnehti kuitenkin opasta rahantuhlaukseksi. Europarlamentaarikko Lasse Lehtinen kertoi puolestaan, että Keski-Euroopassa on totuttu käyttämään alkoholia ja siellä opas herättäisi huvittuneisuutta. Iltasanomissa julkaistiin seuraavana päivänä mielipidekirjoitus, jossa oltiin sitä mieltä, että ”Viinaopas on varttuneille tarpeen”(3.5.). Kirjoittajan mukaan lasten ja nuorten elämäntapoja on kauhisteltu jo kauan ja nyt huomio on ymmärretty aiheellisesti kohdistaa myös vanhusten alkoholinkäyttöön. Myös Keski-suomalainen (4.5.) arvioi esitettä myönteiseen sävyyn.

4.3 Lääninhallitukset alueellisina toimijoina

Lääninhallitukset ohjaavat ja valvovat sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaa lääninsä alueella ja ovat siksi alkoholiohjelman merkittäviä toimeenpanijoina. Lääninhallitusten alkoholiohjelmaan liittyvä toiminta nousi tarkastelujaksolla esiin etenkin aluelehdissä. Eniten esillä olivat Länsi- ja Itä-Suomen lääninhallitukset, mutta myös Etelä-Suomen lääninhallituksen toimet ja kannanotot herättivät runsaasti kirjoittelua. Lääninhallitusten toimista raportoitiin päihdetyöryhmien perustamiset ja alkoholilupahallinnon muutokset, mutta ne olivat esillä myös kuntien toimintaan, nuorten alkoholinkäyttöön ja mini-interventiotoimintamalliin liittyvissä uutisoinneissa.

Itä-Suomen lääninhallituksen uutisoitiin nimittäneen alkoholiohjelman mukaisesti alueellista päihdetyötä koordinoivan ja seuraavan päihdetyöryhmän heinäkuussa 2004 (Itä-Savo, 5.7.2004). Päihdetyöryhmän tehtäviksi kuvattiin alkoholiohjelmasta tiedottaminen, kuntatoimijoiden mobilisointi sekä kuntien, järjestöjen ja elinkeinoelämän yhteistyön edistäminen. Länsi-Uusimaa uutisoi puolestaan (9.11.2004) Etelä-Suomen lääninhallituksen asettaneen vuoden 2007 loppuun toimivan alkoholipoliittisen neuvottelukunnan, jonka tehtävänä on kansallisen alkoholiohjelman tavoitteiden tukeminen.

Alkoholijuomien vähittäismyynnin ja anniskelun lupahallinnon siirtymisen lääninhallituksille vuoden 2005 alussa herätti lehdistökirjoittelua loppuvuodesta 2004. Aiemmin anniskelun jatkoaikoja koskevat luvat olivat lääninhallituksen valvonnassa mutta muista päätöksistä on vastannut Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus. Vuoden 2005 alusta kaikki anniskelulupa-asiat siirtyivät lääninhallituksille. Kaleva raportoi asiasta yleisesti (20.11.), ja Pohjalainen kirjoitti (29.12.), että paikallistuntemuksen lisäksi muutoksen etuna pidetään virkamiesten helpompaa tavoitettavuutta. Keski-suomalainen ja Aamulehti ennustivat samana päivänä uuden menettelytavan myös nopeuttavan lupien saamista. Länsi-Suomen lääninhallituksen Turun ja Porin toimipisteiden kerrottiin vastaavan Varsinais-Suomen ja Satakunnan luvista (Vakka-Suomen Sanomat, 21.12.2004). Myös alkoholitarkastajien määrän kerrottiin lupia koskeviin muutoksiin liittyen kaksinkertaistuvan vuoden alusta Pohjanmaan sekä Keski- ja Etelä-Pohjanmaan alueilla (Keski-Pohjanmaa, 14.1.2005). Itä-Suomen lääninhallituksen linja ravintoloiden jatkoaikojen myöntämisessä mainittiin puolestaan muuta maata tiukemmaksi. Savon Sanomat raportoi (6.1.2005), että ”Läänin lupakitsastelusta nousi kova kritiikki”. Lehdessä julkaistiin (9.1.) myös uutisoitiin liittyvä mielipidekirjoitus, jossa pidettiin jatkoikalupien tapauskohtaista harkintaa oikeana alkoholipolitiikkana. Itä-Suomen lääninhallituksen tiukemmat linjat kuvattiin osana työtä, joka muidenkin lääninhallitusten tulisi aloittaa, ennen kuin on liian myöhäistä. Myöhemmin alkoholin myynninvalvonnan kerrot-

tiin tehostuvan ja vähittäismyymälöiden tarkastuskäyntien kaksinkertaistuvan Oulun läänissä (Kaleva, 1.2.2006). Lapin läänissä tarkastuksien raportoitiin vähenevän henkilöstöpulan vuoksi.

Kuntien alkoholihaittojen ehkäisyyn liittyvästä toiminnasta ja sen puuttumisesta uutisoitiin (HS, 23.5.2005) peruspalveluiden arviointitulosten pohjalta. Lääninhallitusten julkistamien tulosten mukaan kunnat eivät osaa ottaa huomioon helposti ennakoitavia ongelmia eikä päihdehuolto ole lisätty kasvavan tarpeen mukaisesti. Kuntien alkoholihaittojen ehkäisyyn liittyen uutisoitiin (Kaarina, 30.3.2005) peruspalveluiden arviointitulosten ohella myös Länsi-Suomen lääninhallituksen toteuttaman tutkimuksen yhteydessä. Selvityksen mukaan päihdehaitat ovat kasvaneet viime vuonna merkittävästi Satakunnassa, Varsinais-Suomessa ja Keski-Suomessa. Kuntien tulisi-kin lääninhallituksen mukaan varautua kasvaviin haittoihin lisäämällä ehkäisevää työtä ja päihdepalveluita. Kalajokilaakso uutisoi (9.11.2005.) puolestaan Oulun lääninhallitukseen toimintaan liittyen Ylivieskassa järjestettyä alkoholiseminaarista, jossa oli todettu, että kunnista puuttuu hyvin yleisesti alkoholihaittojen ehkäisyyn omistautunut virkamies. Seminaarissa oli käsitelty myös läänin vuoden alussa kunnissa tekemää kyselyä, joka osoitti kuntien päihdestrategioiden kaipaavan päivitystä ja ehkäisevän päihdetyön vahvistusta.

Huoli nuorten alkoholinkäytöstä nousi esiin erityisesti Länsi-Suomen lääninhallituksen toimintaa koskevissa kirjoituksissa. Kerrottiin, että lääninhallitus arvelee alkoholiveron alennuksen lisänneen nuorison humalahakuista juomista (Satakunnan Kansa, 28.8.2004). Myöhemmin kirjoitettiin lääninhallituksen päihdetyöryhmän esittäneen tuloksellisen alkoholihaittojen ehkäisyyn takaamiseksi olevan tärkeää, että jokainen, jolle alkoholihaittojen ehkäisy kuuluu, kantaa vastuunsa. Huomiota kiinnitettiin erityisesti nuorten lisääntyneeseen alkoholinkäyttöön ja vanhempien vastuuseen (Pohjois-Satakunta, 15.11.2005). Myös Etelä-Suomen lääninhallituksen kerrottiin olevan huolissaan nuorten alkoholinkäytöstä ja siitä, ettei vähittäiskaupan alkoholimyynnin omavalvonta toimi (Akaan Seutu, 3.2.2006).

Lääninhallitusten toiminta nousi lehtikirjoittelussa esiin myös mini-intervention juurruttamispyrkimyksiin liittyen. Toimintamallin hyödyllisyyttä korostettiin Etelä-Suomen lääninhallituksen alkoholipoliittisen neuvottelukunnan asettamisen yhteydessä. Menetelmä nousi esiin myös Karjalaisen (2.2.2005) työterveydenhuollon roolia alkoholiohjelman toimijana painottavassa kirjoituksessa. Työikäinen väestö kuluttaa alkoholista suurimman osan, ja Itä-Suomen lääninhallituksen kerrottiinkin järjestäneen mini-interventiota koskeneen koulutuspäivän työterveyshoitajille ja lääkäreille Joensuussa.

5 Aktiivinen toiminta kunnissa ylittää uutiskynnyksen

Kunnat vastaavat sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden tuottamisesta alueellaan ja ovat siksi merkittäviä päihdehaittojen ehkäisyyn suuntautuvan työn toimeenpanijoita. Alkoholiohjelman kuntakumppanit nousivat tarkastelujaksolla otsikoihin varsin vaihtelevasti. Huomioitavaa on, että ohjelman 58 silloisesta kumppanikunnasta ja -seutukunnasta esillä oli vain 19. Selvimmin esille nousivat kunnat, joiden alueella ilmestyvät lehdet kirjoittivat vilkkaasti alkoholiasioista yleensäkin. Toisaalta samallakin alueella jotkut lehdet saattavat kirjoittaa alkoholiasioista innokkaasti ja toiset taas jättää omankin alueen projektit uutisoimatta. Aktiivinen toiminta ruokkii kirjoittelua, ja lisäksi olennaista on myös aktiivisuus, jolla eri tahot tiedottavat lehdille toiminnasta.

Oheiseen taulukkoon on koottu tiedot tarkastelujaksolla eniten esillä olleista kunnista sekä niitä koskevan kirjoittelun määrästä. Tämän lisäksi taulukossa on esitetty, kuinka moni jutuista on julkaistu alueen päälehdessä. Mukaan on poimittu myös kirjoittelun pääteemat. Taulukkoon kootuista tiedoista voi havaita joidenkin pienempien kuntien nousseen kirjoittelun määrän suhteen suurimpien kaupunkien rinnalle. Monen pienen kunnan esilläoloon alkoholiasioita koskevassa lehdistökirjoittelussa voi löytää selityksiä yksittäisistä aktiivisesti tiedottavista tahoista tai projekteista.

Kunnista lehdistökirjoittelussa selkeästi eniten esillä olleen Lappeenrannan näkyvyyden taustalla näyttää olevan aktiivinen raittiustoimi. Kunta vaiкуttaisi tarkastelujakson perusteella olevan aktiivinen alkoholihaittojen ehkäisyssä ja vähentämisessä yleisesti ottaen. Saloa koskevan runsaan kirjoittelun taustalta löytyy puolestaan vilkkaasti alkoholiasioista kirjoittelevan aluelehden ja innokkaasti tiedottavan A-klinikan yhdistelmä. Molempia kuntia koskevat kirjoitukset olivat aiheiltaan monipuolisia ja käsittelivät alueella organisoituja projekteja, seminaareja ja selvityksiä eri kohderyhmät huomioiden. Hämeenlinnan ja Jyväskylän kuntiin liittyvistä kirjoituksista monet käsittelivät seuduilla käynnissä olevaa Pakka-hanketta¹¹. Hämeenlinna oli kuitenkin kaiken kaikkiaan esillä Jyväskylää enemmän.

¹¹ Pakka-hankkeessa kehitetään Stakesin tuella paikallistason alkoholipolitiikkaa yhdessä paikallisten yhteistyökumppaneiden kanssa. Pakka-alueina ovat Hämeenlinnan ja Jyväskylän seudut. www.pakka.fi

Alkoholiohjelman kumppanikunnat lehdistössä

Kunta	Juttujen lukumäärä	Päälehdessä julkaistujen juttujen lukumäärä	Mistä kirjoitettiin?
Lappeenranta	12	Etelä-Saimaa 11	- alkoholiasioihin liittyvät selvitykset - seminaarit - projektit
Helsinki	8	Helsingin Sanomat 6	- alkoholiasioihin liittyvät selvitykset - kampanjat - ikääntyvien päihdetyön tehostaminen pääkaupunki-seudulla yhteistyössä Sininauhaliiton kanssa
Hämeenlinna	8	Hämeen Sanomat 6	- Pakka-hanke: vähittäismyyjille suunnattu koulutus tutkimus ikärajojen noudattamisesta - Tosi-projekti, tukea päihdeäideille
Salo	8	Salon Seudun Sanomat 8	- paikallisen A-klinikan toiminta - alkoholiasioihin liittyvät selvitykset - nuorille suunnatut projektit
Tampere	7	Aamulehti 4	- kaupungin päihdepalvelut - nuorille suunnatut projektit
Turku	6	Turun Sanomat 4	- poliisin nuorten alkoholin-käytön valvonta (kaikki kirjoitukset käsittelivät aihetta)
Jyväskylä	5	Keskisuomalainen 3	- Pakka-hanke - tutkimus ikärajojen noudattamisesta
muut	19		
N 19	N 73		

6

Kenen alkoholinkäyttö onkaan ongelma?

6.1 Kohderyhmät näkyviin järjestöjen toiminnan kautta

Järjestökumppaneiden toiminta näkyi tarkastelujakson lehdistökirjoittelussa lähinnä organisoitujen projektien ja annettujen kannanottojen yhteydessä. Suuri osa alkoholiohjelmayhteistyöhön liittyneiden järjestökumppaneiden organisoimista projekteista oli suunnattu jollekin nimetylle kohderyhmälle. Myös monet tutkimukset ja seminaarit käsitelivät usein jonkin määrätellyn ryhmän alkoholinkäyttöä. Huomionarvoista on, että alkoholiohjelman kanssa kumppanuussopimuksen allekirjoittaneista järjestöistä selkeästi eniten huomiota saivat ne, jotka ovat onnistuneet vakiinnuttamaan asiantuntija-aseman suhteessa johonkin tiettyyn lehdistöä kiinnostavaan kohderyhmään. Asiantuntija-aseman saavuttaneet järjestöt olivat myös lähes poikkeuksetta käynnistäneet tietyille kohderyhmälle suunnatun ja runsaasti lehdistökirjoittelua herättäneen projektin. Paljon lehdistökirjoittelua innoittaneiden projektien yhteydessä esiintyneet argumentaatiotavat havainnollistavat hyvin kohteena olevaa ryhmää lehdistökirjoittelussa kuvaavia puhetapoja yleisemminkin. Tässä lehdistökatsauksessa käsitelläänkin tästä syystä järjestökumppaneiden toimiin liittyvää kirjoittelua kohderyhmäjaottelun pohjalta.

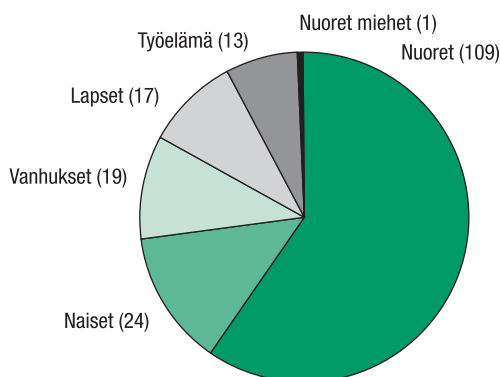
Tarkastelujaksolla eniten esillä oli nuorten kohderyhmä. Naisten ja vanhusten alkoholinkäytöstä kirjoitettiin niin ikään runsaasti, mutta myös lapset sekä työelämän ja alkoholinkäytön väliset suhteet esiintyivät kirjoittelussa usein. Huomattavaa on, että alkoholiohjelmaan liittyvistä kirjoituksista yhdessäkään ei kohdistettu huomiota miesten alkoholinkäyttöön, joskin muutamassa oli valittu kohteeksi nuoret miehet. Syrjäytyneet ja alkoholistit mainittiin harvoin, eikä näiden kohderyhmien alkoholinkäyttöä käsitelty erikseen yhdessäkään kirjoituksessa. Tämä on huomionarvoista sikäli, että Suomessa alkoholia kuluttavat eniten työikäiset miehet, eivät nuoret, naiset tai vanhukset. Kahden viimeksi mainitun ryhmän alkoholinkäyttö on kuitenkin kasvanut viime vuosina. Naiset tai vanhukset ja alkoholinkäyttö ovatkin lehdistökirjoittelussa yhä suhteellisen uusi ja siksi uutiskynnyksen helpommin ylittävä yhdistelmä. Nuorison rappioitumisesta ollaan puolestaan oltu huolestuneita kautta aikojen, eikä huoli näytä ainakaan lehdistökirjoittelun valossa juuri laantuneen. Myös tämän kohderyhmän suhteen kirjoitettiin usein huonompaan suuntaan tapahtuneesta äskettäisestä käänteestä.

Miesten alkoholinkäytössä ei ehkä nähdäkään suhteessa menneeseen mitään uutta tai jännittävää eikä siksi myöskään syytä uutisointiin.

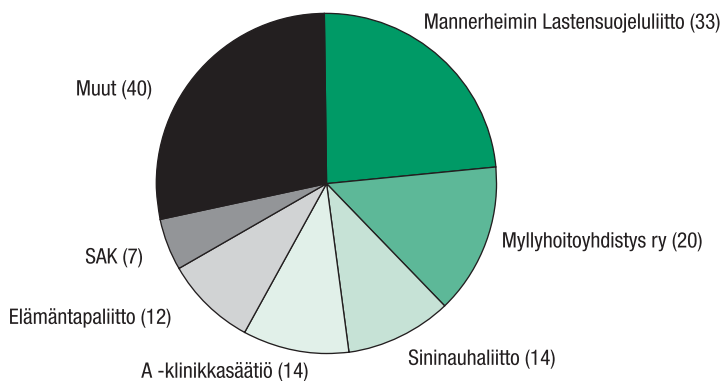
Tätä taustaa vasten ei voi olla ihmettelemättä tarkastelujaksolla julkaistuja lukuisia kirjoituksia, joissa murehdittiin naisten ja vanhusten alkoholinkäytöstä vaikenemista ja aiheen olematonta medianäkyvyyttä. Tästä käy esimerkiksi Salon Seudun Sanomissa (13.5.2005) julkaistu uutisointi ”Media voisi olla huolissaan naisten alkoholinkäytöstä”. Kirjoituksessa korostettiin, että päihdeviestinnässä olisi tärkeää tuoda asioita julki ja antaa niille nimiä. Naisten päihdeidenkäytöstä puhumisen sijaan ollaan kuitenkin taipuvaisia syyttämään ”rassukkamiehiä” tai huumeita käyttäviä nuoria. Julkisen keskustelun vaitonaisuussytykset etenkin naisten ja vanhusten alkoholinkäytön suhteen eivät kuitenkaan sovi yhteen eri kohderyhmien suhteellisen esilläolon kanssa. Kyseessä ei näyttäisi olevan pelkästään alkoholiohjelmaan liittyviä kirjoituksia koskeva ilmiö. Jos Alkon lehdistökoosteeseen tarkasteluajalta poimitussa kirjoittelussa oli sukupuoli nimenomaisesti mainittu, naiset olivat kohderyhmänä 90 prosentissa, miehet 10 prosentissa kirjoituksia.

Eri kohderyhmien suhteellista esilläoloa lehdistökirjoittelussa voi ihmetellä myös sikäli, että alkoholin suurkuluttajien ryhmä koostuu pääosin tavallisista työikäisistä suomalaisista, miehistä ja naisista. Lehdistökirjoittelussa suurin huoli näyttäisi tarkasteluajankohdan perusteella kohdistuvan nuorten, naisten ja vanhusten erityisryhmiin. Paljon esillä olleita ryhmiä yhdistää kuitenkin se, että ne esitettiin lehdistökirjoittelussa usein syystä tai toisesta erityistä suojelua tai holhouskaipaavina. Siinä missä työikäisten alkoholinkäyttöä koskevilla kirjoituksilla korostui itsekontrollin merkitys ja moralisoinnin välttäminen, lehdistön suosikkikohteet esitettiin ryhminä, jotka eivät välttämättä ymmärrä omaa parastaan.

Kohderyhmien näkyvyys kohderyhmäkirjoittelussa (N=183)

Järjestökumppaneiden näkyvyys lehdistökirjoittelussa (N=14)¹²

6.1.1 ”Huoli nuorista on todellinen”¹³

Torkkolan (1998) alaikäisten alkoholinkäyttöä lehdistökirjoittelussa tarkastelevassa raportissa todetaan, että alaikäisten alkoholinkäytöstä puhuvat mediassa pääasiassa julkisen vallan edustajat. Nuoret pääsevät ääneen ainoastaan esimerkkitapauksina ja nuorten vanhemmat esiintyvät lähinnä asiantuntijoiden vastuuseen viittaavissa puheenvuoroissa. Tähän katsaukseen poimittu lehdistökirjoittelu noudatti pitkälti samaa linjaa. Nuorten alkoholinkäytöstä ja vanhempien vastuusta kirjoitettiin paljon asiantuntijalausuntojen pohjalta, mutta edellä mainitut ryhmät olivat itse äänessä harvoin. Nuoria koskevissa kirjoituksissa oli haastateltu pääasiassa valistusta ja vanhempien vastuuta peräänkuuluttavia poliiseja, tutkijoita sekä nuoriso- ja päihdetyöntekijöitä. Nuorten vanhempia voikin pitää useiden kirjoitusten osalta toissijaisena kohderyhmänä, jonka tulisi tehdä jotain varsinaisena kohderyhmänä olevien nuorten alkoholinkäytölle. Vanhempien oma alkoholinkäyttö mainittiin sen sijaan kirjoituksissa hyvin harvoin. Asia nousi kuitenkin ajoittain esiin puhuttaessa hyvän esimerkin antamisesta.

Lehdistökirjoittelussa esiintyneitä nuorille suunnattuja projekteja organisoivat monet eri järjestöt ja kunnat. Tälle kohderyhmälle ei ole näyttäneenkään kehittyvän kirjoittelussa jatkuvasti esillä olevaa vakiintunutta asiantun-

¹² A-klinikkasäätiötä koskevasta lehdistökirjoittelusta on poimittu mukaan ainoastaan säätiön organisoimat projektit sekä sellainen toimintaa yleisesti kuvaava kirjoittelu, jonka toimijana on jonkin alkoholiohjelman kumppanikunnan A-klinikka.

¹³ Parikkalan Sanomien pääkirjoitusotsikko 24.11.2005

tijatahoa. Mannerheimin lastensuojeluliitto ja Elämäntapaliitto olivat kuitenkin huomattavasti muita tahoja useammin tavalla tai toisella mukana nuorten kohderyhmää käsittelevissä kirjoituksissa.

E erityisen paljon nuorten alkoholinkäytöstä kirjoitettiin lokakuussa 2004 ehkäisevän päihdetyön viikon yhteydessä. Vuonna 2005 järjestetty vastaava tapahtuma ei kuitenkaan herättänyt enää juuri huomiota. Osasyynä tähän saattaa olla samoihin aikoihin virinnyt vilkas alkoholiverotusta koskeva kirjoittelu. Niin ikään paljon esillä olleiden K 18- ja Pakka-hankkeiden yhteydessä kiinnitettiin puolestaan huomiota alkoholin myyntiin ja anniskeluun alaikäisille. Hankkeita koskevissa kirjoituksissa korostettiin paitsi vanhempien myös myyjien vastuuta. Vaikka paljon uutisoidut projektit aiheuttivat nuorten alkoholinkäyttöä koskevassa lehdistökirjoittelussa ajoittaisia piikkejä, kohderyhmää koskevaa kirjoittelua voi tarkastelujaksolla luonnehtia tasaisen vilkkaaksi.

Paikallinen alkoholipolitiikka -hanke (Pakka 2004 - 2008)

Laaja tutkimus- ja kehittämisprojekti Pakka on osa alkoholiohjelman toteutusta, ja se toteutetaan Stakesin sekä Hämeenlinnan ja Jyväskylän seutujen paikallisten toimijoiden yhteistyönä. Hankkeen tavoitteena on nuorten ja nuorten aikuisten juomisen vähentäminen ja juomisen aloitusiän nostaminen. Lisäksi pyritään vähentämään humalajuomista ja tähän liittyviä haittoja sekä kehittämään alueellisen ja seudullisen alkoholihaittojen ehkäisyn organisaatiota.
www.pakka.fi

K 18 -kampanja

Päivittäistavarakaupan kampanjan tavoitteena on minimoida alaikäisten nuorten alkoholi- ja tupakkatuotteiden ostoyritykset sekä saada kioskit, myymälät ja ravintolat kysymään henkilöllisyyspaperit nuoren näköisiltä asiakailta. Keinoina on tiedottaminen sekä valvonnan tehostaminen. Hanke on tuonut kauppoihin myös K-18 -tarrat. Tarran idea on tiedottaa jo etukäteen nuorille, että kyseisessä paikassa kysytään henkilöpaperit tavallista tarkemmin.

www.pti.fi/tiedotteet2/k18.htm

6.1.2 ”Nainen ei voi juoda kuin mies”¹⁴

Myös naisten alkoholinkäytöstä kirjoitettiin tarkastelujaksolla suhteellisen tasaisesti. Kohderyhmä oli esillä ensisijaisesti lehdistön kestoosuusikiksi vaikiintuneen Myllyhoitoyhdistyksen Tytöt, naiset ja alkoholi -hankkeen yhteydessä. Lehdistökatsaukseen sisältyvästä ja naisia käsittelevistä kirjoituksista 71 % liittyi tavalla tai toisella kyseiseen projektiin. Tytöt, naiset ja alkoholi -projekti onkin tarkastelujaksolla ehkä kaikkein selkein esimerkki yksittäisen järjestön tietyn kohderyhmän suhteen saavuttamasta asiantuntijavalasta. Asiantuntijuus oli eriytynyt vielä yksittäistä järjestöäkin pidemmälle ja henkilöitynyt projektipäällikkö Hannele Nykäseen, jota oli haastateltu lähes kaikissa hankkeeseen liittyvissä kirjoituksissa. Tytöt, naiset ja alkoholi -hanke huomioitiin lehdistökirjoittelussa erityisen usein vuosina 2004 ja 2006 vuoden 2005 ollessa hiljaisempi. Uutiset sisälsivät enimmäkseen yleistä tietoa aiheeseen liittyen. Usein mainittiin myös seminaari tai koulutustilaisuus, jossa naisten alkoholinkäytöstä oli keskusteltu.

Tytöt, naiset ja alkoholi -projekti (2004-2006)

Myllyhoito yhdistys ry:n projektin perusteena on tyttöjen ja naisten lisääntynyt alkoholinkäyttö. Tavoitteena on ehkäistä ongelmia ja tuottaa toipumista lisäämällä tietoisuutta tyttöjen ja naisten päihderiskeistä. Projektissa kehitetään ja laajennetaan tyttöihin ja naisiin kohdistuvia ehkäisevän päihdetyön menetelmiä, koulutus- ja tiedotusohjelmia, varhaisen puuttumisen malleja ja hoito-ohjelmia.

www.myllyhoito.fi/cgi-bin/linnea.pl?document=tna

¹⁴ Ilta-Sanomien uutisotsikko 19.3.2004

Tytöt, naiset ja alkoholi –hankkeeseen liittyvissä, samoin kuin kohderyhmää muuten käsittelevissä, kirjoituksissa nousivat toistuvasti esiin tietyt puheet, joiden valossa naisten alkoholinkäytön nykytilaa arvioitiin. Kirjoituksissa keskityttiin korostamaan, ettei naisen ole mahdollista olla miehen kanssa tasa-arvoinen alkoholinkäytön suhteen. Edelleen painotettiin, että ”nainen ei voi juoda kuin mies” ei ole moraalinen vaan fysiologisiin faktoihin perustuva kannanotto. Se, tulisiko ”miehen sitten juoda kuin mies” kyseenalaistettiin ainoastaan yhdessä naisten alkoholinkäyttöön liittyvää argumentointia ihmettelevässä kirjoituksessa (HS, 22.10.2004).

Naisten alkoholinkäyttöä koskevassa lehdistökirjoittelussa hyödynnettiin toisaalta naisten vastuuta ja toisaalta tyttöjen suojelutarvetta korostavaa retoriikkaa. Suojelua painottavien argumentaatiotapojen yhteydessä puhuttiinkin yleensä nimenomaan tytöistä, ei naisista. Vielä 1970-luvulla asenteet suojelivat tyttöjä juomiselta, mutta lehdistökirjoittelun valossa saman kaltaista suojelua kaivattaisiin edelleen. Naisten vastuuta korostavissa kirjoituksissa kuvattiin puolestaan naisten ajautuneen eksykseen pyrkiessään tasa-arvoon myös alkoholinkäytössä. Vastuullisuutta korostavaa retoriikkaa sävytti huoli naisten päihdeidenkäytön yhteiskunnallisista seurauksista. Huoli perustui pääosin siihen, että kasvatuksen, terveydenhuollon ja sosiaalipalvelujen nähtiin lehdistökirjoittelussa olevan paljolti naisten työn varassa.

Fysiologiset faktat (18)

”Viina ei tunne tasa-arvoa”

(Iltalehti 25.11.2005, uutisotsikko)

”Naisen ei tule juoda kuin mies”

(Turun Sanomat 9.1.2006, uutisotsikko)

”Naisten päihderiippuvuus on aivan erilaista kuin miesten”

(Länsi-Suomi 29.4.2004, uutinen)

Eksyksissä/vastuussa (8)

”Tasa-arvo on toiminut osin nurinpäin tyttöyttä ja naiseutta vastaan”

(Helsingin Sanomat 11.7.2004, uutinen)

”Naiset ovat yhteiskunnan tukipilareita”

(Etelä-Saimaa 13.11.2004, uutinen)

"Jos isä juo, kantaa äiti yleensä vastuun kotitöistä, perheen pyörittämisestä ja saattaa siinä sivussa myös hoivata juovaa miestänsä. Jos taas äiti juo, ovat seuraukset perheen kannalta usein tuhoisia."

(Etelä-Saimaa 9.3.2006, uutinen)

Suojelu (7)

"Miehiset juomatavat vievät tyttöjä kohti riippuvuutta."

(Helsingin Sanomat 21.6.2004, uutisotsikko)

"Tytöt kaipaavat yhä kehonsa suojelua ja äitien ja tyttöjen yhteisiä juttuja."

(Helsingin Sanomat 21.6.2004, uutinen)

Kaikki lainaukset ovat leipätekstistä, ellei toisin mainita

6.1.3 "Vanhusten juomisesta vaietaan"¹⁵

Vanhusten alkoholinkäyttö herätti tarkastelujaksolla runsaasti huomiota. Esimerkiksi kohderyhmää koskevasta lehdistökirjoittelusta sopivat Sininauhaliiton Liika on aina liikaa -projektiin liittyvät jutut. Ne kattoivat yli puolet kaikista vanhusten alkoholinkäyttöä koskevasta kirjoittelusta.

Liika on aina liikaa – ikääntyminen ja alkoholi -hanke (2005–2008)

Liika on aina liikaa -hankkeen käynnistämisen syynä on ollut tarve tuottaa uudenlaisia päihdepalveluita palveluita ikääntyvälle väestölle. Perusteena on ikääntyneiden lisääntynyt alkoholinkäyttö. Hanketta koordinoi Sininauhaliitto ja siihen kuuluu kolme osahanketta. Hanke tekee tiivistä yhteistyötä lähikuntien kanssa, mukana on kuntien päihde- ja vanhustyö. Tavoitteena on kehittää sellaisia päihdetyön malleja, joita kunnat voisivat juurruttaa omiksi käytännöikseen.

www.tippavaara.info/

¹⁵ Aamulehden uutisotsikko 13.10.2004

"Liika on aina liikaa" kuuluu hankkeisiin, joista on tiedotettu aktiivisesti jo ennen projektin alkua. Vanhusten alkoholinkäyttö herätti huolta loka-kuun 2004 lehdistökirjoittelussa ennen kuin projekti oli ehtinyt edes alkaa. Iisalmen Sanomat raportoi 12.10. "viinaveron laskun villinneen vanhukset ryyppäämään" ja Savon Sanomat vanhusten päihdeongelmien kasvaneen. Aamulehti kertoi puolestaan seuraavana päivänä, että "vanhusten juomisesta vaietaan" ja Länsi-Suomi raportoi 14.10. vanhusten päihdeongelmien lisääntyneen. Kaikki neljä lehteä pohjasivat kirjoituksensa Sininauhaliiton toiminnanjohtajan Aarne Kiviniemen asiantuntijalausuntoon, jonka mukaan eläkeläis- ja vanhusjärjestöille on tullut viime aikoina yhä enemmän ikäihmisten päihdeongelmiin liittyviä yhteydenottoja. Aamulehti mainitsikin (13.10.) alustavasti Liika on aina liikaa -hankkeeseen liittyen Sininauhaliiton anovan Raha-automaattiyhdistykseltä varoja, joiden turvin liitto ryhtyisi tuottamaan vanhusten päihdeongelmia koskevaa materiaalia ammatilaisten käyttöön.

Naisten alkoholinkäytön tapaan vanhusten alkoholinkäytöstä puhuttiin pitkään vaiettuna aiheena ja aina olemassa olleena mutta nyt selvässä kasvussa olevana ongelmana. Monissa kirjoituksissa mainittiin, etteivät vanhukset välttämättä ymmärrä lääkkeiden ja alkoholin yhteiskäytön seurauksia. Tässä kohdin esiin nousi naisten kohderyhmän tapaan myös suojelun tarve. Useissa kirjoituksissa viitattiin myös vanhusten lisääntyneen alkoholinkäytön syihin, joista merkittävimpänä pidettiin sosiaalisten suhteiden vähäisyyttä. Kirjoituksissa korostettiin myös varhaisen puuttumisen merkitystä ja todettiin, että ryhmän alkoholinkäyttöön olisi uskallettava puuttua vanhusten yksityisyyden kunnioittamisesta huolimatta.

6.1.4 "Kaikki juominen pelottaa lasta" ¹⁶

Lapsiin kohdistuvassa lehdistökirjoittelussa ei keskitytty niinkään lasten alkoholinkäyttöön vaan vanhempien alkoholinkäyttöön, josta lapset kärsivät. Kirjoituksissa painotettiin kuitenkin nimenomaan lasten pahoinvointia, ei vanhempien alkoholinkäyttöä, josta tämä pahoinvointi on seurausta. Toisaalta vanhempien päihteidenkäyttöä pidettiin yleisesti lastensuojelun ja lasten mielenterveytyksen merkittävänä taustatekijänä. Lasten kohderyhmän asiantuntijana esiintyi tarkasteluajan lehdistökirjoittelussa ennen muuta Mannerheimin lastensuojeluliitto. Kohderyhmää koskevista kirjoituksista 71 % liittyi järjestön toimintaan tai kannanottoihin.

Yksittäisistä projekteista esillä oli suhteellisen paljon A-klinikkasäätiön ja useiden muiden tahojen yhteistyöllä toteutettu Lasinen lapsuus -hanke.

¹⁶ Turun Sanomien uutisotsikko 1.9.2005

Lasinen lapsuus -hanke

Toiminnan tavoitteena on eheän elämän turvaaminen päihdeperheissä eläville lapsille. Perusideana on asioiden tarkasteleminen lapsen näkökulmasta ja kokemusmaailmasta. Vuonna 1986 käynnistetyssä toiminnassa ovat olleet mukana A-klinikkasäätiön lisäksi Mannerheimin lastensuojeluliitto, TEK ja Helsingin kaupungin päihdeasiaintoimisto. Hankkeen puitteissa on toteutettu useita tiedotus-, koulutus- ja tutkimusprojekteja.

www.lasinenlapsuus.fi

Useissa kirjoituksissa todettiin joka kymmenennen suomalaisen kärsineen päihdeperheessä kasvamisen mukanaan tuomista haitoista, joista suurimpia ovat turvattomuus ja pelot. Lehdistikirjoittelussa korostui paitsi päihdeperheessä kasvamiseen liittyvien kielteisten kokemusten yleisyys ja vakavuus myös lapsen vahvuuksien kehittämisen ja erilaisten tukitoimien merkitys. Itse ongelmaan, vanhempien juomatottumuksiin, puuttuminen sai lasten kohderyhmään liittyvässä lehdistikirjoittelussa osakseen huomattavasti vähemmän huomiota.

"Myös sukulaiset, opettajat ja naapurit voivat tukea lasta puuttumatta välttämättä itse ongelmaan."

(Helsingin Sanomat 20.4.2005, uutinen)

"Päihdeperheiden tapauksessa on tärkeää, että joku muu tarjoaa lapselle aikuissuhteen, joka häneltä puuttuu kotona."

(Turun Sanomat 1.9.2005, uutinen)

Kaikki lainaukset ovat leipätekstistä

6.1.5 Työelämä: ”Moralisointi ja vetäytyminen eivät auta alkoholista”¹⁷

Valtaväestön eli työikäisten miesten ja naisten alkoholinkäyttö oli alkoholiohjelmaan liittyvässä lehdistökirjoittelussa esillä paitsi epäsuorasti lasten ja nuorten kohderyhmien kautta myös työelämän yhteydessä. Lisäksi valtaväestön alkoholinkäytöstä kirjoitettiin huomattavan paljon mini-interventiotuotoimintamalliin liittyen. Yksittäisistä projekteista eniten huomiota keräsi SAK:n ja Elämäntapaliiton organisoima Työelämän alkoholiohjelma. Edellä mainitut järjestöt olivat muutenkin mukana yli puolessa työelämää ja alkoholinkäyttöä koskevista kirjoituksista ja esiintyivät yleisimmin yhdessä.

Työelämän alkoholiohjelma HUUGO (2005–2007)

Työmarkkinoiden keskusjärjestöjen hallinnoima Työturvallisuuskeskus ja Elämäntapaliitto ovat sopineet kumppanuudesta työelämän alkoholiohjelma HUUGO:n kehittämisessä ja ylläpidossa. Keskukseen kautta yhteistyöhön osallistuvat kaikki työmarkkinajärjestöt, jolloin tavoitetaan 2,5 miljoonaa työelämässä olevaa henkilöä. Hankkeen kohderyhmänä on suomalaisten palkansaajien enemmistö. Ohjelman keskeisin tavoite on kääntää kokonaiskulutus laskuun ja tätä kautta vähentää alkoholihaittoja.

www.huugo.fi

Työelämän suhteen naisia ja miehiä tai nais- ja miesvaltaisia aloja ei eritelty yhdessäkään kirjoituksessa. Aihetta koskevassa kirjoittelussa painotui voimakkaasti työntekijöiden itsekontrolli, holhouksen välttäminen ja toisaalta varhaisen puuttumisen merkitys. Työelämän ja alkoholin välisiä yhteyksiä arvioivassa kirjoittelussa käytetyt argumentointitavat muistuttavat pitkälti seuraavassa esiteltävää mini-interventiotuotoimintamallin yhteydessä hyödynnettyä retoriikkaa.

¹⁷ Turun Sanomien uutisotsikko 30.8.2005

6.2 Mini-interventio: huomio valtaväestöön

Työelämän ja alkoholinkäytön välisiä yhteyksiä arvioivien projektien lisäksi valtaväestön alkoholinkäyttö nousi lehdistökirjoittelussa esiin ainoastaan mini-interventio-yhteydessä. Mini-interventiolla tarkoitetaan yleensä terveydenhuollon yhteydessä tapahtuvaa alkoholinkäyttötapojen puheeksiottamista. Interventio-yhteydessä pyritään tunnistamaan alkoholin riskikäyttäjät ja tarjoamaan heille tietoa sekä omien alkoholinkäyttötapojen muutokseen motivoivaa neuvontaa. Varhainen puuttuminen tapahtuu neuvonnan muodossa ja siitä on eniten hyötyä suurkuluttajille, joille ei ole ehtinyt kehittyä riippuvuutta. Sosiaali- ja terveysministeriön rahoittamat Valtakunnallinen mini-interventioprojekti VAMP ja Työterveyslaitoksen mini-interventiohanke ovat vuosina 2004–2007 käynnissä olevia valtakunnallisia toimintamallin juurruttamiseen pyrkiviä hankkeita.

Mini-interventiota koskeva lehdistökirjoittelu oli sävyiltään pääosin neutraalia, asiapitoista ja keskimääräistä useammin STT:n uutisiin pohjautuvaa. Tämä antaa viitteitä siitä, että kaikkia samoihin aikoihin julkaistuja samaan tiedotteeseen pohjaavia kirjoituksia ei välttämättä ole poimitu mukaan Alkon katsaukseen. Aiheeseen liittynyt kirjoittelu on saattanut olla vilkkaampaa kuin miltä se tämän lehdistökatsauksen valossa näyttää. Näyttäisi myös siltä, että toimintamallista on kirjoitettu hyvin pitkälti suoraan annettujen tiedotteiden pohjalta, sillä eri lehdissä ilmestyneet kirjoitukset olivat hyvin samansisältöisiä. Aihetta koskevista kirjoituksista valtaosa (87 %) oli uutisoiteja. Toimintamalliin kiinnitettiin huomiota koko tarkastelujakson ajan runsaasti (N=27), ja se keräsi huomiota suurimpien sanomalehtien ohella myös levikiltään pienemmissä lehdissä. Valtakunnallisten hankkeiden käynnistymisvuosi 2004 näyttäytyi mini-interventiota koskevan kirjoittelun suhteen muita vilkkaampana: myös STT:n tiedotteiden pohjalta laaditut uutisoinnit ajoittuivat pääosin vuoteen 2004. Toimintamalli herätti kirjoittelua kuitenkin enemmän kuin mikään alkoholiohjelmaan liittyvä projekti ja nousi alkoholipolitiikan keinojen jälkeen eniten huomiota keränneeksi aiheeksi.

Kirjoituksissa arvioitiin toimintamallia yleisesti hyvin myönteiseen sävyyn ja keskityttiin usein selostamaan, miten mallia hyödynnetään käytännössä. Myös mini-interventio-etuja ja toimivuutta tukevia tutkimustuloksia nostettiin esiin yleisesti. Etujen pohdinnan rinnalla murehdittiin menetelmän yhä suhteellisen harvinaista käyttöä ja käyttöönottoa jarruttavia tekijöitä. Osassa kirjoituksia pohdittiin myös, kenen alkoholinkulutukseen menetelmällä pyritään vaikuttamaan. Menetelmää yleisemmin koskevan kirjoittelun ohella mainittiin usein jokin toimintamallin levityspyrkimys tai siihen liittyvä koulutus. Monissa kirjoituksissa korostettiin myös mene-

telmän toimivan holhouksen sijaan oman alkoholinkäytön arvioinnin ja itsekontrollin välineenä.

Mini-interventiota koskevissa uutisoinneissa kuvattiin lähes säännönmukaisesti lyhyesti, mistä mallissa on oikeastaan kysymys. Kuvaukset muistuttivat pitkälti toisiaan ja etenivät yleisimmin seuraavaan tapaan:

"Mini-interventiossa potilaalle tehdään esim. audit-testi, joka kertoo varsin tarkasti alkoholinkäytön riskitason. Potilaan kanssa sovitaan lisäkysymyksien jälkeen 1–4 lisäkäynnistä. Keskustelun lisäksi tarjotaan kirjallista tietoa, määritellään tavoitteet ja käsitellään keinoja niiden saavuttamiseksi."
(Kymen Sanomat, 9.9.2005, uutinen)

Mini-interventio kuvattiin lehdistökirjoittelussa vanhana, helppokäyttöisenä ja hyväksi havaittuna mallina. Tässä yhteydessä nostettiin usein esiin toimintamallin kustannustehokkuus. Lähes jokainen Suomen noin puolesta miljoonasta alkoholin suurkuluttajasta käyttää perusterveydenhuollon palveluita. Monissa kirjoituksissa esitettiin tehokkuusväittämien tueksi uutisoinnista toiseen hieman vaihtelevia lukuja siitä, kuinka mallin laaja käyttöönotto peruspalveluissa vaikuttaisi suurkuluttajien määrään Suomessa. Esitettiin, että joka kymmenes (Savon Sanomat, 8.5.2004), joka kahdestoista (HS, 11.5.2005) tai 10–19 % (Forssan Lehti, 23.2.2006) siirtyy kohtuukäyttäjiksi neuvonnan tuloksena. Huimimpien arvioiden mukaan Suomen 500 000 suurkuluttajasta 100 000 muuttuisi kohtuukäyttäjiksi, jos mini-interventio onnistuttaisiin vakiinnuttamaan osaksi terveydenhuollon rutiineja (IS, 13.1.2005, uutinen). Kirjoituksissa arveltiinkin yleisesti, että menetelmän laajemmalla käytöllä voisi tästä syystä olla suuri kansanterveydellinen merkitys.

"Mini-interventio esiteltiin valtakunnallisilla lääkäripäivillä Helsingissä helppona ja kustannustehokkaana mallina"
(Ilta-Sanomat 13.1.2005, uutinen)

"Kansainvälisissä tutkimuksissa mini-intervention on havaittu maksavan kustannuksensa moninkertaisesti takaisin"
(Kymen Sanomat 9.9.2005, uutinen)

"Suurkulutusta voi hillitä pelkkä puhe"
(Keskisuomalainen 17.4.2004, uutisotsikko)

Lainaukset on poimittu leipätekstistä, ellei toisin mainita.

Mini-interventiomallin etujen ohella kirjoituksissa nostettiin yleisesti esiin menetelmän käytön harvinaisuus. Kerrottiin, että lääkäreistä 40 % (IS, 13.1.2005) tai puolet (Karjalainen, 2.2.2005) ei kysy lainkaan potilaan alkoholikäytöstä. Toisissa kirjoituksissa taas raportoitiin, että vain 30 % lääkäreistä ja hoitajista ottaa alkoholinkäytön puheeksi (Pohjolan Sanomat, 8.5.2004). Hieman vaihtelevien lukujen esittämisen jälkeen todettiin kuitenkin säännönmukaisesti, että hyväksi havaittu menetelmä tulisi ottaa nykyistä laajempaan käyttöön. Hyvän menetelmän hyödyntämisen harvinaisuudelle etsittiin myös syitä ja pohdittiin, mitä mallin laajaan käyttöön saamisen hyväksi voitaisiin tehdä. Suurimmaksi jarruttavaksi tekijäksi esitettiin yleisesti alkoholinkäytön yksityisasiaksi mieltämisestä seuraava arkuus. Useassa kirjoituksessa painotettiin asennemuutoksen tarvetta sekä sitä, että todellisuudessa vain harva loukkaantuu terveydenhuollon yhteydessä tapahtuvasta alkoholinkäytön puheeksiotosta. Koulutusta ja tietoa pidettiin yleisesti merkittävänä asennemuutoksen aikaansaamista helpottavina tekijöinä. Menetelmän käytön harvinaisuutta selittäviksi tekijöiksi nostettiin asennoitumisen ohella myös lääkärien ajanpuute.

"Toistaiseksi alkoholinkäytön puheeksi ottamisen suhteen ollaan oltu liian arkoja."

(Koillissanomat 18.4.2005, uutinen)

"Suomessa vain vajaat pari prosenttia potilaista suhtautuu mini-interventioon kielteisesti. Menetelmän istuttaminen terveydenhuoltoon vaatii kuitenkin asenneilmapiirin muutosta, tietoa, taitoa sekä selkeää tekemisen mallia."

(Pohjolan Sanomat 8.5.2004, uutinen)

"Suomessa puuttuu yleislääkäreiltä koulutus, eikä heillä ole aikaa seulontaan tai mini-interventioon."

(Kristityn Vastuu, 23.9.2004, mielipidekirjoitus)

Mini-interventiota yleisemmin koskevan ja arvioivan kirjoittelun rinnalla raportoitiin ajoittain toimintamallin levittämiseen tähtäävistä hankkeista ja koulutustapahtumista. Toukokuussa 2004 mini-interventio huomioitiin liittyen useiden eri alkoholihaittojen asiantuntijoiden seminaariin Varsovaassa (Pohjolan Sanomat 8.5.2004). Helsingin Sanomat uutisoi puolestaan (11.5.2004) alkuun 16 suuressa kunnassa käynnistyvästä valtakunnallisesta mini-interventioprojektista, jossa koulutetaan joka lääniin lääkäri-hoitaja -työpari, joiden tehtävänä on viedä menettelytapaa eteenpäin. VAMPin käynnistymisestä raportoitiin muutenkin (vuonna 2004 HS, 8.9. ja Demari 20.9 ja vuonna 2005 Ilta-Sanomat ja Teisko - Aitolahti, 13.1.). Henkilökunnan mini-

interventiokoulutuksesta uutisoitiin työterveydenhuollon osalta Joensuussa (Karjalainen, 2.2.2005) ja Koillismaan työterveydenhuollossa (Koillissanomien, 8.4.). Hämeen Sanomat kertoi (7.8.) laajemmin Työterveyslaitoksen eri paikkakunnilla järjestämistä koulutustilaisuuksista. Menetelmän laajasta käyttöönotosta terveystieteissä raportoitiin puolestaan vuonna 2004 Espoon (HS, 13.9.) ja Hiiden kuntien (Länsi-Uusimaa, 9.11.) ja vuonna 2005 Helsingin (HS, 1.4.) Kotkan (Kymen Sanomat, 9.9.) ja Ylöjärven (Ylöjärven Uutiset, 21.12.) osalta. Vuonna 2006 kerrottiin puolestaan Turun opiskelijaterveydenhuollossa tehdyistä mini-interventioista (TS, 1.1.)

Osassa kirjoituksista kiinnitettiin huomiota myös siihen, kenelle menetelmä on suunnattu. Valtaväestö mainittiin kohderyhmänä harvoin, suurkuluttajat huomattavasti useammin. Se, että suurkuluttajista valtaosa kuuluu työikäisiin ”tavallisiin” suomalaisiin jäi kuitenkin useissa kirjoituksissa mainitsematta. Työterveyslaitoksen mini-interventiohankkeeseen liittyvissä artikkeleissa mainittiin tavallista useammin suurkuluttajien lukeutuvan useimmiten työikäiseen valtaväestöön.

”Menetelmä puree parhaiten suurkulutuksen alkuvaiheessa oleviin.”

(Kymen Sanomat 9.9, uutinen)

”Työterveydenhuolto on kansallisen Alkoholiohjelman keskeinen toimija, sillä juuri työikäinen väestö kuluttaa alkoholisti suurimman osan.”

(Karjalainen 2.2.2005, uutinen)

”Moni opiskelija on audit-testin mukaan alkoholin suurkuluttaja.”

(Turun Sanomat 11.1.2006, uutinen)

Mini-interventiota koskevassa lehdistökirjoittelussa painotettiin itsekontrollin korostamista ja holhoavan asenteen välttämistä. Mini-interventiossa lääkärin tehtävä on motivoida, neuvoa ja välttää moralisointia, päätöksentekijän roolin ollessa potilaalla. Tämä toimintamalliin liittyvä periaate nostettiin esiin lehdistökirjoittelussa lähes säännönmukaisesti ja itsekontrolli esitettiin lähes poikkeuksetta hyvänä piirteenä. Muutamassa kirjoituksessa epäiltiin kuitenkin sitä, kuinka rehellisiä ihmiset uskaltavat olla edes itselleen alkoholinkäyttönsä suhteen.

"Mini-intervetiolla tarkoitetaan potilaan alkoholinkäytön puheeksi ottamista vastaanotolla ilman syylistämistä."
(Ilta-Sanomat 13.1.2005, uutinen)

"Mini-interventiassa tärkeää on epämoralistinen asenne. Ihmisille jaetaan totuuden mukaista tietoa ja he itse valitsevat, miten tietoa käyttävät."
(Kymen Sanomat 9.9.2005, uutinen)

"Omassa mielessä tehty arvio on pätevä, kunhan on itselleen rehellinen."
(Kaleva 29.4.2004, mielipidekirjoitus)

6.3 Kohderyhmäkohtaista kontrollia

Tutkija Jukka Törrönen totesi Uutispäivä Demarissa (29.12.2004) julkaistussa artikkelissaan vahvan päihdepolitiikan valtiokontrollin siirtyvän pikkujiljaa historiaan. Valtio ei enää pysty yksin vastaamaan alkoholin tuomista ongelmista ja kansallinen alkoholiohjelma luottaa ruohonjuuritason toimijoiden kumppanuuteen. Törrönen esitti, että yksilön odotetaan ohjelman puitteissa kehittävän itsekontrolliaan, minkä avuksi tarjotaan mm. juomatapatestejä sekä aihetta koskevaa tietoa. Samalla puhutaan, ettei ihmisiä tulisi kontrolloida ulkopuolelta. Keskiluokkaisia aikuisia ei Törrösen mukaan mielletäkään holhouksen tarpeessa oleviksi. Kumppanuusajattelussa kontrollipuhe kohdistuu sen sijaan nuoriin, lapsiin ja muihin ryhmiin, jotka eivät ole täysvaltaisessa asemassa.

Tarkastelujakson lehdistökirjoittelun perusteella näihin kontrollia kaipaaviksi nähtyihin ryhmiin voitaisiin lukea myös naiset ja vanhukset. Miehiä ei sitä vastoin käsitelty kohderyhmänä, mutta ryhmä oli esillä epäsuorasti työelämän ja alkoholinkäytön välisiä suhteita sekä mini-interventiota koskevassa kirjoittelussa. Olennaista kuitenkin on, että näissä yhteyksissä kohteena oli "anonyymi" valtaväestö, eikä miesten kohderyhmästä kannettu erityistä huolta. Huomionarvoista on yhtä lailla, ettei valtaväestöä kohderyhmänä myöskään korostettu millään lailla. Esimerkiksi mini-interventiotoimintamalliin liittyvien kirjoitusten kohdalla valtaväestösuuntautuneisuus pikemminkin ohitettiin huomautuksella tai jätettiin mainitsematta kuin nostettiin otsikoihin.

Valtaväestöön kuuluvat niin työikäiset miehet kuin naisetkin. Valtaväestöä koskeva kirjoittelu erosi kuitenkin lehdistön suosikiksi nousseiden nuor-

ten, naisten ja vanhusten erityisryhmien alkoholinkäyttöön liittyvästä lehdistökirjoittelusta erityisesti itsekontrollin painottamisen suhteen. Valtaväestön kohdalla painottui omasta alkoholinkäytöstä päättäminen uusimman tiedon valossa. Työikäisiä aikuisia tulisi kyllä kannustaa alkoholinkäytön vähentämiseen tai lopettamiseen tähtäävissä elämäntapamuutoksissa, päätösten tekeminen on kuitenkin jokaisen oma asia. Nuorten, naisten ja vanhusten alkoholinkäyttöä käsiteltiin toisella tapaa. Nuorten kohdalla painottui voimakkaimmin ulkopuolisen kontrolloinnin ja suojelun tarve. Nuoret ovat liian nuoria päättämään itse ja lisäksi alttiita erilaisille vaikutteille. Vastavanlaista retoriikkaa hyödynnettiin kuitenkin myös naisista, vanhuksista ja lapsista puhuttaessa, yleensä fysiologisiin tekijöihin vedoten. Naiset ovat ajautuneet eksykseen metsästäessään tasa-arvoa alueilta, joilla sen saavuttaminen ei fysiologisten faktojen vuoksi ole mahdollista. Vanhukset eivät ymmärrä kehon vanhenemisen ja lääkkeiden käytön vaikutuksia alkoholin sietokykyyn. Lapset eivät osaa käsitellä vanhempien juomisen aiheuttamia pelkoja. Tässä lehdistökatsauksessa ei pyritä ottamaan kantaa näiden lehdistökirjoittelussa usein esiintyneiden näkökohtien oikeutukseen. Yhteistä edellä esitetyille argumenteille on kuitenkin se, että niiden avulla voidaan oikeuttaa edellä mainittuihin ryhmiin kohdistuva kontrollipuhe ja kontrolli.

Kohderyhmiä käsiteltiin lehdistökirjoittelussa eri tavoin paitsi ulkoisen ja sisäisen kontrollin painotuksen myös alkoholinkäyttöön liittyvän syyllistämisen suhteen. Valtaväestön osalta moralisointia tulisi välttää, nuorten ja naisten alkoholinkäyttöön liittyvässä lehdistökirjoittelussa syyllistäminen näytti kuitenkin olevan sallittua. Nuorten osalta syyllistäminen ei kohdistunut niinkään nuoriin itseensä kuin vastuunsa unohtaneisiin vanhempiin. Naisten osalta syyllistämistä perusteltiin ryhmän lisääntyneen alkoholinkäytön yhteiskunnallisilla seurauksilla. Naisten esitettiin olevan vastuussa syntymättömistä ja syntyneistä lapsista, miehistä ja yhteiskunnan toimivuudesta. Lehdistökirjoittelussa muistutettiin yleisesti tästä vastuusta ja toisaalta moitittiin naisia sen unohtamisesta.

Alkoholiohjelmaan ja alkoholipolitiikkaan liittyvä lehdistökirjoittelu oli tarkastelujaksolla vilkasta. Eniten lehdistökirjoittelua herättivät alkoholipolitiikan keinot, erityisesti verotus. Myös alkoholiohjelma ohjelmana sekä julkaistut materiaalit saivat osakseen huomiota. Lääninhallitusten toiminnasta kirjoitettiin tasaisesti, eri kuntakumppanien toimista puolestaan vaihtelevasti kunnasta ja aktiivisesti tiedottavista tahoista riippuen. Eri kohderyhmät nousivat kirjoittelussa esiin vaihtelevasti. Nuorten alkoholinkäyttö herätti lehdistössä eniten huomiota mutta myös naisten, vanhusten ja lasten kohderyhmiin liittyen kirjoitettiin runsaasti. Valtaväestön eli työikäisten miesten ja naisten alkoholinkäyttöä käsiteltiin kohderyhmää huomattavasti vähemmän alleviivaten työelämän ja mini-interventio toimintamallin yhteydessä. Järjestöistä esillä olivat eniten ne, jotka olivat vakiinnuttaneet asiantuntija-aseman suhteessa johonkin lehdistöä kiinnostavaan kohderyhmään.

Tämän katsauksen valossa lehdistökirjoittelu näyttäytyi merkittävänä alkoholipolitiikan toimijana ja sen keinoja koskevan keskustelun virittäjänä. Tässä lehdistökatsauksessa pyrittiin tarkastelemaan paitsi mistä on kirjoitettu myös miten eri teemoja on käsitelty. Alkoholipolitiikan keinoja koskevissa kirjoituksissa toistuivat eri ajankohtina samankaltaiset keinojen tarpeellisuutta tai tarpeettomuutta painottavat argumentaatiotavat. Huomionarvoista on, että samanrakenteista argumentointia saatettiin käyttää yhtä hyvin keinon puolesta kuin sitä vastaan. Esimerkiksi tästä käy verotusta koskevan kirjoittelun yhteydessä hyödynnetty **paluuretoriikka**. Alkoholiveron korotus esitettiin paluuretoriikan valossa sekä myönteisenä taka-askeleena että kielteisenä jo tehdyn päätöksen vesittämisenä.

Lehdistökirjoittelu määrittelee osaltaan sitä, mikä milloinkin mielletään sosiaalisesti ongelmaksi, toisaalta aihevalinnat heijastavat yhteiskunnallista todellisuutta. Sosiaalisiksi ongelmiksi miellettiin kirjoittelun valossa pikemminkin nuorten, naisten ja vanhusten alkoholinkäytön lisääntyminen kuin alkoholin valtaväestölle tai suurkuluttajille aiheuttamat ongelmat. Paitsi että kohderyhmät olivat esillä vaihtelevasti, myös tyyli, jolla niistä kirjoitettiin, vaihteli. Nuoria, tyttöjä ja vanhuksia koskevissa kirjoituksissa painottui suojelun merkitys ja ulkoisen kontrollin tarve. Naisista ja nuorten vanhem-

mista kirjoitettiin unohdettua vastuuta painottaen ja osin myös tästä syyllistäen. Vanhempia ei kuitenkaan syyllistetty heidän omasta alkoholinkäytöstään vaan nuorten alkoholinkäytön sallimisesta. Valtaväestön alkoholinkäytöstä puhuttaessa korostettiin syyllistävästä retoriikasta poiketen moralisoinnin välttämistä ja itsekontrollia. Valtaväestöön lukeutuvat työikäiset aikuiset, tällä tarkoitetaan myös naisia ja vanhempia. Kun valtaväestön alkoholinkäyttöä koskevassa lehdistökirjoittelussa painotettiin itsekontrollin merkitystä, valtaväestöön lukeutuvien naisten ja vanhempien erityisryhmiin suunnattiin kontrollipuhetta. Tämä herättää kysymyksen siitä, kuka on se valtaväestön edustaja, jota moralisointi ei auta?

Lähdeluettelo

- Karlsson T. & Ruotsalainen J. & Tigerstedt C. & Österberg E. (2004): Vuoden 2004 alun alkoholiolojen muutokset Suomessa myyntitilastojen ja lehdistökirjoittelun valossa, Aiheita 12/2004. Stakes, Helsinki, 12–17.
- Lagerspetz, M. (1994): Social problems in newspapers: concluding remarks. Teoksessa: Lagerspetz, M. (toim.): Social problems in Newspapers, studies around the Baltic Sea, Painatuskeskus Oy, Helsinki, 121–132.
- Porko, P. & Stenbäck, L. (Alkon lehdistökoostetta tarkasteluajankohtana koonneiden henkilöiden henkilökohtainen tiedonanto, 23.8.2006).
- Simpura, J. (1997): Alkoholiongelmien kostruointi yhteisössä. Teoksessa: Holmila, M (toim.): Yhteisö ja interventio, alkoholihaittojen paikallinen ennaltaehkäisy, Stakesin tutkimuksia 73/1997. Gummerus Oy, Saarijärvi, 58–71.
- Tamminen, T. (STM:n viestintäyksikön apulaistiedotuspäällikön henkilökohtainen tiedonanto, 6.9.2006).
- Torkkola, S. (1998): Näin lapsesi juo viinaa – alaikäisten alkoholin käyttö mediajulkisuudessa, Aiheita 29/1998. Stakes, Helsinki, 37–72.
- Törrönen, J. (29.12.2004). Keskiluokkaa ei saa holhota. Uutispäivä Demari.

Liite 1. Observer Oy:n Alkon lehdistökatsauksen laatimista varten seuraamat lehdet

TOP 10-Lehdet

Aamulehti	Kauppalehti
Helsingin Sanomat	Kauppalehti Presso
Huvudstadsbladet	Keskisuomalainen
Iltalehti	Savon Sanomat
Iltta-Sanomat	Taloussanomat
Kaleva	Turun Sanomat

Valtakunnalliset ja maakuntalehdet

Etelä-Saimaa	Maaseudun Tulevaisuus
Etelä-Suomen Sanomat	Medborgarbladet
Hämeen Sanomat	Nya Åland
Ilkka	Nykypäivä
Kainuun Sanomat	Pohjalainen
Kansan Uutiset	Pohjolan Sanomat
Karjalainen	Satakunnan Kansa
Kristillisdemokraattinen viikkolehti	Suomenmaa
Keskipohjanmaa	Tiedonantaja
Kouvolan Sanomat	Uutispäivä Demari
Kymen Sanomat	Vasabladet
Lapin Kansa	Vihreä Lanka
Länsi-Savo	Åland

Aluelehdet

Aamuposti	Länsi-Suomi
Borgåbladet	Länsi-Uusimaa
Forssan Lehti	Salon Seudun Sanomat
Iisalmen Sanomat	Uudenkaupungin Sanomat
Itä-Häme	Uusimaa
Itä-Savo	Valkeakosken Sanomat
Jakobstads Tidning	Warkauden Lehti
Kalajokilaakso	Västrå Nyland
Keski-Uusimaa	Åbo Underrättelser
Koillissanomat	Östrabottningen
Lalli	

Paikallislehdet

Akaan Seutu	Auranmaan Viikkolehti
Alasatakunta	Elimäen Sanomat
Alavieska	Eteenpäin
Anjalankosken Sanomat	Hangötidning – Hangonlehti
Annonsbladet - Kemiön seudun ilmoituslehti	Hankasalmen Sanomat
Anttolan Sanomat	Haukivuoren Seutu
	Heinäveden Lehti

Hirvensalmen Sanomat
Hämeenkyrön Sanomat
Härmät
Iijokiseutu
Iitinseutu
Ilmajoki-Lehti
Jaalalainen
Janakkalan - Rengon Lehti
Joroisten Lehti
Joutsan Seutu
Joutseno
JP Kunnallissanomat
Jurvan Sanomat
Juvan Lehti
Järviseudun Sanomat
Järviseutu
Kaakkoisseutu
Kaakonkulma
Kaarina-lehti
Kalajoen Seutu
Kalajoki
Kangasalan Sanomat
Kangasniemen Kunnallislehti
Kankaanpään Seutu
Kansan Tahto
Karjala
Karjalan Maa
Karkkilan Tienoo
Kauhajoen Kunnallislehti
Kauhava
Keski-Häme
Keski-Suomen viikko
Kiihtelys - Pyhäselkä Lehti
Kittilälehti
Kiuruvesi
KMOV-lehti
Koillis-Häme
Koillis-Lappi
Koillis-Savo
Korpilahti
Koti Karjala
Kotiseudun Sanomat
Kotiseutu-Uutiset
Kuhmoisten Sanomat
Kuhmolainen
Kunnallislehti
Paimio – Sauvo – Piikkiö
Kuntasanomat
Kurikkalehti
Kurkijokelainen
Kurun Sanomat
Kyrönmaa-lehti

Kälviän Seudun Sanomat
Laitilan Sanomat
Lapuan Sanomat
Laukaa-Konnevesi
Lauttakylä
Lempäälän - Vesilahden Sanomat
Lestinjoki
Lieksan Lehti
Loimaan Lehti
Lopen Lehti
Loviisan Sanomat
Luoteis-Lappi
Luoteis-Satakunta
Luoteis-Uusimaa
Luumäenlehti
Maaselkä
Matti ja Liisa
Merikarvialehti
Meän Tornionlaakso
Miilu
Mäntsälä
Nivala
Nokian Uutiset
Orimattilan Sanomat
Oriveden Sanomat
Oulunsalo
Outokummun Seutu
Padasjoen Sanomat
Paikallissanomat
Paikallisuutiset
Pargas Kungörelser – Paraisten
Kuulutukset
Parikkalan Sanomat
Perhonjokilaakso
Perniönseudun Lehti
Petäjavesi
Pieksämäen Lehti
Pielavesi-Keitele
Pielisjokiseutu
Pietarsaaren Sanomat
Pitäjäläinen
Pitäjänuutiset
Pogostan Sanomat
Pohjankyrö-lehti
Pohjois-Satakunta
Pohjolan Työ
Punkalaitumen Sanomat
Puolanka
Puruvesi
Puumala
Pyhäjokiseutu
Pyhäjärven Seutu

Raahen Seutu
Rannikkoseutu
Rannikon Aamu – Kustens
Morgon
Rantalakeus
Rantapohja
Rantasalmen Lehti
Reisjärvi
Ruokolahtelainen
Ruovesi
Salmetar
Sampo
Satakunnan Työ
Siiviläinen
Siikajokilaakso
Sipoon Sanomat
Sisä-Savon Sanomat
Sisä-Suomen Lehti
Soisalon Seutu
Somero
Sompio
Sotkamo Lehti
Sulkava
Suomenselän Sanomat
Suupohjan Sanomat
Suur-Keuruu
Sydän-Hämeen Lehti
Sydän-Satakunta
Syd-Österbotten
Teisko – Aitolahti
Tejuka
Tervareitti
Turun Tienoo
Tyrvään Sanomat
Ulvilan Lehti

Urjalan Sanomat
Uusi Aika
UUTIS alasin
Uutis-Jousi
Uutismarkku
Uutisvuoksi
Vaarojen Sanomat
Vakka-Suomen Sanomat
Valkealan Sanomat
Viiden Kunnan Sanomat
VIIKKO Pohjois-Karjala
Viikko Vapaus
Viiskunta
Viitasaaren Seutu
Vuolijoki
Väylä
Yhteissanomat
YkkösSanomat
Ylä-Kainuu
Ylä-Karjala
Ylä-Satakunta
Ylöjärven Sanomat
Ähtärinjärven Uutiset
Östra Nyland Kotka Nyheter
Viitasaaren Seutu
Vuolijoki
Väylä
Yhteissanomat
YkkösSanomat
Ylä-Kainuu
Ylä-Karjala
Ylä-Satakunta
Ylöjärven Sanomat
Ähtärinjärven Uutiset
Östra Nyland Kotka Nyheter

Liite 2 Uutisotsikot aikajärjestyksessä

Kypsytöntä koohtosta	Aamulehti	muu mielipidekirjoitus	2.2.2004
Vanhvoja keinoja yhä kasvavaan ongelmaan	Satakunnan Kanssa	uutinen	10.2.2004
Uusi valtion alkoholihojelma julkaistaan huhtikuussa - Kajaani mukaan ainoana pohjoisen piittikuntana	Kansan Tahto	uutinen	10.2.2004
Kansalaiset arvioimaan alkoholin käyttöään	Aamulehti	uutinen	24.2.2004
Kansalaiset arvioimaan rehellisesti alkoholin käyttöään	Kansan Uutiset	uutinen	24.2.2004
Hinta laskee, haitat kasvavat	Forssan Lehti	pääkirjoitus	29.2.2004
Alkoholskadorna kostar samhället 5 miljarder euro	Österbottningen	uutinen	29.2.2004
Kulutus ja haitat kasvavat	Kymen Sanomat	uutinen	2.3.2004
Etelä-Karjalan päihdetyön resurssit vähentyneet	Etelä-Saimaa	muu mielipidekirjoitus	16.3.2004
Asiallinen tiedon välitys korostuu - kunnallinen alkoholihojelma minimoimaan päihteiden käytön haittavaikutuksia	Ähtärinjärven Uutisuutta	uutinen	18.3.2004
Nainen ei voi juoda kuin mies	Ilta-Sanomat	uutinen	19.3.2004
Uusi projekti vahvistaa tyttöjä juomisen vaaroihin - Kova ryöppäys vaikuttaa aivoihin ja hedelmällisyyteen	Orimattilan Sanomat	uutinen	19.3.2004
Viinan hinnan aleneminen huolestuttaa Stopin ammattilaisia	Iisalmen Sanomat	uutinen	20.3.2004
Alkoholi-ilmastomme on liian salliva	Matti ja Liisa	uutinen	25.3.2004
Katkaistuun pitkät jonot Tampereella - Päihdekuntoutukseen vain kuukaudeksi	Kansan Uutiset	uutinen	31.3.2004
70 prosenttia Lappeenrantaista kieltäisi alkoholin urheilutalaisuuksissa	Etelä-Saimaa	uutinen	31.3.2004
Yli puolet Lappeenrantaista pitää itäviinaa ongelmana	Etelä-Saimaa	uutinen	31.3.2004
Suomalaisten mielestä oluen veroalennus ei ole riittävä	Salon Seudun Sanomat	uutinen	31.3.2004
Lappeenrantaalaiset heristelevät sormea nuorten juomiselle	Etelä-Saimaa	uutinen	31.3.2004
Alkoholin veroalen vaikutukset odotettu	Länsi-Suomi	muu mielipidekirjoitus	1.4.2004
Hanat aukki	Salon Seudun Sanomat	pääkirjoitus	1.4.2004
Hyssäliä vakuuttunut, että haitat pysyvät hallinnassa	Suomenmaa	uutinen	1.4.2004
K18-tarra viestii kontrollista	Viiskunta	uutinen	8.4.2004
Ekat kännit jo 11-vuotiaana	Keskisuomalainen	uutinen	17.4.2004

Alkoholihaittojen kasvu vaatii voimakkaita torjuntatoimia	Suomenmaa	uutinen	23.4.2004
Alkoholihojelmalla yritetään hillitä viinan kulutusta ja haittoja	Helsingin Sanomat	uutinen	28.4.2004
Terveydenhuollon otettava suurempi vastuu alkoholihaittojen ehkäisyssä	Pohjolan Sanomat	uutinen	28.4.2004
Terveydenhuollon otettava suurempi vastuu alkoholihaittojen ehkäisyssä	Koillis-Sanomat	uutinen	28.4.2004
Puuhasteluksi tuomittu ohjelma	Etelä-Suomen Sanomat	muu mielipidekirjoitus	29.4.2004
Vastuu pitää kantaa nyt itse	Kaleva	uutinen	29.4.2004
Paikallinen vaikuttaminen aloitettiin rivakasti	Outokummun Seutu	uutinen	29.4.2004
Nuorten naisten juopottelu johtaa väistämättä vaikeuksiin	Länsi-Suomi	uutinen	29.4.2004
STM, kirkot, järjestöt ja kunnat yhteistyöhön - Alkoholien kulutus ja haitat saatava vähenemään	Kristityn Vastuu	uutinen	29.4.2004
Yhteisvastuulla pystytään ehkäisemään alkoholihaittoja	Helsingin Sanomat	muu mielipidekirjoitus	30.4.2004
Alkoholin suurkuluttajan juomatapaan kannattaa puuttua	Savon Sanomat	uutinen	8.5.2004
Suurkuluttajista tehdään kohtuukäyttäjiä ottamalla asia puheeksi	Pohjolan Sanomat	uutinen	8.5.2004
Asenteet vaikuttavat eniten alkoholikäyttäytymiseen	Itä-Savo	uutinen	9.5.2004
Suurkulutusta voi hillitä pelkkä puhe	Keskisuomalainen	uutinen	10.5.2004
Ruotsi ja Suomi oikealla asialla	Suomenmaa	uutinen	11.5.2004
Alkoholinkulutus ja vallistus	Helsingin Sanomat	uutinen	11.5.2004
Alkoholille esitetään minimiveroa	Suomenmaa	uutinen	11.5.2004
Vanhemmat ostavat usein alkoholia alaikäisille lapsilleen	Salon Seudun Sanomat	uutinen	11.5.2004
Viinan hinta halpenee, olemmeko valmiina	Kalajokilaakso	muu mielipidekirjoitus	12.5.2004
Viinaveron tasosta ei kiveen hakattua	Karjalainen	uutinen	12.5.2004
Väkevät harmit	Salon Seudun Sanomat	uutinen	12.5.2004
EU juottaa Turmiolan Tommia	Ilkka	muu mielipidekirjoitus	13.5.2004
Viinaongelmasta pelättyäkin parempi	Pohjolan Sanomat	uutinen	13.5.2004
Hallitus ei puutu viinan verotukseen	Helsingin Sanomat	uutinen	14.5.2004
Alkoholiveroon ei muutoksia	Keskisuomalainen	uutinen	14.5.2004
Alkoholiveroon ei ole valmisteilla muutoksia	Kouvolan Sanomat	uutinen	14.5.2004
Hallitus ei puutu viinan verotukseen	Helsingin Sanomat	uutinen	14.5.2004
Alkoholiveroon ei muutoksia	Keskisuomalainen	uutinen	14.5.2004
Alkoholiveroon ei ole valmisteilla muutoksia	Kouvolan Sanomat	uutinen	14.5.2004
Halpa viina on surkea politiikoinnin väline	Kaleva	muu mielipidekirjoitus	16.5.2004

Yhteistyöllä alkoholin haittoja vastaan	Aamulehti	muu mielipidekirjoitus	16.5.2004
Puolet valioikunnasta olisi valmis tarkistamaan viinaveroa	Aamulehti	uutinen	16.5.2004
Ei vielä hätäännytä halvasta viinasta	Helsingin Sanomat	muu mielipidekirjoitus	18.5.2004
Viinan myynti kasvaa Suomessa kohisten	Helsingin Sanomat	uutinen	18.5.2004
Rajamäki kajoaisi viinaveron vielä ennen kesää	Suomenmaa	uutinen	19.5.2004
Ministeriössä kummeksutaan alkoholiveron korotuspuheita	Pohjalainen	uutinen	20.5.2004
Alkoholiongelma kuriin vain asennemuutoksella	Demari	muu mielipidekirjoitus	25.5.2004
Poliisi jatkaa julkijuopottelun tehovalvontaa tällä viikolla	Keski-Uusimaa	uutinen	25.5.2004
- jokaisen alaikäisen kaljakassiin ei ehditä kurkistaa			
Halventuneen alkoholin haitat eivät vielä näy Lappeenrannassa	Lappeenranta	uutinen	25.5.2004
- Poliisi pyrkii tehovalvonnalla ehkäisemään viinan haittoja			
Viinaveron uuteen tarkasteluun	Itä-Häme	uutinen	25.5.2004
Hyssälä pitäisi viinaveron ennallaan	Demari	uutinen	25.5.2004
Alkoholiverotuksessa tarjolla hyviä ratkaisuja	Kainuun Sanomat	uutinen	26.5.2004
Alkoholipolitiikka hämmensi lehdistön	Forssan Lehti	uutinen	26.5.2004
Kajaani mukaan alkoholiohjelmiaan	Kainuun Sanomat	uutinen	27.5.2004
Tytöt ryyppäsivät viikonloppuna poikia rajummin	Turun Sanomat	uutinen	1.6.2004
Pam: Ei viinejä myymälöihin	Uutispäivä Demari	uutinen	3.6.2004
Pam torjuu viinien myynnin vähittäismyymälöissä	Helsingin Sanomat	uutinen	3.6.2004
Tutkimus: Verotus tehokkainta alkoholipolitiikkaa	Helsingin Sanomat	uutinen	4.6.2004
Kumppanuus aseena alkoholitaistossa	Viikkolehti?	uutinen	4.6.2004
SAK ja Elämäntapaliitto varoittelevat viinan kiroista	Demari	uutinen	7.6.2004
Alkoholien haitat korostuvat	Kaleva	uutinen	11.6.2004
Pitäisi ottaa käyttöön jo olevia alkoholipolitiikan keinoja	Demari	uutinen	14.6.2004
Valistuksella ei alkoholiohjelmia ratkaista	Kansan Uutiset	muu mielipidekirjoitus	18.6.2004
Miehiset juomatavat vievät tyttöjä kohti riippuvuutta	Helsingin Sanomat	uutinen	21.6.2004
Itä-Suomeen nimettiin päihdetyöryhmä	Itä-Savo	uutinen	5.7.2004
Viinaveron ylös	Ilta-Sanomat	muu mielipidekirjoitus	8.7.2004
Alkoholivalistusta tarvitaan hinnanalennusten vastapainoksi	Pohjalainen	uutinen	8.7.2004
Alkoholiveroa voidaan tarvittaessa korottaa	Turun Sanomat	uutinen	8.7.2004
Viinan veroalennus heijastuu jo sosiaali- ja terveyspuolelle	Etelä-Saimaa	uutinen	9.7.2004

Miksi Jenna juo? - Tyttöjen lasin pohjalla tikittää aikapommi	Helsingin Sanomat	uutinen	11.7.2004
SAK velvoittaisi työnantajaa hoitonohjauksessa - Päihderippuvuus ei ole vain työntekijän asia	Kansan Uutiset	uutinen	22.7.2004
Nuorille oikeaa tietoa alkoholista	Ilta-Sanomat	muu mielipidekirjoitus	31.7.2004
Alkoholiveroa ei saa nostaa	Ilta-Sanomat	uutinen	1.8.2004
A-klinikat valmistautuvat lomaltapaluuuuhkiin - runsas juominen ei loppu loman päättymiseen	Helsingin Sanomat	uutinen	3.8.2004
Vanhanen: Alkoholiveroissa voi olla korottamismahdollisuuksia	Kansan Uutiset	uutinen	10.8.2004
Halpa viina ei anna aiheita paniikkiin	Helsingin Sanomat	muu mielipidekirjoitus	11.8.2004
Hyssälä nostaa alkoholihaitat budjettiriiheen pöydälle	Turun Sanomat	uutinen	11.8.2004
Opimmeko Suomessa terveille juomataivoille	Ilalmen Sanomat	muu mielipidekirjoitus	17.8.2004
Viinan hinnan korotuspaine alkaa kasvaa - Ministeri Hyssälä: Uusi olutale olisi tuhoisaa nuorille	Ilta-Sanomat	uutinen	17.8.2004
Alaikäiset saavat alkoholia helposti	Savon Sanomat	uutinen	17.8.2004
Suomen alkoholiveromuutoksen tavoitteet toteutuneet	Taloussanomat	pääkirjoitus	18.8.2004
Hyssälä penää yhteisvastuuta, Stakesin Rimpelä alkoholiveron kovennusta	Kansan Uutiset	uutinen	18.8.2004
Raittiustyötä tehdään ihmisten parissa	Etelä-Saimaa	uutinen	18.8.2004
Alkoholihaitat kertovat jo korotuksen tarpeesta - Ministeri Liisa Hyssälä ei kannata sahaavaa veropolitiikkaa	Pohjolan Sanomat	uutinen	18.8.2004
Tutkija Rimpelä vaatii viinaveron nostoa heti	Etelä-Suomen Sanomat	uutinen	18.8.2004
Naurettavaa veropelleilyä	Iltalehti	muu mielipidekirjoitus	19.8.2004
Hyvää vaihtoehtoa ei ole olemassakaan	Savon Sanomat	pääkirjoitus	19.8.2004
Viinaveron ei tunnu olevan tarvetta välittömästi puuttua	Ilalmen Sanomat	uutinen	22.8.2004
Viinaveron alentaminen oli järkevää	Aamulehti	muu mielipidekirjoitus	26.8.2004
Nuoriso humalahakuisempaa kuin koskaan	Satakunnan Kansa	uutinen	28.8.2004
Viinaveron alentaminen pahensi päihdeongelmaa	Perhonjokilaakso	muu mielipidekirjoitus	2.9.2004
Tytöt, naiset ja alkoholi-projektin internetsivut on avattu	Länsi-Suomi	uutinen	5.9.2004
Viina-ale on vakava virhe	Savon Sanomat	muu mielipidekirjoitus	7.9.2004
Nuorten päihdekokeiluihin puututaan Turussa aiempaa tiukemmin	Turun Sanomat	uutinen	7.9.2004
Suomessa pian 600 000 alkoholin suurkuluttajaa	Helsingin Sanomat	uutinen	8.9.2004
Alkoholihaittoja aiotaan vähentää neuvonnalla Espoossa	Helsingin Sanomat	uutinen	13.9.2004

Alkoholipolitiikassa seurannan aika	Loimaan Lehti	pääkirjoitus	14.9.2004
Alkoholinkäyttö näkyy lastensuojelussa	?	uutinen	16.9.2004
Lastensuojelumenojen kasvu on merkittävin alkoholihaitta	Helsingin Sanomat	uutinen	16.9.2004
Päihdeongelmainen nainen tuntee syyllisyyttä	Keski-Uusimaa	uutinen	17.9.2004
Yhdessä kymmenestä nuoresta saa helposti olutta	Aamulehti	uutinen	17.9.2004
Nuorten juopottelu kääntymässä uudelleen nousuun	Demari	uutinen	17.9.2004
Moni nuori juo yli aikuisen riskirajan	Helsingin Sanomat	uutinen	17.9.2004
Alaikäiset saavat alkoholia helposti	Kouvolan Sanomat	uutinen	18.9.2004
Mini-interventiot yleistyvät alkoholihaittojen ehkäisyssä	Demari	muu mielipidekirjoitus	20.9.2004
Nuorten juominen saatava kuriin	Ilta-Sanomat	muu mielipidekirjoitus	20.9.2004
Alkoholiverotuksen virhe odottaa oikaisua	Keski-Uusimaa	muu mielipidekirjoitus	20.9.2004
Mini-interventiot yleistyvät alkoholihaittojen ehkäisyssä	Kouvolan Sanomat	muu mielipidekirjoitus	20.9.2004
Risikko: Hallituksen korjattava viinaveron jäljet	Hämeen Sanomat	uutinen	20.9.2004
Alaikäiset alkoholioستoksilla	Keski-Uusimaa	muu mielipidekirjoitus	22.9.2004
Alkoholiongelmät lisääntyvät	Kristityn Vastuu	muu mielipidekirjoitus	23.9.2004
Ministeri Hyssälä: Hallitus pitää kiinni Alkon monopolista	Maaseudun Tulevaisuus	uutinen	24.9.2004
Tuotevalvontakeskuksen rooli anniskeluvalvonnassa yhä epäselvä	Helsingin Sanomat	uutinen	25.9.2004
Vantaalla panostetaan nuorten terveyseen elämäntapoihin	Alueuutiset	uutinen	25.9.2004
Alkoholimainontaa vaaditaan kuriin	Uusimaa	uutinen	27.9.2004
130 kotiin kirje nuorten juopottelusta	Turun Sanomat	uutinen	27.9.2004
Turun poliisi harkitsee oluen myynnin tiukempaa valvontaa	Aamulehti	uutinen	27.9.2004
Älkää antako alaikäisille alkoholia	Itä-Häme	uutinen	27.9.2004
Poliisi tarkkaili Turussa nuorten juomista	Suomenmaa	uutinen	27.9.2004
Nuoret jo kriittisempiä pähteisiin	Demari	uutinen	29.9.2004
Päihdeongelmaisista vanhuksia ylittävän paljon	Koillis-Sanomat	uutinen	5.10.2004
Alkoholimainonta kuriin	Kouvolan Sanomat	muu mielipidekirjoitus	7.10.2004
Juopot hukuttavat kuntien päihdetyöntekijät työhön	Länsi-Savo	uutinen	8.10.2004
Vanhusten päihdeongelmien ovat lisääntyneet	Savon Sanomat	uutinen	12.10.2004
Salon A-klinikan päihdelääkäri on huolissaan nuorista rattijuopoista	Salon Seudun Sanomat	uutinen	12.10.2004
Juopot hukuttavat kuntien päihdetyöntekijät työhön	Itä-Savo	uutinen	12.10.2004
Viinaveron lasku villitsi vanhuksetkin ryyppäämään	lisalmen sanomat	uutinen	12.10.2004

Vanhusten juomisesta vaietaan	Aamulehti	uutinen	13.10.2004
Nyt houkuttelevat oluttarjoukset	Salon Seudun Sanomat	uutinen	13.10.2004
Vanhusten päihde-ongelmat lisääntyneet	Länsi-Suomi	uutinen	14.10.2004
Ehkäisevän päihdetyön viikko alkaa	Pitäjäinen	uutinen	14.10.2004
Ehkäisevä päihdetyö teemaviikon aiheena	Luumäen Lehti	uutinen	14.10.2004
Päihdetyön viikon tavoite-nuoret irti viinasta	Lauttakylä	uutinen	14.10.2004
Ehkäisevän päihdetyön viikko tulossa - poliisi tarkkailee nuorten juomista	Keski-Pohjanmaa	uutinen	14.10.2004
Ensi viikolla puhutaan viinasta	Hämeen Sanomat	uutinen	14.10.2004
Temavecka om droger tar sig an föräldrarnas drickande	Vasabladet	uutinen	14.10.2004
Ehkäisevän päihdetyön viikko alkaa - mukana poliisi sekä sosiaali- ja nuorisotoimi	Koillis-Savo	uutinen	14.10.2004
Poliisi valvoo nuorten ryypiskelyä tehostetusti myös Leppävirralla	Soisalon Seutu?	uutinen	14.10.2004
Päihdetyö tarvitsee lisää vapaaehtoisia	Soisalon Seutu?	uutinen	14.10.2004
Ehkäisevän päihdetyön viikko- uskalla sanoa ei	Meän Tornionlaakso	uutinen	15.10.2004
Alaikäisten alkoholin käyttöä ja välittämistä seurataan ensi viikko	Kalajokilaakso	uutinen	15.10.2004
Poliisi tehostaa nuorten alkoholin käytön valvontaa	Länsi-Savo	uutinen	16.10.2004
Poliisi valvoo nuorten alkoholin käyttöä	Nivala	uutinen	18.10.2004
Yksi saunaoluit voi olla ikäihmiselle liikaa	Ilkka	uutinen	19.10.2004
Näpit irti viinaverosta	Hämeen Sanomat	muu mielipidekirjoitus	20.10.2004
Nuorten juominen huolestuttaa	Koillis-Sanomat	uutinen	20.10.2004
Ehkäisevällä päihdetyöllä on merkitystä	Kalajokilaakso	uutinen	21.10.2004
Päihdetyötä tehdään paljon myös järjestösektorilla - Ehkäisevän päihdetyön viikkoa vietetään tällä viikolla	Anjalankosken Sanomat	uutinen	21.10.2004
Alkoholin pauloista voi päästä	Kauhajoen kunnallislehti	uutinen	21.10.2004
Alkoholipoliittikkaa on oikaistava	Keski-Pohjanmaa	muu mielipidekirjoitus	22.10.2004
Juoda kuin mies	Helsingin Sanomat	uutinen	22.10.2004
Alkoholipoliittikkaa verotuksen keinoin 2004	Kalajokilaakso	muu mielipidekirjoitus	23.10.2004
Lasten tueksi lisävoimaa päihdetyöhön	Kaleva	uutinen	23.10.2004
Halpa viina vie helposti mukanaan	Warkauden Lehti	uutinen	23.10.2004
Veroalien kohdistaminen väkeviin harkitsematonta	Forssan Lehti	muu mielipidekirjoitus	26.10.2004
Alkoholin kulutus yhä kasvussa	Kaleva	uutinen	27.10.2004
Yli kolmasosa lukiolaisista vetää kuukaussittain kunnan kännin	Etelä-Saimaa	uutinen	28.10.2004

Helsinkiäisten nuorten alkoholinkäyttö on vähentynyt	Helsingin Sanomat	uutinen	28.10.2004
Päihdeyöviikko herätteli kadunmiestä	Soisalon Seutu?	uutinen	28.10.2004
Viinan juomin kasvu näkyy Vaasassakin	Pohjalainen	uutinen	28.10.2004
Kulutuksen kasvu ollut kovaa	Keski-Pohjanmaa	uutinen	28.10.2004
10 litraa vuodessa	Ilta-Sanomat	uutinen	28.10.2004
Viinan kulutus kasvoi tasaisesti eri aluilla	Turun Sanomat	uutinen	30.10.2004
Viinan kulutus kasvoi melko tasaisesti eri aluilla	Etelä-Suomen Sanomat	uutinen	31.10.2004
Alkoholipoliittikka ei voi olla vain säätelyä ja kontrolloita	Itä-Savo	pääkirjoitus	1.11.2004
Alkoholiverotuksessa vain huonoja vaihtoehtoja	Kymen Sanomat	muu mielipidekirjoitus	4.11.2004
Hiiden kunnat kouluttavat tunnistamaan suurkulutusta	Länsi-Uusimaa	uutinen	9.11.2004
Kirkko mukana kansallisessa alkoholihjelmissä	Ilkka	uutinen	13.11.2004
Alkoholiteasta työpaikoilla vaatii selvät pelisäännöt	Ilkka	uutinen	13.11.2004
Lappeenrannassa etsitään tapoja hillitä naisten alkoholinkäyttöä	Etelä-Saimaa	uutinen	13.11.2004
Kristillinen raittiusjärjestö vaatii alkoholijuomille haittaveroa	Turun Sanomat	uutinen	15.11.2004
Alkoholiveron alennus onnistui sittenkin	Länsi-Suomi	muu mielipidekirjoitus	16.11.2004
Päihdehaitat keskittyvät Helsinkiin	Helsingin Sanomat	uutinen	17.11.2004
Alkoholivalvonta lääninhallitukselle	Kaleva	uutinen	20.11.2004
Yhteiskunta voi pahoin halvan alkoholin takia	Ylä-Satakunta	muu mielipidekirjoitus	25.11.2004
- Arkipiispa Jukka Paarma kummeksuu viinavaaran vähättelyä			
Alkoholilla ei pidä sallia nuorille	Kalajokilaakso	uutinen	26.11.2004
Arkipiispa Jukka Paarma kummeksuu viinavaaran vähättelyä	Kauhava	muu mielipidekirjoitus	2.12.2004
- Yhteiskunta voi pahoin halvan alkoholin takia			
Jos välit, et välit	Outokummun Seutu	uutinen	2.12.2004
Sosiaalinen paine saa opiskelijan edelleen juomaan	Keskisuomalainen	uutinen	13.12.2004
Kumppanuudella alkoholihaitat laskuun	Salon Seudun Sanomat	muu mielipidekirjoitus	14.12.2004
Anna lapselle raitis joulu	Keskisuomalainen	uutinen	14.12.2004
Alkoholilupien myöntäminen lääninhallituksille	Vakka-Suomen Sanomat	uutinen	21.12.2004
Viinaverot ei nouse ensi vuoden alkupuolella	Aamulehti	uutinen	27.12.2004
- veroalennuksen vaikutuksista ei tiedetä vielä riittävästi			
Viinaveron alennus herätti	Uutispäivä Demari	muu mielipidekirjoitus	28.12.2004
Keskiluokkaa ei saa hollhota	Uutispäivä Demari	muu mielipidekirjoitus	29.12.2004

Alkoholiupien myöntäminen siirtyy lääninhallituksille - Paikallistuntemuksesta vauhtia käsittelyyn	Pohjalainen	uutinen	29.12.2004
Keskioilupiiriat hakevat väkevien anniskelupaikoiksi	Keskisuomalainen	uutinen	29.12.2004
Alkoholiluvat irtoavat vuoden alusta läänin päätöksellä	Aamulehti	uutinen	29.12.2004
Alkoholiongelma koskettaa koko työyhteisöä	Uutispäivä Demari	uutinen	29.12.2004
Yhteiskunta voi pahoin halvan alkoholin takia - Arkipöytä Jukka Paarma kummeksuu viinavaaran vähättelyä	Raahen Seutu	muu mielipidekirjoitus	3.1.2005
Läänin lupakitsastelusta nousi kova kritiikki	Savon Sanomat	uutinen	6.1.2005
Jatkoalupiinen tapauskohtainen harkinta on oikeaa alkoholipolitiikkaa	Savon Sanomat	muu mielipidekirjoitus	9.1.2005
Enemmistö tahtoo viinit ruokakauppoihin	Taloussanomat	uutinen	12.1.2005
Alkoholin käyttöön pitää puuttua terveyskeskuksissa	Ilta-Sanomat	uutinen	13.1.2005
Opiskelija yhteisö pakottaa juomaan	Kansan Uutiset	uutinen	13.1.2005
Lääkäri voi kysyä alkoholinkäytöstäsi - Suurkuluttajia jo yli puoli miljoonaa	Teisko-Aitolahti	uutinen	13.1.2005
Anniskelun valvonta tehostuu	Keski-Pohjanmaa	uutinen	14.1.2005
Ei sittenkään niin rajua	Pietarsaaren Sanomat	pääkirjoitus	16.1.2005
Jepen juomista hillitään palkinnoilla	Kymen Sanomat	uutinen	24.1.2005
Alaikäiset ostajat saavat alkoholia ilman vaikeuksia - Joka toinen koeosto onnistui Hämeenlinnassa. Helpoiten olutta sai huoltoasemilta, tiukinta valvontaa Alkossa	Hämeen Sanomat	uutinen	27.1.2005
Alkoholien uhreja jo 3200 vuodessa - Työturvaydenhuolto tahdotaan tarmokkaaksi alkoholihaittojen ehkäisijäksi	Karjalainen	uutinen	2.2.2005
Ay-liike käy viinapirun kimppuun - Työpaikoille halutaan pelisäännöt alkoholiongelmiin	Kansan Uutiset	uutinen	4.2.2005
SAK aloittaa työpaikoilla alkoholihojelman	Helsingin Sanomat	uutinen	5.2.2005
Tuhannet kärsivät vanhempiensa juomisesta	Keskisuomalainen	uutinen	7.2.2005
Viinaveron halutaan korotus jo tänä vuonna	Satakunnan Kansan	uutinen	12.2.2005
Neuvottelukunta: Viinaveron korotusta kiirehdittävä	Kauppa-lehti	uutinen	14.2.2005
Keskisuomalaiskouluja paljittiin päihdetyön ehkäisystä	Keskisuomalainen	uutinen	15.2.2005
Viinaveron saa pysyä entisellään	Satakunnan Kansan	uutinen	15.2.2005
Väkevien alkoholijuomien verotusta nostettava jo tänä vuonna	Suomenmaa	uutinen	15.2.2005
Alkoholivero nousee esille maaliskuun kehysriihessä	Turun Sanomat	uutinen	16.2.2005
Alaikäisten alkoholin ostoa voi hillitä rutiimitarkastuksilla - Alkossa paperit tarkastetaan kaikilta, jotka näyttävät alle 25-vuotiaalta	Hämeen Sanomat	uutinen	16.2.2005

Pakka- hanke apuna juomisen vähentämisessä	Laukaa-Konnevesi	uutinen	17.2.2005
Väkevän alkoholin veroa nopeasti nostettava	Kaleva	muu mielipidekirjoitus	2.3.2005
Laimennuslinjalla	Kansan Uutiset	muu mielipidekirjoitus	2.3.2005
Alkoholin käyttöön voi sentään vaikuttaa	Ilkka	uutinen	2.3.2005
Hyssälä esittää viinaveron kiristämistä	Taloussanommat	uutinen	2.3.2005
Liisa Hyssälä käy taistoon alkoholin kiroja vastaan - Mimisteri haluaa laimentaa olutta	Aamulehti	uutinen	2.3.2005
Hyssälä haluaa nostaa viinan hintaa, laimentaa olutta ja rajata mainontaa	Turun Sanomat	uutinen	2.3.2005
Alkoholipolitiikan tekijät soutavat ja huopaaavat	Turun Tienoo	muu mielipidekirjoitus	3.3.2005
Viinan verotuksen suunta palaamassa tutummaksi	Kaleva	muu mielipidekirjoitus	3.3.2005
Nyt järki käteen Hyssälä	Ilta-Sanommat	muu mielipidekirjoitus	3.3.2005
Väärä kuukausi Hyssälä	Demari	muu mielipidekirjoitus	3.3.2005
Alkoholiverosta ei saa tehdä ikiliikkujaa	Savon Sanomat	pääkirjoitus	3.3.2005
Hyssälä hätäilee viinan kirojen kanssa	Etelä-Saimaa	pääkirjoitus	3.3.2005
Veroharmonisointi jatkuu pakon edessä	Taloussanommat	uutinen	3.3.2005
Hyssäläkö vain hyssyttelee?	Aamulehti	muu mielipidekirjoitus	4.3.2005
Hyssälä elättelee turhia toiveita	Pohjalainen	uutinen	4.3.2005
Viinaveron	Länsi-Suomi	pääkirjoitus	6.3.2005
Alkoholin ja työelämän välistä yhteyttä syytä arvioida	Hämeen Sanomat	pääkirjoitus	7.3.2005
Kristilliset puoltavat alkoholiveron nostoa	Turun Sanomat	uutinen	9.3.2005
Askel taakse alkoholiverossa	Turun Sanomat	uutinen	9.3.2005
Oluen ja viinin hintaa ei missään nimessä pidä laskea	Alueuutiset	pääkirjoitus	16.3.2005
Alkoholin haittoja vastaan kumppanuussopimuksella	Suomenmaa	uutinen	18.3.2005
Mahis tavoittanut yli 9 000 nuorta	Salon Seudun Sanomat	uutinen	24.3.2005
Päihdetyö saamassa yhteisen strategian	Uutispäivä Demari	uutinen	29.3.2005
Nuorten projektin nuorisolle	Kaarina	uutinen	30.3.2005
Helsingin terveysasemilla kysytään alkoholinkäytöstä	Pohjolan Sanomat	uutinen	30.3.2005
STM: Varoitusteksti harkinnassa - Altia Oyj ja Panimoliitto tyrmäävät ajatuksen alkoholin varoituserkinnöistä	Helsingin Sanomat	uutinen	1.4.2005
Rohkeampaa vallistusta	Kaleva	uutinen	5.4.2005
	Kaleva	pääkirjoitus	6.4.2005

Hankkeella ryhtyä nuoren elämään - Alkoholin ostaminen helppoa alaikäiselle	Janakkalan-Rengon Sanomat	uutinen	6.4.2005
Alkoholiveron harmonisointi on jämähtänyt EU:ssa	Taloussanomat	uutinen	9.4.2005
Suomi yrittää saada viinaveron korotusta Brysselin kautta	Aamulehti	uutinen	9.4.2005
Krapulapäivän hinta liian kallis	Kainuun Sanomat	uutinen	10.4.2005
Työterveydenhuollossa kysellään jatkossa jokaiselta asiakkaalta alkoholinkäytöstä			
- Jo lyhyestä puuttumisesta on hyviä kokemuksia alkoholien kulutuksen vähentämi- seksi	Koillis-Sanomat	uutinen	18.4.2005
Joka kymmenes suomalainen kärsinyt päihdeperheessä kasvamisen haitoista			
- Lasinen lapsuus -projekti etsii uusia tukimuotoja päihdeperheiden lapsille	Helsingin Sanomat	uutinen	20.4.2005
Helsingin sosiaalivirasto kampanjoi viinan riskeistä	Helsingin Sanomat	uutinen	24.4.2005
Katu ilman siiderimainosta, kiitos	?	uutinen	29.4-3.5.2005
Ministeri Hyssäläkään ei enää aja alkoholiveron nopeaa nostoa	Turun Sanomat	uutinen	2.5.2005
Alkoholiveroalennuksen vaikutukset ennustettuja	Uutispäivä Demari	uutinen	11.5.2005
Media voisi olla huolissaan maisten alkoholinkäytöstä - Päihdetiedotuspalkinto toimittaja Ulla Järvelle	Salon Seudun Sanomat	uutinen	13.5.2005
Kampanja muistuttaa: Ei alkoholia alaikäiselle	Salon Seudun Sanomat	uutinen	19.5.2005
Kunnat varautuivat surkeasti viinan kulutuksen kasvuun	Helsingin Sanomat	uutinen	23.5.2005
Lapsia suojeltava alkoholimainonnalta	Kansan Uutiset	uutinen	25.5.2005
Alko myyköön viinit	Kansan Uutiset	uutinen	26.5.2005
Kysely: Puolet haluaa viinit kauppoihin	Helsingin Sanomat	uutinen	26.5.2005
Viinan myynti ei täsmää ihmisten arvioon viinan juonnistaan	Helsingin Sanomat	uutinen	27.5.2005
Uusin tieto ei tue vaatimuksia alkoholiveron nostamisesta	Turun Sanomat	pääkirjoitus	28.5.2005
Kadonneen viinan mysteeri	?	pääkirjoitus	28.5.2005
Poliisin tehovalvonta jatkuu Turussa - Nuorten juopottelusta kirje yli sataan kotiin	Turun Sanomat	uutinen	30.5.2005
Selvin päin kesään - kampanja kertoo alkoholien vaaroista	Pohjois-Satakunta	uutinen	31.5.2005
Olut mainokset voivat hävitä televisiosta	Aamulehti	uutinen	5.6.2005
Neuvottelukunta suitsisi alkoholien mainontaa	Helsingin Sanomat	uutinen	5.6.2005
Delegation vill begränsa reklam för alkohol	HBL	uutinen	5.6.2005
Alkoholien mainontaa halutaan rajoittaa	Turun Sanomat	uutinen	5.6.2005
Delegation vill begränsa reklam för alkohol	HBL	uutinen	5.6.2005

Elämäntapa- ja arvostelun alkoholimainontaa	Demari	uutinen	6.6.2005
A -klinikan salolaisasiakkaita naisia lähes 50 prosenttia	Salon Seudun Sanomat	uutinen	7.6.2005
Alkoholin kulutus vähenee, kun lääkäri siihen puuttuu	Karjalainen	uutinen	8.6.2005
Mainontakielto olisi puuhastelua	Taloussanomata	muu mielipidekirjoitus	15.6.2005
Alkoholimainonta halutaan pois televisiosta	Etelä-Suomen Sanomat	uutinen	17.6.2005
Vanhasta kertausta	Etelä-Suomen Sanomat	muu mielipidekirjoitus	19.6.2005
Vanhasta kertausta	Etelä-Suomen Sanomat	muu mielipidekirjoitus	19.6.2005
Salon seudun kuntia liittynyt alkoholiohjelman kumppaneiksi	Salon Seudun Sanomat	uutinen	22.6.2005
Ikäntyville apua päihdeongelmiin	Demari	uutinen	22.6.2005
Ikäntymisestä ja alkoholista tietoa netissä	Helsingin Sanomat	uutinen	4.7.2005
Hyssälä torjuu muutokset Alkon rooliin	Turun Sanomat	uutinen	17.7.2005
Hakupalvelu on järjestäytyntä	Ilta-Sanomata	uutinen	18.7.2005
Hyssälä ei usko viinan käytön helppoon hillitsemiseen	Aamulehti	uutinen	23.7.2005
Korjausliikettä ei luussa	Ilta-Savo	muu mielipidekirjoitus	30.7.2005
Viinan hinnoittelu olkoon vielä ennallaan	Karjalainen	muu mielipidekirjoitus	31.7.2005
Vaikea viinaverot	Lapin Kansa	uutinen	1.8.2005
Ongelmia on, mutta ei perusteita hätäillä	Ilta-Savo	uutinen	1.8.2005
Tempo ei sovi edes viinan verotukseen	Ilta-Savo	uutinen	1.8.2005
Alkoholiverot ennallaan	Kainuun Sanomat	muu mielipidekirjoitus	2.8.2005
Alkoholinkäyttöön puututaan työterveydessä yhä useammin	Ilta-Häme	muu mielipidekirjoitus	3.8.2005
Kaupunki päivittää päihdesuunnitelmaa	Hämeen Sanomat	uutinen	7.8.2005
Alaikäiset saavat helposti alkoholia	Aamulehti	uutinen	12.8.2005
Alkoholihintaa on nostettava ja heti	Etelä-Suomen Sanomat	uutinen	17.8.2005
Alkoholipolitiikka pelkistyi veroksi	Helsingin Sanomat	muu mielipidekirjoitus	21.8.2005
Hyssälä nostaisi heti alkoholihintaa	Etelä-Saimaa	uutinen	22.8.2005
Hyssälänkin on maltettava odottaa	Ilta-Sanomata	uutinen	22.8.2005
Viinaveron korotukselle on tilaa	Savon Sanomat	muu mielipidekirjoitus	23.8.2005
Hyssälän verokäänökset	Aamulehti	uutinen	23.8.2005
Mainonta ehkä rajataan pelkkiin tuotetietoihin	Turun Sanomat	uutinen	23.8.2005
Viinaveron korotusyritys näyttää kariutuvan	Aamulehti	uutinen	23.8.2005
Keskusta torjuu viinan hinnankorotuksen	Ilta-Sanomata	uutinen	23.8.2005

Viinan kulutuksen kasvu vaatii toimenpiteitä	Uusimaa	muu mielipidekirjoitus	30.8.2005
Moralisointi ja vetäytyminen eivät auta alkoholistia	Turun Sanomat	uutinen	30.8.2005
Kansallisen alkoholipolitiikan sudenkuopat	Etelä-Saimaa	muu mielipidekirjoitus	31.8.2005
Kaikki juominen pelottaa lasta	Turun Sanomat	uutinen	1.9.2005
Menikö muisti? Tuliko sanomista?	Kymen Sanomat	uutinen	9.9.2005
Alkoholiverotusta kevennettiin kansanterveyden kustannuksella	Helsingin Sanomat	muu mielipidekirjoitus	12.9.2005
Rosa Meriläinen kieltäisi oluen paljousalennukset	Aamulehti	uutinen	16.9.2005
Päihderiippuvuudesta vaikea toipua	Kristillisdemokraattinen viikkolehti	uutinen	18.9.2005
Naisten juominen kasvoi ongelmaksi - Alkoholinkäyttö ja A -klinikan asiakaskäynnit lisääntyneet	Kristillisdemokraattinen viikkolehti	uutinen	18.9.2005
Alkolta opas alkoholinkäytön hallintaan	Maaseikä	uutinen	19.9.2005
Kohtuus kaikessa -opas alkoholin käytön hallintaan	Karjalan Maa	uutinen	19.9.2005
Keskioulun paljousalennukset kiellettävä	Iltalehti	uutinen	20.9.2005
Neuvottelukunta jättäisi viinimyyntin Alkolle	Keskisuomalainen	uutinen	10.10.2005
Runsas alkoholinkäyttö huolestuttaa Salon seudun kuntia	Salon Seudun Sanomat	uutinen	18.10.2005
Ikääntyvät uusi haaste päihdetyölle	Maaseikä	uutinen	19.10.2005
Ehkäisevää päihdetyötä tarvitaan aina vain yhä enemmän ja enemmän	Pogostan Sanomat	uutinen	27.10.2005
Alaikäisten oluen saanti vaikeutuu	Hämeen Sanomat	uutinen	28.10.2005
Viinakuolemien lisääntyminen otettava vakavasti	Iltalehti	muu mielipidekirjoitus	1.11.2005
Viinaan kuoli ennätysmäärä suomalaisia viime vuonna	Iltalehti	uutinen	1.11.2005
Spriten dödar allt fler	HBL	uutinen	1.11.2005
Viina vie miehen	Aamulehti	uutinen	1.11.2005
Tappotahti	Iltalehti	uutinen	1.11.2005
Viina tappoi ennätysmäärän suomalaisia	Helsingin Sanomat	uutinen	1.11.2005
Hyssälä vie viinaveron korotuksen iltakouluun	Suomenmaa	uutinen	2.11.2005
Hyssälä pitää ottaa jo vakavasti	Pohjolan Sanomat	pääkirjoitus	3.11.2005
Alkoholiverolle nousuuntuuta	Karjalainen	pääkirjoitus	3.11.2005
Harkinnan paikka	Salon Seudun Sanomat	pääkirjoitus	3.11.2005
Viina vie suomalaisia	Lapin Kansa	pääkirjoitus	3.11.2005
Hyssälä torjuisi alkoholin haittoja kiristämällä väkevien verotusta	Helsingin Sanomat	uutinen	3.11.2005

Hyssälä saa odottaa viinaveron korotusta ainakin keväaseen	Demari	uutinen	3.11.2005
Hyssälä får back på spritskatten	HBL	uutinen	3.11.2005
Väkevien verotusta tarkistetaan keväällä	Suomenmaa	uutinen	3.11.2005
Muutakin kuin veron korottamista	Kansan Uutiset	muu mielipidekirjoitus	4.11.2005
Viinaveroa pitää miettiä tarkkaan	Helsingin Sanomat	muu mielipidekirjoitus	4.11.2005
Kannattaa katsoa peiliin	Suomenmaa	muu mielipidekirjoitus	4.11.2005
Hyssälä on oikealla asialla	Itä-Savo	pääkirjoitus	4.11.2005
SHR : Alkoholit pitäisi nauttia ravintolassa	Länsi-Savo	uutinen	4.11.2005
Tehovalvonta ei paljastanut alkoholin myyntiä alaikäisille	Etelä-Saimaa	uutinen	4.11.2005
Viinan hinta ja haitat EU-pöytäan	Suomenmaa	uutinen	4.11.2005
Paineet viinaveron tarkastamiseksi kasvavat	Uusimaa	muu mielipidekirjoitus	6.11.2005
Verotus ei ole ainoa lääke viinan kiroihin	Savon Sanomat	pääkirjoitus	7.11.2005
Alkoholihaitat ovat jos tietämättömiä	Helsingin Sanomat	muu mielipidekirjoitus	8.11.2005
"Viinakortti" tulee taas	Ilta-Sanomat	uutinen	8.11.2005
SHR ajaa tasaveroa kaikille alkoholijuomille - Ravintola-ala katkerana peruspälvellu- ministerille	Karjalan Maa	uutinen	8.11.2005
Alkoholiveron korotus ei ole helppo juttu	Keskisuomalainen	muu mielipidekirjoitus	9.11.2005
Kovat arvot ja päihtymisen ihannointi ruoskivat nuoria	Pohjalainen	uutinen	9.11.2005
Tervetuullut viinakortti	Lapin Kansa	uutinen	9.11.2005
Ehkäisevä päihdetyö vaatii kuntiin työntekijöitä	Kalajokilaakso	uutinen	9.11.2005
Alkoholi ei kuulu lapsuuteen	Siikajokilaakso	muu mielipidekirjoitus	10.11.2005
Alkoholi ei kuulu lapsuuteen	Parikkalan Sanomat	muu mielipidekirjoitus	10.11.2005
Hallitus aikoo kiristää alkoholimainontaa	Helsingin Sanomat	uutinen	10.11.2005
Alkoholivalistusta tarjotaan nyt "viinakortilla"	Hämeen Sanomat	uutinen	10.11.2005
Juominen haltuun tiukalla kirjanpidolla - "huulikortilla" tissutteleija pysyy ajan tasal- la myös pienessä sievässä	Forssan Lehti	uutinen	10.11.2005
Rajoituksia viinan aamumyyntiin ravintoloissa	Hämeen Sanomat	uutinen	10.11.2005
Ravintoloiden jatkoajat liipasimella	Kymen Sanomat	uutinen	10.11.2005
Alkoholiverotuksen virheet korjattava	Satakunnan Kansa	muu mielipidekirjoitus	11.11.2005
Hallitus haluaa rajoittaa viinan aamumyyntiä ravintoloissa	Kalajokilaakso	uutinen	11.11.2005
Lämin hallituksen päihdetyöryhmä: Laajempaa vastuuta alkoholihaittojen ehkäise- miseksi	Pohjois-Satakunta	uutinen	15.11.2005

Nyt tarvitaan todellista alkoholipolitiikkaa - alkoholi ei kuulu lapsuuteen	Karkkilan Tienoo	muu mielipidekirjoitus	16.11.2005
Viinaveroa hankalaa nostaa	Itä-Häme	muu mielipidekirjoitus	16.11.2005
Olutmainonnan rajoittaminen kiihdyttäisi hintakisaa	?	uutinen	16.11.2005
Liika on aina liikaa -hanke auttaa ikääntyneitä päihdeongelmissa	Kälviän Seudun Sanomat	uutinen	17.11.2005
Päihdeongelmat yhä vakavampia	Etelä-Saimaa	uutinen	16-17.11.2005
Viinan veroale ja nikotiinivalmisteet kioskeissa ovat tämän eduskunnan suurimmat terveyspoliittiset virheet	Nykypäivä	muu mielipidekirjoitus	18.11.2005
Peruspalveluministeri Hyssälä: alkoholinkäyttö ei ole yksityisasiä	Kangasalan Sanomat	uutinen	18.11.2005
Alkoholinkäyttö on taitolaji	Hangon Lehti	uutinen	18.11.2005
Alkoholinkäyttö ei ole yksityisasiä	Kangasalan Sanomat	uutinen	18.11.2005
MLL: Alkoholien ihannointi tarvelee lasten kasvu- ja terveyshuoltoa	Etelä-Saimaa	uutinen	19.11.2005
AA:sta alkoholista löydetään ihmisen, joka puhuu samaa kieltä	Salon Seudun Sanomat	uutinen	19.11.2005
Omaisien ryyppäämisestä kärsivälle nuorelle apua	Keskisuomalainen	uutinen	21.11.2005
24 pullollista keskiolutta viikossa on liikaa	Juvan Lehti	uutinen	21.11.2005
On aika puhua avoimesti raittiudesta	Helsingin Sanomat	muu mielipidekirjoitus	22.11.2005
Viinakortista tuli hittituote	Keskisuomalainen	uutinen	23.11.2005
Huoli nuorista on todellinen	Parikkalan Sanomat	pääkirjoitus	24.11.2005
Viina ei tunne tasa-arvoa	Iltalehti	uutinen	25.11.2005
Syrjäytyneistä syrjäytyneimmät	Keskisuomalainen	uutinen	25.11.2005
Päihdehaittojen ehkäisy ja hoidon päävastuun oltava kunnilla	Etelä-Saimaa	uutinen	25.11.2005
Väkivaltaa ei pidä ymmärtää, isän raivoa kyllä	Keski-Uusimaa	uutinen	25.11.2005
"Viinakortti" auttaa arvioimaan alkoholinkulutusta	Mäntsälä	uutinen	28.11.2005
Alkoholi on suomalaisen hyvinvointipolitiikan haaste	Savon Sanomat	muu mielipidekirjoitus	2.12.2005
Saako kavereita ilman krapulaa	Karjalainen	uutinen	2.12.2005
Aitien juopottelu oire yhteiskunnan murroksesta	Kainuun Sanomat	muu mielipidekirjoitus	4.12.2005
Viinaretelöijät juoksuuttavat Tampereen poliisia	Aamulehti	uutinen	4.12.2005
Vanhempien huoli suojelee nuorta alkoholilta	Korpilahti	uutinen	7.12.2005
Lasten ja nuorten viinankäyttöön etsitään apua kaupunginosista	Aamulehti	uutinen	12.12.2005
Joulukampanja alkoholien suurlukulusta vastaan	Länsi-Uusimaa	uutinen	12.12.2005
Hallitus kompastui alkoholiin	Kansan Uutiset	muu mielipidekirjoitus	13.12.2005
Lisääntynyt viinanjuonti huolestuttaa Helsingin ja Vantaan viranomaisia	Helsingin Sanomat	uutinen	13.12.2005

Alkoholi ei ole nuorten juoma	Hämeen Sanomat	uutinen	14.12.2005
Alkoholi vaurioittaa 650 lasta vuosittain	Hämeen Sanomat	uutinen	14.12.2005
Päihdeideille tarjotaan kuntoutusta kotikäynnillä	Hämeen Sanomat	uutinen	14.12.2005
Lääkärit toivovat varoittua alkoholipulloihin	Salon Seudun Sanomat	uutinen	20.12.2005
Terveyskeskuksen henkilökuunta koulututtui tunnistamaan alkoholin riskikäyttäjät	Ylöjärven Uutiset	uutinen	21.12.2005
Alkoholihaitat lisääntyneet Hämeenkyrössä	Hämeen Sanomat	uutinen	22.12.2005
Raittius- ja lastensuojelijajärjestöt kampanjoivat tipattoman joulun puolesta	Uusimaa	uutinen	23.12.2005
Pilkkahintaista olutta ei saa mainostaa	Helsingin Sanomat	uutinen	30.12.2005
Naisen ei tule juoda kuin mies	Turun Sanomat	muu, arvostelu	9.1.2006
Kostea tulos testistä	Turun Sanomat	uutinen	11.1.2006
Naisen ei tule juoda kuin mies	Forssan Lehti	muu, arvostelu	12.1.2006
Ikääntyvien päihdetyötä tehostetaan yhteistyössä pääkaupunkiseudulla	Helsingin Sanomat	uutinen	15.1.2006
Kunnat heränneet ehkäisemään päihdeongelmia	Helsingin Sanomat	uutinen	25.1.2006
Alkoholin myyjien valvonta tehostuu - Vähittäismyymälöiden tarkastuskäynnit tup- laantuvat Oulun läänissä tänä vuonna	Kaleva	uutinen	1.2.2006
Alkoholia myydään alaikäisille jatkuvasti	Akaan Seutu	uutinen	3.2.2006
Veronlasku väkevoitti eläkeläismiesten alkoholin kulutusta	Turun Sanomat	uutinen	3.2.2006
Viinanmyynnin ikäraajat palautellaan mieleen	Warkauden Lehti	uutinen	8.2.2006
Järjestöt vaativat muutoksia alkoholiin lasten suojaksi	Helsingin Sanomat	uutinen	8.2.2006
STTV: viinaveron korotusta tulisi harkita	Turun Sanomat	uutinen	9.2.2006
Elintarvikeala: Alkoholin mainontaa ei pidä rajoittaa	Helsingin Sanomat	uutinen	14.2.2006
Eläkeläiset naukkailevat melko kohtuullisesti	Kälvian Seudun Sanomat	uutinen	16.2.2006
Alkoholin kulutukselle hillintäpaketti	Kaleva	uutinen	17.2.2006
Alkoholipoliittikkaan Kikkoja tarjolla	Helsingin Sanomat	muu mielipidekirjoitus	19.2.2006
Neuvonta hillitsee alkoholinkäyttöä	Forssan Lehti	uutinen	23.2.2006
Neuvonta hillitsee alkoholinkäyttöä	Kainuun Sanomat	uutinen	27.2.2006
Alkoholihaitat kasvaneet räjästi	Demari	muu mielipidekirjoitus	1.3.2006
Saisinko henkilöilisyyspaperit kiitos	Demari	uutinen	1.3.2006
Paperit tarkastetaan Alkoissa yhä useammin	Aamulehti	uutinen	2.3.2006
Hallitus haluaa lopettaa oluen halpamyynnin	Helsingin Sanomat	uutinen	3.3.2006
Paluuta ei ole	Kouvolan Sanomat	muu mielipidekirjoitus	4.3.2006

Alkoholitukija kehuu oluen paljousalennuskieltoa	Pohjalainen	uutinen	4.3.2006
Kuka suojaaa myyjää, kun oluen myyntiä myöhästetään?	Ilkka	uutinen	4.3.2006
Oluen myyjille lisää vaivaa	Kouvolan Sanomat	uutinen	4.3.2006
Alkoholipoliittika on hallinnassa	Taloussanommat	pääkirjoitus	6.3.2006
Alkoholipoliittika tempoilee oudosti	Keskisuomalainen	pääkirjoitus	6.3.2006
Tutkimus: hinnan nosto ei vähentäisi oluen kulutusta	Helsingin Sanomat	uutinen	7.3.2006
Alkoholipoliittikan syytä perustua tarkkaan tietoon	Helsingin Sanomat	muu mielipidekirjoitus	9.3.2006
Alkoholi ei tunne tasa-arvoa	Etelä-Saimaa	uutinen	9.3.2006
100 000 lasta kärsii viinasta	Ilta-Sanommat	uutinen	9.3.2006
Pilke -ryhmään kootaan ikäihmiset, jotka muut ovat unohtaneet - Tärkeintä on välittäminen	Kansan Uutiset	uutinen	10.3.2006
Kasvaviin alkoholihaittoihin puuttuva rajusti	Helsingin Sanomat	muu mielipidekirjoitus	11.3.2006
Alkoholipoliittika järkeväksi	Helsingin Sanomat	muu mielipidekirjoitus	13.3.2006
Hallituksen alkoholipoliittiset toimenpiteet edelleen riittämättömiä	Kauppalehti online	uutinen	13.3.2006
Alkoholivaurioihin ei näköjään saisi puuttua	Savon Sanomat	uutinen	16.3.2006
Nuoret suhtautuvat pähteisiin aiempaa kriittisemmin	Hämeen Sanomat	uutinen	18.2.2006
Pakkausvaroitukset herättävät kritiikkiä	Savon Sanomat	uutinen	20.3.2006
Ryppääminen usein aiheena nuorten puhelimesta	Uutispäivä Demari	uutinen	22.3.2006
Työmarkkinajärjestöt vaativat Kelan rahaa päihdeongelmien torjuntaan	Helsingin Sanomat	uutinen	23.3.2006
Vähemmistö Lappeenrantaalaisista hoitaisi veroilla alkoholihaittoja	Etelä-Saimaa	uutinen	23.3.2006
Moni Lappeenrantaalainen joi niin, että muisti meni	Etelä-Saimaa	uutinen	23.3.2006
Purkesta voi löytää vastalääke päihteille	Aamulehti	uutinen	24.3.2006
14-16 -vuotiaat tytöt purkavat pahaa oloaan alkoholilla	Maaseudun Tulevaisuus	uutinen	24.3.2006
Päihdeperheiden lapsille apua ajoissa	Helsingin Sanomat	muu mielipidekirjoitus	29.3.2006
PAM: oluen aamumyynnin kiello tuo ongelmia	Kansan Uutiset	uutinen	29.3.2006
Viinan alemmynti tappaa	Uusimaa	muu mielipidekirjoitus	30.3.2006
Suomalaisten on jo korkea aika normalisoida suhde alkoholiin	Uutispäivä Demari	muu mielipidekirjoitus	12.4.2006
Mahis auttaa nuoria toteuttamaan unelmia	Uutis Aladin?	uutinen	19.4.2006
Nuorten miesten elämän riskit: viina ja ylipaino	Uutispäivä Demari	uutinen	21.4.2006
Alkoholikauppa tehovalvontaan vapun alla	Hervannan Sanomat	uutinen	26.4.2006
Naisten ja vanhusten ryyppiskelystä on puhuttava	Keskisuomalainen	uutinen	26.4.2006
Kauppojen aukiolon laajennus jakoi eduskuntaa	Helsingin Sanomat	uutinen	27.4.2006

Odottamisen paikka alkoholipoliitikassa	lisälmen sanomat	pääkirjoitus	28.4.2006
Älä välitä kampanja vetoaa alkuisiin - Kadulla toikkaroiva päähtynyt nuori altti onnettomuuksille	Turun Sanomat	uutinen	29.4.2006
Viinaopas varttuneille	Ilta-Sanomat	uutinen	2.5.2006
Viinaopas on varttuneille tarpeen	Ilta-Sanomat	muu mielipidekirjoitus	3.5.2006
Ikääntyneille vain kaksi olutta illassa	Keskisuomalainen	uutinen	4.5.2006
Alkoholiverotus palautettava entiselle tasolleen	Kristillisdemokraattinen viikkolehti	uutinen	4.5.2006
Päihdeongelmat monimutkaistuneet	Kansan Uutiset	uutinen	5.5.2006
Nuoret saavat alkoholia helposti	Warkauden Lehti	uutinen	6.5.2006
Häll koll är bättre än noll koll	Jakobstads tidning	uutinen	7.5.2006
Alkoholiveroa vaikea korottaa	Ilta-Sanomat	pääkirjoitus	8.5.2006
Suomi ajaa EU:ssa viinan minimiveron nostamista	Turun Sanomat	uutinen	8.5.2006
Alkoholiveron korotus toivottavaa	Helsingin Sanomat	pääkirjoitus	10.5.2006
Naisten juominen riistätynyt	Hämeen Sanomat	uutinen	10.5.2006
Yhteinen päihdestrategia tekeillä haittoja torjumaan - Pohjanmaa juo ja masentuu	Keski-Pohjanmaa	uutinen	11.5.2006
Halmesmäki: Marketteihin Alkon valvoma viinaosasto	Keskisuomalainen	uutinen	12.5.2006
Liisa Hyssälä ei ottaisi viinoja kaupan tiloihin	Helsingin Sanomat	uutinen	13.5.2006
Alkoholiongelmaisten hoitoonohjaus kasvaa vuosittain	Ilkka	uutinen	20.5.2006
Alkoholinkäytön aloittamisaialla on väliä - Karkkilasalissa luennoitiin tyttöjen ja naisten alkoholinkäytöstä	Karkkilan Tienoo	uutinen	24.5.2006
Vaasaan voimakas mielenterveys- ja päihdealan osaamiskeskittymä	MTV 3-STT	uutinen	26.5.2006
Viinin myynnin vapauttaminen ruokakauppoihin jakaa mielipiteet	Luoteis-Uusimaa	uutinen	29.5.2006
Kauppa kampanjoi ikärajoista	Hämeen Sanomat	uutinen	8.6.2006
Alkoholin vähittäismyynti on tuplatiukassa syynissä	Pohjalainen	uutinen	9.6.2006
Neuvottelukunta tiukentaisi alkoholimainontaa	Uutispäivä Demari	uutinen	9.6.2006
Katkaisuun pääsee, jatkohoitoon jonoja	Pohjalainen	uutinen	15.6.2006
Alkoholipakkauksiin merkinnät terveyshaitoista	?	uutinen	16.6.2006
Kaljan välittäminen nuorille on ongelma	Nokian Uutiset	uutinen	19.6.2006
Kysely: Yli puolet suomalaisista ostaisi viinit maitokaupasta	Verkkouutiset	uutinen	3.7.2006
Yhä harvempi haluaa viiniä ruokakauppaan	Taloussanomat	uutinen	4.7.2006

EU-komissiolta syksyllä direktiiviehdotus alkoholiverotuksesta	STT	uutinen	4.7.2006
Alkoholiveron nosto vaikeimpia haasteita Suomen EU-agendalla	KL?	uutinen	5.7.2006
Nuoret välittävät alkoholia mieluummin kaverille kuin läheiselle	Turun Sanomat	uutinen	5.7.2006
Alkoholi turmelee monen lapsuuden	Helsingin Sanomat	muu mielipidekirjoitus	6.7.2006
Elämä tappaa	Helsingin Sanomat	muu mielipidekirjoitus	6.7.2006
Suomi haluaa nostaa EU- maiden viinaveroa	Helsingin Sanomat	uutinen	6.7.2006
Suomalaiset eivät kannata alkoholijuomien myynnin rajoittamista	KL?	uutinen	6.7.2006
Alkoholijuomiin varoitukset terveyshaitoista ensi vuonna	Helsingin Sanomat	uutinen	6.7.2006
Päivittäistavarakauppa haluaa komission selvittävän Alkon monopolia	Helsingin Sanomat	uutinen	6.7.2006
Kosmeettista viinapoliittikkaa	iltalehti	pääkirjoitus	7.7.2006
Alkoholi vaarantaa terveytesi	Turun Sanomat	pääkirjoitus	7.7.2006
Viinaveron korottamiselle EU-maissa vankat perusteet	?	uutinen	7.7.2006
Pikkusiskolle tai -veijelle ei kanneta liikaa viinaa	Länsi-Suomi	uutinen	7.7.2006
Viinapulloon varan merkki	Iltalehti	pääkirjoitus	8.7.2006
Harkintaa varoitustarrojen käyttöön	Helsingin Sanomat	pääkirjoitus	9.7.2006
Kansanterveyttä vai vaalipropagandaa?	Lapin Kansa	pääkirjoitus	12.7.2006
Lain koura yltää viinan välittäjään vain harvoin	Kymen Sanomat	uutinen	13.7.2006
Vanhukset juovat alkoholia enemmän kuin aikaisemmin	Hämeen Sanomat	uutinen	15.7.2006
Viinapullojen varoitukset eduskuntaan syksyllä	Aamulehti	uutinen	16.7.2006
Työmarkkinajärjestöille yhteinen alkoholiohjelma	Suomenmaa	uutinen	19.7.2006
18-vuotiaiden alkoholinkäyttö kasvanut hurjasti 30 vuodessa	Ilkka	uutinen	19.7.2006
Nuorten mielestä alkoholin hankinta on liian helppoa	Ilkka	uutinen	19.7.2006
Suomi ja Salon seutu juovat entistä enemmän alkoholia	Salon Seudun Sanomat	uutinen	20.7.2006
Kesä on lisännyt reippaasti alkoholin kulutusta Espoossa	Länsiväylä	uutinen	26.7.2006
Kesäloma-alkoholistit työllistävät pian A-kliinikkaa	Turun Sanomat	uutinen	28.7.2006
Opiskelijoiden juomista yritetään hillitä nettisivustolla	Etelä-Saimaa	uutinen	29.7.2006
Kesälomien loppu ruuhkauttaa A-kliinikat	Helsingin Sanomat	uutinen	31.7.2006
VetoKetjusta apua päihdeongelmaan	?	uutinen	?

Liite 3

Alkoholiohjelman kumppanit

(tilanne 10.1.2007, *:llä merkityt kumppaneita lehdistöseurannan jälkeen)

Kansalaisjärjestöt

Aivohalvaus- ja dysfasialiitto ry
A-Kiltojen Liitto ry
A-klinikkasäätiö
Aseman Lapset ry
Elämä On Parasta Huumetta ry
Elämäni Sankari ry
Folkhälsans Förbund r.f.
Helsingin Kouluraittiuspiiri
Huumeitta ry
Irti Huumeista ry
Jyväskylän Seudun Päihdepalvelusäätiö
Jyvässeudun Työttömät
Kalliolan Kannatusyhdistys ry
KRAN Resurscentrum för kristen missbrukarvård och drogförebyggande arbete
Kriminaalihuollon tukisäätiö
Kristillinen Terveys- ja Raittiusjärjestö ry
Liikenneturva
Mannerheimin lastensuojeluliitto
Marttaliitto
MC Pogosta ry
Merimajakka
Mielenterveyden keskusliitto
Monon Side
Myllyhoitoyhdistys ry
Naistenkartano ry
Non Fighting Generation ry
Nuorisopalvelu Yöjalka ry
Nuorten Akatemia ry
Nuorten Palvelu
Nuorten Ystävät ry
Nykterhetsförbundet Hälsa och Trafik ry
Omaisiet mielenterveystyön tukena Satakunnan yhdistys
Operaatio TOIVO ry
Päihdekuntoutuksen Keskusliitto ry
Raittiuden Ystävät ry
Rakkauden Valloittamat ry
Seinäjoen A-kilta ry, Raiteilla projekti
Sininauhaliitto
Sivistysliitto Kansalaisfoorumi SKAF ry
Soroppi ry
Sovinto ry
Suomen Elämäntapaliitto ry
Suomen Lions-liitto ry*
Suomen Mielenterveysseura
Suomen nuorisokeskukset ry
Suomen Punainen Risti

Suomen Sydänliitto ry
Suomen Valkonauhaliitto
Suomen Vanhempainliitto ry
Suomen Ylioppilaskuntien Liitto (SYL)
Terveyden edistämisen keskus
Terveys ry
Työttömien valtakunnallinen yhteistyöjärjestö TVY ry
Uusi Tuuli
Varissuon Aluevalvontayhdistys ry
Windmill-House association
Vänstugan i Ekenäs
Ylioppilaiden Terveydenhoitosäätiö (YTHS)

Liikuntajärjestöt

HPK-Juniorijääkiekko
Kouvolan Hiihtoseura
Nuori Suomi
Opiskelijoiden Liikuntaliitto ry
Suomen Kuntourheiluliitto, Kunto ry
Suomen Painiliitto ry*
Suomen Urheiluliitto ry, nuorisosektori
Suomen Valmentajat ry
Suomen Veneilyliitto ry

Sosiaali- ja terveysalan ammatilliset järjestöt

Päihdelääketieteen yhdistys ry
Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentia
Suomalainen Lääkäriseura Duodecim
Suomen Hammaslääkäriliitto ry
Suomen Kätilöliitto - Finlands Barnmorskeförbund ry
Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPer
Suomen Lääkäriliitto
Suomen sairaanhoitajaliitto ry
Suomen terveydenhoitajaliitto STHL ry
Tehy ry

Työmarkkinoiden keskusjärjestöt ja ammattiliitot

Akava
Kirkon sopimusvaltuuskunta
Kunnallinen työmarkkinalaitos
Palvelualojen ammattiliitto PAM ry
Palvelutyönantajat (nyk. EK)
STTK
Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
Teollisuuden ja työnantajain keskusliitto (nyk. EK)
Valtion työmarkkinalaitos
Alkoholialan toimihenkilöt
Alkoholikaupan ammattiliitto ALV

Kirkot

Suomen evankelis-luterilainen kirkko, Kirkkohallitus
Suomen ortodoksinen kirkollishallitus
Suomen vapaakristillinen neuvosto

Elinkeinojärjestöt

Kioskiliitto ry
Suomen Bensiinikauppioiden Liitto SBL ry
Suomen Hotelli- ja Ravintolaliitto SHR ry

Kunnat

Alajärvi
Eno
Halikko
Halsua
Hamina
Heinävesi
Helsinki
Himanka
Hämeenkyrö
Hämeenlinnan seudun kunnat
(Hämeenlinna, Hattula, Hauho,
Janakkala, Kalvola, Lammi, Renko,
Tuulos)
Iisalmi
Ikaalinen
Ilmajoki
Kainuun maakunta -kuntayhtymä
(Kajaani, Hyrynsalmi, Kuhmo,
Paltamo, Ristijärvi, Puolanka, Sot-
kamo, Suomussalmi, Vuolijoki)
Kangasniemi
Kannus
Kauhava
Kauniainen
Kaustinen
Kiikala
Kirkkonummi*
Kisko
Kitee
Kokkola
Kortesjärvi
Kotka
Kuusamo*
Kuusjoki
Kälviä
Lapinlahti
Lappeenranta
Lestijärvi
Lohtaja
Miehikkälä
Mikkeli
Muurla
Orivesi
Outokumpu
Parikkala*
Perho
Perniö
Pertteli
Pertunmaa
Pietarsaari
Punkalaidun
Pyhtää
Pyhäjoki
Ristiina
Salo
Somero
Sonkajärvi*
Suomusjärvi
Särkisalo
Tampere
Toholampi
Turku
Ullava
Vaasa
Vantaa*
Veteli
Vieremä*
Virolahti
Ylihärmä